

RARE BOOK COLLECTION

Plecher
coll.

12/m

Рубинъ Бурлака

1824.

Личевои мрлене 18 смѣ
и карфа медичинѣ - Прибавени са
мичинѣ отъ ново смѣсочинено
мѣстѣ

1824

1824

Handwritten text, possibly a title or name, mostly illegible.

5790H

JUN 28 1950

D

БѢЖЕАРЬ

СЪ РАЗЛИЧНЫ

ПОУЧЕНІА

СОБРАНИ СЪТ

ПЕТРА Х. БЕРОВИЧА 2

За Болгарски-тъ оучилища.

Напечата са съ съ помощь-тъ

Г. АНТОНЬОВА ІСЯННОВИЧА.

Целъ
Целъ
Э

ВЪ ГОДѢ 1824.

ПРЕДИСЛОВО.

Когато изъ първо видѣхъ по други-тѣ мѣста чи дѣца-та начѣватъ да четатъ на книги писани по тѣхны-атъ азъикъ, познахъ колко слѣ стрѣватъ по насъ оучители-тѣ и колко на праздно мѣки тѣглать горки-тѣ дѣца. Защо като преминатъ младостъ-та си въ школа-та сасъ толкози страхъ и трепераніе, излазатъ и не знаатъ баримъ има-то си да пишатъ, нити да си смѣтнатъ шото зѣматъ и даватъ, ами по догѣни-тѣ, ако имъ са слъчи, по навчатъ са малко нѣщо. Почѣдихъ са какъ презъ толкози вѣкове не са намѣри ни единъ да познай това ѡкаано состоаніе, и да покажи единъ правъ пѣть камто оученіе-то. Надѣихъ са дано баримъ сега са оубади нѣкои, но, от колкото познахъ чи са трѣдатъ за всеродны пользы, ни единъ не са намѣри да смисли несчастны тѣ дѣца и да сочини за тѣхъ нѣкоа книжка. Това дѣло

восприѣхъ азъ: сочинихъ тоиѣзи Бѣкварь изъ
 първо сѣсъ имана, мѣстоименіа и прочаа,
 по грамматичесъ чинъ, шото сѣга да сѣ
 оучатъ дѣцѣ - а да сричатъ на тѣхъ, и по-
 дирѣ да ги иматъ за примѣри и помошь
 на Грамматика-та. Собрахъ и нѣколко касы
 и различни повчѣніа шт Дарварьов-атъ Бѣкло-
 гарь, и глѣдахъ да ги напиша колкото
 мога простъ, шото всѣкѣи да ги рѣзира,
 а който рѣчи ми сѣ видѣха май майны
 гвдихъ ги приградѣни и тѣрски. Всѣкѣи
 който види таѣзи книжка надѣа сѣ да сѣ
 зарадѣва, а най много оучители-тѣ, зашо
 ти, ми сѣ стрѣва, шт колѣ шѣха до шѣта-
 ватъ шѣатири-тѣ и часослѣви-тѣ, шт който
 дѣца-та не разбиратъ нишо, ако имахмы
 нѣкоа книга по нашѣ-атъ шѣикъ напечатана
 за тѣхъ. Но азъ шѣ ги зарадѣвамъ
 по много, като имъ изавѣ на касо сѣ
 какѣвъ чинъ единъ оучитель можи да оучи
 лѣснъ стотина дѣца.

Заради да изтолѣвамъ това по добрѣ,
 шѣ река чи азъ шѣ стана оучитель на сто
 дѣца. Изъ първо мыкал-та ми не шѣ ѣ да

спичеаа пары нито да проболарѣа ѿ свато-то-то това дѣло, ами да оуправа, и да настава колкото мога камто добродѣтельта и оученіе-то млади тѣ дѣца които при-даватъ на мои тѣ рацѣ родители-тѣ тѣхни. Ще са трѣба да самъ и ѿ ватрѣ и ѿ ванъ добръ, смиренъ, кротакъ цѣломъдаръ и благочестивъ, щото мои-тѣ работы да ставатъ примѣри на мои-тѣ оученицы: защо ако ги развратѣ ще имъ стора по голѣмо зло ѿ оумразны-атъ онзи оучитель, който придади на римскі атъ военачалникъ свои-тѣ оученицы. Като съ таквици мѣслы и съ таквици добродѣтели влѣза въ школа-та, ще раздѣлаа оученицы-тѣ си на десѣтъ чина подѣсѣтъ на всѣкъ чинъ. По голѣмы-тѣ ще гѣда на пѣрвы-атъ чинъ, по малки-тѣ на вторы-атъ, а най малки-тѣ на десѣты-атъ чинъ. Но предъ да начѣна да казѣвамъ какъ ще ги оуча, трѣба да кажа каква ще да ѣ школа-та: сѣсъ една рѣчь, шѣхъ да река чи и тѣа и сичкі-атъ ватрешенъ чинъ трѣба да са като Европски-тѣ дѣто оучатъ друг-друго-оученіе-то; но това не ѣ възможно да

СТАНИ ПО НАСЪ ТЪИ, ТА ЗАРАДИ ТОВА ЩЕ РЕКА,
КАКТО ЩЕ МОЖИМЪ, А НЕ КАКТО ТРЕБА.

ЩЕ НАПРАВА ДЕВАТЬ ДОЛГИ СТОЛА, КАТО
ДА СЪДАТЬ ДЕСАТИНА ДЪЦА НА ЕДИН-АТЬ, И
ЩЕ ГИ НАРЕДА СРЕДЪ ШКОЛА-ТА. НАЙ ДИРНЫ-
АТЬ УТ ТЪХЪЩЕЩЕ НАЗОВА В, А ВТОРЫ-АТЬ Г,
ТРЕТИ АТЬ Д, И ПРОЧАМ, И НАЙ ПРЕДНЫ-АТЬ Ї.
ПРЕДЪ СТОЛАТЬ ЇЩЕ ИМА ЕДНА ДАСКА СЪСЪ
ДРЕБЕНЪ ПАКАКЪ ПОСИПАНА И ЕДНА ПІНАКІДА
ПРОВЕСЕНА, ДЪТОЩЕ ДА Е НАПИСАНО А, Б, В,
СЪ ГОЛЪМЫ, СРЕДНЫ, И МАЛКИ СЛОВА.

ВЪ ПОНЕДЪЛНИКЪЩЕ ДОДИ ЕДИНЪ ПОПЪ
ИЛИ ВЛАДЫКА ДА СВАТИ ВОДА, АЧИ КАТО
СОВЕРШИ И НИ БЛОГОСЛОВИ,ЩЕ НАРЕДА ПЕРВЫ-
АТЬ ЧИНЪ НА СТОЛАТЬ Ї. КОЕТО МОМЧЕ СЪДИ
УТ ДЕСНА-ТА СТРАНА НА КРАЙ-АТЬЩЕ ГО НАЗО-
ВАВАМЪ ПЕРВО, А КОЕТО Е ПОДЪ НЕГО, ВТОРО И
ПРОЧАМ, И НАЙ КРАЙНО-ТО УТ ЛЪВА-ТА СТРАНА
ДЕСАТО. ТОГАЗИЩЕ НАЧЕНА ДА ПОКАЗЪВАМЪ
НА ПІНАКІДА-ТА СЪСЪ ПОКАЗАЛЕЦЪ И ДА ДЪМАМЪ
А, Б, В, Г, Д, Е, И ПРОЧАМ (а), А ДЪЦА-ТА
ЩЕ

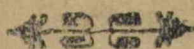
(а) ВЪ ПЕТЕРБУРГСКА-ТА АКАДЕМІА ШПРЕДЪЛІХА
ДА ДЪМАМЪ СЛОВА-ТА, А, БЕ, ВЕ, ГЕ,

щѣ ма послѣдовать. Като ѿмѣ кажа десѣ-
тина пѣти, щѣ река на пѣрво-то да четѣ
като ѿзъ показувамъ, ачи ако не знай
нѣгдаѣ щѣ попытамъ второ-то, и ако го
знай щѣ направа него пѣрво, а пѣрво-то
второ, ако ли го незнай и второ-то щѣ
попытамъ трѣто-то и пр: и коѣто го знай
щѣ направа него пѣрво, а пѣрво-то не щѣ
иди на негово-то мѣсто ами щѣ. Стани
второ. Сѣтнѣ пакъ щѣ послѣдова додѣ
соверши оурок-атъ (мадима-та, пинакида-
та). Подиръ него щѣ начѣни дрѣго пакъ
тай да четѣ, а ѿзъ да показувамъ. И като
почетѣтъ тай два часа, щѣ ѿмѣ река да пишѣтъ
на пѣсак-атъ сѣсъ пѣрст-атъ си каквото сло-
во ѿмѣ покажа, ачи щѣ и да да видѣ кой
какъ го ѣ писалъ, и ако нѣкой неможи щѣ
мѣ оуловѣ пѣрст-атъ и щѣ напиша слово-то,
ачи щѣ ги затриѣ съ една дасгица, и пакъ
щѣ

Де, В, и пр: за да срѣчамы лѣснѣ: но
мѣнѣ ми са вижда чи по лѣснѣ щѣ срѣ-
чамы ако ги назовавамы Я, Бѣ, Вѣ,
Гѣ, Дѣ, Е, и пр:

ЩЕ ИМЪ ПОКАЖА ДРУГО СЛОВО И ПР. И ТАИ ЩЕ
СА МИНЕ ИЩЕ ЕДИНЪ ЧАСЪ. ПОДИРЪ ПЛАДНЕ
ЩЕ ПРОВЕСА ДРУГА ПІНАКІДА, ДѢТО ЩЕ ДА Е
НАПИСАНО 1, 2, 3, 4, 5, ... ТАМЪ ЩЕ ИМЪ
ПОКАЗЪВАМЪ И ЩЕ ДЪМАМЪ ЕДНО, ДВѢ ТРИ,
ЧЕТЫРИ И ПР: КАТО ИМЪ КАЖА ДЕСАТИНА, ПЯТИ
ЩЕ РЕКА НА ПЕРВО-ТО ДА ДЪМА А АЗЪ ДА ПОКА-
ЗЪВАМЪ, И ДѢТО НЕ ЗНАЙ ЩЕ ПОПЫТАМЪ ПО-
ДОЛНЫ-ТѢ МЪ КАКВОТО И ПРЕДЪ ПЛАДНЕ. ПО-
ДИРЪ ЕДИНЪ ЧАСЪ ЩЕ ИМЪ РЕКА ДА ПИШАТЪ
НА ПАСАК-АТЪ ЕДНО, ДВѢ ТРИ И ПР: И КАТО
СА ПРИМИНЕ ТАИ ИЩЕ ЕДИНЪ ЧАСЪ ЩЕ ГИ
ПЪСТА. ЗА ДА НЕ СА ПРОДОЛЖАВАМЪ ТВАРАТЪ
ЩЕ РЕКА ЧИ КАТА ДЕНЬ НАВЧАТЪ ПО ДВА ОУРОКА
ЕДИНЪ ЧЕТЕНІЕ А ДРУГИ ЯРІАМЕТІКА.

ВО ВТОРНИКЪ ЩЕ СЪДНИ ВТОРЫ-АТЪ ЧИНЪ
НА СТОЛ-АТЪ I, НО НЕ ЩЕ ГИ ОУЧА АЗЪ, АМИ
ВТОРО-ТО МОМЧЕ УТ ПЕРВЫ-АТЪ ЧИНЪ А ПЕРВО-
ТО ЩЕ НАГЛѢДЪВА И НЕГО И СІУКИ-ТѢ ДРУГИ.
ЗА ПО ЛЕСНОЩЕ НАЗОВА НАЧАЛНИКЪ ПЕРВО-ТО
МОМЧЕ НА ПЕРВЫ-АТЪ ЧИНЪ, А ЧИНОНАЧАЛ-
НИЦЫ ДРУГИ-ТѢ. НАЧАЛНИК-АТЪ ИНАИ ЩЕ
НАГЛѢДЪВА А ЧИНОНАЧАЛНИК-АТЪ ВТОРЫИ ЩЕ
ОУЧИ ВТОРЫ-АТЪ ЧИНЪ КАКВОТО ГИ АЗЪ ОУЧИХЪ

вчѣра. Като совершѣтъ, дрѹги-тѣщѣ си
идатъ, а азъ щѣ встанѣ съ чиновначалнищи-
тѣ, и щѣ имъ кажа вторы-атъ оуроокъ си-
рѣчь Ба, Бе, Би, Бї и пр: той щѣ да ѣ
написанъ на пїнакїда, какъото и сички-тѣ
дрѹги съ голѣмы слока. а полїръ пладне
щѣ имъ кажа вторы-атъ оуроокъ шт Арїа-
метїка та.

Въ среда началник-атъ щѣ наглѣдѹва
пакъ сички-тѣ, вторы-атъ чиновначалникъ
щѣ оучи вторы-атъ чїнъ на стол-атъ В, а
третї-атъ щѣ оучи третї-атъ чїнъ на стол-
атъ І первы-атъ оуроокъ. Таи щѣ послѣ-
докатъ и презъ дрѹги-тѣ дни.

Въ десѣты-атъ дѣнь като са собирѣтъ
щѣ изпѣатъ Достойно ѣсть, гологлавы сич-
ки-тѣ и наредѣни. Тогази щѣ додатъ чи-
ноначалнищи-тѣ при мене и щѣ дамъ на
вторы-атъ девѣта-та пїнакїда, а на третї-
атъ осма-та и пр: и на десѣты-атъ перва-та.
Ачи щѣ гѹда вторы-атъ чїнъ на стол-атъ
В, а вторы-атъ чиновначалникъ конто щѣ ги
оучи щѣ сѣдни на стол-атъ Г обѣрнатъ
камто тѣхъ, и щѣ держи девѣта-та пїнакїда.

И трѣтї-атъ чинъ шѣ сѣдни на стѡл-атъ Г
и нѣгов-атъ чиноначѣлникъ на стѡл-атъ Д
и пр: Тогѣхи шѣ начѣнатъ да четѡтъ как-
вѡто ги азъ оучкхъ, а начѣлник-атъ шѣ
ходи шт чинъ на чинъ и шѣ глѣда на врѣдъ
кой каквѡ правн, и катѡ види нѣкого шт
оученицы-тѣ чи салмѡва шѣ го доведѣ при
мѣне. А азъ не шѣ го плаша чи шѣ го запрѣ
и въ недѣлѣ да четѣ, нити шѣ го бѣл, ами
шѣ мѡ рекѣ да иде да сѣди на странѣ до-
дѣ совершѣтъ дрѡги-тѣ и да не четѣ, ачи
оутрѣ да иде на подолны-атъ чинъ: ако
ли нѣкой стѡри по голѣма погрѣшка, нѣмѡ
не шѣ давамъ два дни или три дни или и
ѣднѣ недѣлѣ да четѣ: но ако ѣ совѣмъ
развратѣмо и не шѣ да сѣ покай, шѣ го
непѣда да не развратѣва и дрѡги-тѣ. Катѡ
сѣ минѣтъ два часа, чиноначѣлници-тѣ шѣ
начѣнатъ да казѡватъ по слово днѣшнї-атъ
оурогъ, а оученицы-тѣ да го пишѣтъ на
пїнакїды или на плѡчы. Подирѣ ѣдинъ
часъ шѣ имъ рекѣ да идѣтъ да видѣтъ кой
какъ ѣ писѣлъ, ачи шѣ сѣ исправѣтъ, и шѣ
сѣ наредѣтъ по край стѣнѣ-га чинъ по чинъ.

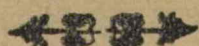
Тогѣзи щѣ повелѣа да излѣзатъ пѣрвы-тѣ
 шт всѣкъ чинъ, и щѣ гѣда всѣкого шт тѣхъ
 на по горні-атъ мѣ чинъ. Сѣтнѣ щѣ река
 да излѣзатъ най долны-тѣ шт всѣкъ чинъ,
 и като ги по мѣмра щѣ ги провѣда на по
 долны-тѣ чинове. Подиръ тѣзи щѣ испѣ-
 атъ пакъ Достѣнно ѣсть. ачи щѣ ги про
 вода да си играатъ, и щѣ зарѣчамъ на пер-
 вочиницы-тѣ, сирѣчь на пѣрвы тѣ шт
 всѣкъ чинъ, да наглѣдава всѣкій свой-атъ
 чинъ. А азъ щѣ вѣтана съ чиноначалницы-
 тѣ, и като имъ кажа десѣтина пѣти де-
 сѣты-атъ оурогу и го навуятъ, щѣ попи-
 шатъ (тѣи не щѣ са бѣватъ три часа, защѣ
 по щѣ прѣематъ) ачи щѣ идимъ вси на по-
 ла на та при дрѣги-тѣ оученицы. Щѣ ги
 поглѣдамъ като си играатъ: ачи подиръ
 малко щѣ идимъ да идѣмъ. И подиръ плад-
 не пакъ тѣи щѣ сторимъ.

Въ тѣзи прѣвила, кога речѣ да ги стѣри
 человекъ знаа чи щѣ намѣри много мѣки
 и запрѣшенѣ, но тѣи щѣ са таквѣзи щѣто
 ѣдинъ разѣменъ оучитель мѣжи да ги над-
 вива или да ги штеѣгва. А за Лрѣамѣ-

тѣка (хїсапъ) дѣто двамъ нѣ ѣ мачнѡ да
 ѡ навчи всѣкъ оучитель, и да ѡ придадѣ
 на свои-тѣ оученицы.

Знаѡ чи много оучители и прѡсты че-
 ловѣцы щѣ рекѡтъ, защѡ да не гвѡѡ и
 повчѣнїѡ за пртвослѡвна-та нѡша вѣра въ
 тази книжка, нѡ да знаѡтъ чи ѣ безпѡтнѡ,
 на малки дѣца, които ѡще не знаѡтъ да
 срѣчатъ нити да прочитатъ, да дадѣ чело-
 вѣкъ таквизи повчѣнїѡ, които ѣдвамъ ныи
 можимъ да разбирамы. Но подѡръ нѣкой
 мѣсѡцъ щѣ сѡ тѡпарѡ ѣдна книга собрѡна
 щѡ вѣтхї-атъ и нѡвы атъ завѣтъ, по нѡшї-
 атъ ѡзыкъ, въ коѡто щѣ намѣратъ пов-
 чѣнїѡ каквѡто желѡтъ. И ѡко ѡмъ сѡ
 види добрѣ могатъ да ѡ начѣнатъ дѣца-та
 като сѡ понаготвѡтъ сѡсъ тази.

I.

I.

А Б В Г Д Е Ж З

П Р С Т ОУ Ф Х

Ь Ъ Ю ѿ ѿ ѿ ѿ ѿ

А Б В Г Д Е Ж З З Н І

Ф Х ѿТ Ц Ч Ш Щ Ъ Ы Ь Ъ

А Б В Г Д Е Ж З З Н І

Ф Х ѿТ Ц Ч Ш Щ Ъ Ы Ь

А Ф Ѹ Б Х Т Ц В С V Г

Щ Н Л З Ы Л Ш Н Ь К

А Е Н І О Ѹ оу Ы Ъ Ю Ш

Б В Г Д Ж З З К Л М Н П Р

Ъ Ъ.

§.

З Н І К Л М Н О

Ѡ Ц Ч Ш Щ Ъ Ы

Ѹ Θ V Ц.

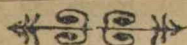
К Л М Н О П Р Г Т Оу Ѹ
Ю Ѡ Ѣ Ѧ ѧ Ѩ ѩ Ѫ ѫ Ѭ ѭ Ѯ ѯ.

к л м н о п р с т оу Ѹ
ѣ ю ш ѣ ѧ Ѩ ѩ Ѫ ѫ Ѭ ѭ Ѯ ѯ.

ц р ѡ ч п ѱ е ш о ѧ ж
ѡт ю ї ѳ с з м ѣ.

Ѧ Ѧ Ѧ.

с т ф х ц ч ш щ ѧ Ѩ ѩ Ѫ ѫ Ѭ ѭ Ѯ ѯ.

2.

Ба	Бе	Би	Бі	Бо	БѸ	Бы	Бѣ	Бю	Ба	
Ва	Ве	Ви	Ві	Во	ВѸ	Вы	Вѣ	Вю	Ва	ВѸ"
Га	Ге	Ги	Гі	Го	ГѸ		Гѣ		Га	ГѸ"
Да	Де	Ди	Ді	До	ДѸ	Ды	Дѣ		Да	ДѸ"
Жа	Же	Жи	Жі	Жо	ЖѸ		Жѣ	Жю	Жа	
За	Зе			Зо	ЗѸ		Зѣ			
За	Зе	Зи	Зі	Зо	ЗѸ	Зы	Зѣ	Зю	За	ЗѸ"
Ка	Ке	Ки	Кі	Ко	КѸ		Кѣ			КѸ"
Ла	Ле	Ли	Лі	Ло	ЛѸ	Лы	Лѣ	Лю	Ла	ЛѸ"
Ма	Ме	Ми	Мі	Мо	МѸ	Мы	Мѣ	Мю	Ма	МѸ"
На	Не	Ни	Ні	Но	НѸ	Ны	Нѣ	Ню	На	НѸ"
Па	Пе	Пи	Пі	По	ПѸ	Пы	Пѣ	Пю	Па	ПѸ"
Ра	Ре	Ри	Рі	Ро	РѸ	Ры	Рѣ	Рю	Ра	
Са	Се	Си	Сі	Со	СѸ	Сы	Сѣ	Сю	Са	СѸ"
Та	Те	Ти	Ті	То	ТѸ	Ты	Тѣ	Тю	Та	ТѸ"
Фа	Фе	Фи	Фі	Фо	ФѸ		Фѣ		Фа	ФѸ"
Ха	Хе	Хи	Хі	Хо	ХѸ		Хѣ		Ха	ХѸ"
Ца	Це		Ці	Цо	ЦѸ	Цы	Цѣ	Цю	Ца	
Ча	Че	Чи	Чі	Чо	ЧѸ	Чы	Чѣ	Чю	Ча	
Ша	Ше	Ши	Ші	Шо	ШѸ	Шы	Шѣ	Шю	Ша	
Ща	Ще	Щи	Щі	Що	ЩѸ	Щы	Щѣ	Щю	Ща	
За	Зе	Зи	Зі	Зо	ЗѸ		Зѣ			
Ѳа	Ѳе	Ѳи	Ѳі	Ѳо	ѲѸ		Ѳѣ			
Ѡа	Ѡе	Ѡи	Ѡі	Ѡо	ѠѸ		Ѡѣ			ѠѸ"
Ѳа	Ѳе	Ѳи	Ѳі	Ѳо	ѲѸ		Ѳѣ			

И М А Н А Я.

3.

ОУ хо, оу ши. О ко, о чи. Я ба, а бы.
 Ба ба, ба бы. Ма ма, ма мы. Ба ша, ба ши.
 Ка ша, ка ши. Ли це, ли ца. Че ло, че ла.
 Ра ка, ра ца. Ко жа, ко жи. Пе ро, пе ра.
 Во да, во ды. Ві но, ві на. Ча ша, ча ши.

4.

Мо ре, мо ре та. Не бо, не бе са.
 Се ма, се ма на. И ма, и ма на.
 Кю че, кю че та. Ё ре, ё ре та.
 Те ле, те ле та. Мю ле, мю ле та.
 Пі ле, пі ле та. Ор ле, ор ле та.

5.

Ма га ре, ма га ре та. Ко би ла, ко би лы.
 Ло па та, ло па ты. По ла на, по ле ны.
 Че ре ша, че ре ши. Же ле зо, же ле за.
 Во де ні ца, во де ні цы. Та па ви ца,
 та па ви цы.
 Пі на кі да, пі на кі ды. Ро го зи на,
 ро го зи ны.

6.

ГЛА ВА, ГЛА ВЫ. Бра да, бра ды. СНА ГА,
СНА ГИ.

СРЕ ДА, СРЕ ДЫ. Кни га, кни ги. ПЛО ЧА,
ПЛО ЧЫ.

СТЕ НА, СТЕ НЫ. Кри на, кри ны. КрѸ ша,
крѸ ши.

ПЧЕ ЛА, ПЧЕ ЛЫ. Бра ва, кра вы. Пор та,
пор ты.

ДѸП КА, ДѸП КИ. Ниш ка, ниш ки. ХѸр ка,
ХѸр ки.

7.

ИДѸ, и ДО ВЕ. ОУМЪ, ОУ МО ВЕ.
ДѸХЪ, ДѸ ХО ВЕ. ПОПЪ, ПО ПО ВЕ.
БОЛЪ, БО ЛО ВЕ. СЫНЪ, СЫ НО ВЕ.
НОЖЪ, НО ЖО ВЕ. НОСЪ, НО СО ВЕ.
КАЛЪ, КА ЛО ВЕ. ЧИНЪ, ЧИ НО ВЕ.

8.

ГЛАСЪ, ГЛА СО ВЕ. ТрѸДАЪ, трѸ ДО ВЕ.
ЦВѸТЬ, ЦВѸ ТО ВЕ. КЛАСЪ, КЛА СО ВЕ.
ПЛОДЪ, ПЛО ДО ВЕ. ХЛѸБЪ, ХЛѸ БО ВЕ.
ДВОРЪ, ДВО РО ВЕ. ОДРЪ, О ДРО ВЕ.
ДОЖДАЪ, ДОЖ ДО ВЕ. Градъ, гра ДО ВЕ.

Прилагательныя.

9.

Золь,	сла,	сло,	слаи.
Добръ,	добра,	добро,	добры.
Мѣдръ,	мѣдра,	мѣдро,	мѣдры.
Желтъ,	желта,	желто,	желты.
Бѣлъ,	бѣла,	бѣло,	бѣлы.

10.

Хѣ бабъ,	хѣ бава,	хѣ баво,	хѣ бавы.
Лѣ кабъ,	лѣ кава,	лѣ каво,	лѣ кавы.
Че ститъ,	че стита,	че стито,	че ститы.
Вы сокъ,	вы сока,	вы соко,	вы соки.
Де бѣлъ,	де бѣла,	де бѣло,	де бѣлы.

11.

Царь,	царіе.	Царица,	царіцы.
Господарь,	господаріе.	Господарька,	господарьки.
Влахъ,	власіе.	Влахина,	влахины.
Началникъ,	началница,	началницы.	
Магїосникъ,	магїосница,	магїосницы.	

ЧЛѢНОВЕ СЪ ИМАНА И ПРИЛАГАТЕЛЬНЫ Г.

12.

МѸжъ,	мѸж-аТЬ,	мѸжіе,	мѸжіе-тѢ.
Кракъ,	крак-аТЬ,	крака,	крака-та.
Конь,	конь-аТЬ,	коніе,	коніе-тѢ.
Волъ,	вол-аТЬ,	волове,	волове-тѢ.
Жена,	жена-та,	жены,	жены-тѢ.
Книга,	книга-та,	книги,	книги-тѢ.
Свѣщъ,	свѣщъ-та,	свѣщи,	свѣщи-тѢ.
Небо,	небо-то,	небеса,	небеса-та.
Колело,	колело-то,	колела,	колела-та.

13.

Силень,	силны-аТЬ.	силана,	силана-та.
Силно,	силно-то.	силаны,	силаны-тѢ.
Кротакъ,	кроткі-аТЬ.	кротка,	кротка-та.
Кротко,	кротко-то.	кротки,	кротки-тѢ.
Свѣтъ,	свѣты-аТЬ.	свѣта,	свѣта-та.
Свѣто,	свѣто-то.	свѣты,	свѣты-тѢ.
Смирень,	смирены-аТЬ.	смирена,	смирена-та.
Смирено,	смирено-то.	смирены,	смирены-тѢ.
Словесень,	словесны-аТЬ.	словесна,	словесна-та.
Словесно,	словесно-то.	словесны,	словесны-тѢ.

МѢСТОИМЕНІА Д.

14.

Язъ, нѣи. ты, вѣи. онъ, она, оно, они.
 Твой, твоѡ, твоѐ. твой. Вашъ, ваша, ваше. ваши.
 Мой, моѡ, моѐ. мой. Нашъ, наша, наше. наши.
 Неговъ, негова, негово. негови.
 Тѣхенъ, тѣхна, тѣхно. тѣхни.
 Свой, своѡ, своѐ. свой.
 Кой, коѡ, коѐ. кой. Чій, чіѡ, чіѐ. чіи.
 Тойзи, тази, този, тѣзи.

Глаголъ Е.

15.

Люба, любашъ, люби.
 Лювимъ, любите, любатъ.
 Любахъ, любаша, любаше.
 Любахмы, любаште, любаша.
 Любилъ самъ, любилъ си, любилъ е.
 любилъ смѣ, любилъ стѣ, любилъ сѣ.
 Любилъ бѣхъ, любилъ бѣши, любилъ бѣ.
 любилъ бѣхмы, любилъ бѣхте, любилъ бѣха.
 Любихъ, любен, люби.
 Любихмы, любихте, любиха.

ЩЕ ЛЮБА, ЩЕ ЛЮБИШЪ, ЩЕ ЛЮБИ.
 ЩЕ ЛЮБИМЪ, ЩЕ ЛЮБИТЕ, ЩЕ ЛЮБАТЬ.
 ЛЮБИ ЩА, ЛЮБИ ЩЕШЪ, ЛЮБИ ЩЕ.
 ЛЮБИ ЩЕМЪ, ЛЮБИ ЩЕТЕ, ЛЮБИ ЩАТЬ.
 ЛЮБИ, ДА ЛЮБИ, ЛЮБЕТЕ, ДА ЛЮБАТЬ.

16.

ЛЮБА СѦ, ЛЮБИШЪ СѦ, ЛЮБИ СѦ.
 ЛЮБИМЪ СѦ, ЛЮБИТЕ СѦ, ЛЮБАТЬ СѦ.
 ЛЮБАХЪ СѦ, ЛЮБАШИ СѦ, ЛЮБАШЕ СѦ.
 ЛЮБАХУМЫ СѦ, ЛЮБАХУТЕ СѦ, ЛЮБАХА СѦ.
 ЛЮБЕНЪ СѦМЪ, ЛЮБЕНЪ СѦИ, ЛЮБЕНЪ СѦ.
 ЛЮБЕНИ СѦМЪ, ЛЮБЕНИ СѦТЕ, ЛЮБЕНИ СѦ.
 ЛЮБЕНЪ БѢХЪ, ЛЮБЕНЪ БѢШИ, ЛЮБЕНЪ БѢ.
 ЛЮБЕНИ БѢХУМЫ, ЛЮБЕНИ БѢХУТЕ, ЛЮБЕНИ БѢХА.
 ЛЮБИЛЪ СѦМЪ СѦ, ЛЮБИЛЪ СѦИ СѦ, ЛЮБИЛЪ СѦ СѦ.
 ЛЮБИЛИ СѦМЪ СѦ, ЛЮБИЛИ СѦТЕ СѦ, ЛЮБИЛИ СѦ СѦ.
 ЛЮБИХЪ СѦ, ЛЮБИ СѦ, ЛЮБИ СѦ.
 ЛЮБИХУМЫ СѦ, ЛЮБИХУТЕ СѦ, ЛЮБИХА СѦ.
 ЩЕ СѦ ЛЮБА, ЩЕ СѦ ЛЮБИШЪ, ЩЕ СѦ ЛЮБИ.
 ЩЕ СѦ ЛЮБИМЪ, ЩЕ СѦ ЛЮБИТЕ, ЩЕ СѦ ЛЮБАТЬ.
 ЛЮБИ ЩА СѦ, ЛЮБИ ЩЕШЪ СѦ, ЛЮБИ ЩЕ СѦ.
 ЛЮБИ ЩЕМЪ СѦ, ЛЮБИ ЩЕТЕ СѦ, ЛЮБИ ЩАТЬ СѦ.
 ЛЮБИ СѦ, ДА СѦ ЛЮБИ, ЛЮБЕТЕ СѦ, ДА СѦ ЛЮБАТЬ.

Предлози съ други рѣчи собранн З.

17.

Безъ и законъ, беззаконіе. По и срамъ, по-
срамленіе.

Съ и родъ, сродство. При и водъ, приводъ.
Про и клѣтва, проклѣтва. Пре и датель, пре
датель

Надъ и стоѣтель, надстоѣтель. Пре и чистъ
пречистъ.

Ѣв и сребро, ѡвсребренъ. По и злато, позлатенъ.

18.

ПИСА. Оуписвамъ, ѡтписвамъ, испис-
вамъ, списвамъ, написвамъ, надписвамъ,
ѡбписвамъ, пописвамъ, подписвамъ, пред-
писвамъ, приписвамъ, дописвамъ, записвамъ.

ХОДА. Ѣтхождамъ, иххождамъ, схож-
дамъ, нахождамъ, ѡбхождамъ, прихождамъ,
дохождамъ, разхождамъ.

ШИА. Оушивамъ, ихшивамъ, вшивамъ,
сошивамъ, нашивамъ, надшивамъ, ѡвшива-
вамъ, пошивамъ, подшивамъ, пришивамъ,
дошивамъ, зашивамъ, разшивамъ.

ЧЕТА. СѢтчитамъ, иѣчитамъ, начѣ-
тамъ, надчитамъ, почитамъ, предчитамъ,
причитамъ, дочитамъ, зачитамъ, разчи-
тамъ, прочитамъ.

ЛѢИ. СѢтливамъ, иѣливамъ, сливамъ,
наливамъ, надливамъ, шѣливамъ, поли-
вамъ, предливамъ, приливамъ, доливамъ,
заливамъ, разливамъ, проливамъ.

БІИ. Оубѣивамъ, шѣбѣивамъ, иѣбѣивамъ,
вѣивамъ, свѣивамъ, навѣивамъ, надвѣивамъ,
повѣивамъ, подвѣивамъ, предвѣивамъ, привѣ-
ивамъ, довѣивамъ, завѣивамъ, развѣивамъ,
провѣивамъ.

19.

Носѣ, иѣносѣамъ, произносѣамъ.

Біѣ, привѣивамъ, иѣпривѣивамъ.

Водѣ, провѣивамъ, предпровѣивамъ.

Давѣ, продавамъ, препродавамъ.

Говорѣ, приговарѣамъ, надприговарѣамъ.

Карѣчїѣ 3.

20.

Гдѣ; тѣкъ, тамъ, шѣтвѣть, горѣ, долѣ,
ближѣ, далѣчь, посреди, шѣтсѣща, оупредѣ,
оузѣть, вредѣ, дѣто.

КОГДА; сѣга, ѡтаѣвѣ, тѣтакси, поѣтора,
днѣсь, ѡутрѣ, вѣѣра, всѣкога, когаѣо, тогаѣи.

КАКЪ; добрѣ, мирнѡ, цѣломѣдреннѡ,
правѡ, кривѡ, ѡстроѣмнѡ.

Тичешкомѣ, сѣдишкомѣ, мажишкомѣ,
молчишкомѣ, правишкомѣ, смѣишкомѣ,
ѣишкомѣ, ѡучешкомѣ.

Тѣи инакѣ, всѣкакѣ, никакѣ.

КОЛКО; многѡ, малкѡ, частѡ, рѣдкѡ.
ѣеднѣждѣ, двѣждѣ, трѣждѣ, четѣриждѣ.

ПРОИЗВОДНЫ И.

21.

Нѣбо,	Нѣвѣсенѣ.	Богѣ,	вожѣственѣ.
Востокѣ,	восточенѣ.	Западѣ,	западенѣ.
Полѣдне,	полѣдненѣ.	Полѣночь,	полѣнощенѣ.
Евроѣпа,	евроѣпаненѣ.	Асѣа,	асѣаненѣ.
Амерѣика,	амерѣиканенѣ.	Африка,	африканенѣ.
Рѡссѣа,	рѡссѣаненѣ.	Петерѣбургѣ,	Петерѣ- бургчаненѣ.
Немѣцѣа,	немецѣ.	Бѣчѣ,	бѣчаненѣ.
Пруссѣа,	пруссѣаненѣ.	Берлинѣ,	берлинѣаненѣ.
Франѣца,	френецѣ.	Парѣишѣ,	парѣишѣаненѣ.
			Испа-

Испанія, Испаніо́лъ. Мадри́тъ, Мадри́таненъ.
 Ита́лія, Ита́ліанъ. Ри́мъ, Ри́мляннень.
 Англі́я, Инги́лизъ. Лондра, Лондра́ннень.
 Тѣркі́я, Тѣрченъ. Царигра́дъ, Царогра́ж-
 даненъ.

Болга́рія, Болга́ренъ. Софі́я, Софі́яннень.
 Та́рново, Та́рновчаненъ.

22.

Пе́тръ,	Пе́тровичъ,	Пе́тровъ.
Васі́ль,	Васі́льовичъ,	Васі́льовъ.
Димитръ,	Димитровичъ,	Димитровъ.
І́ваннъ,	І́ванновичъ,	І́ванновъ.
Сто́анъ,	Сто́ановичъ,	Сто́ановъ.
А́данасъ,	А́данасовичъ,	А́данасовъ.

23.

Нача́льникъ,	нача́льниковъ,	нача́льническъ.
Влады́ка,	влады́ковъ.	влады́ческъ.
Оу́читель,	оу́чителевъ,	оу́чительскъ.
Господа́рь,	господа́рьовъ.	господа́рьскъ.
Кна́зь,	кна́зовъ,	кна́зескъ.
Кра́ль,	кра́льовъ,	кра́ле́вскъ.

24.

Момчѣ,	момчѣнце,	момчѣще.
Момиче,	момичинце,	момичище.
Жена,	женица,	женище.
Рака,	рачица,	рачище.
Вракъ,	крачѣцъ,	крачище.
Огань,	огнище.	Пладне, пладнище.

25.

Черенъ,	черничакъ,	черникавъ.
Сивъ,	сивичакъ,	сиволавъ.
Зелѣнъ,	зелѣничакъ,	зеленлавъ.
Работа,	работлавъ.	Свѣтъ, свѣтлавъ.
Дѣла,	дѣмлавъ.	Сприказваніе, сприказлавъ.
Транъ,	трананъ,	транлавъ.
Пасакъ,	пасаченъ,	пасаклавъ.
Камень,	камененъ,	каменлавъ.
Прахъ,	прашенъ,	прахлавъ.
Коккалъ,	коккаленъ,	коккалавъ.

26.

Чѣтъ, четѣ, чтѣніе, чтѣцъ, четишкѣмъ.
 Помощь, помагамъ, помаганіе, помощникъ.
 Писмо, пиша, писаніе, писарь, пишишкѣмъ.

Постъ

Постъ, поста, постаніе, постникъ.
 Работа, работа, работаніе, работникъ.
 Дѣлъ, дѣла, дѣленіе, дѣлитель, дѣлишкомъ.

Собраниѣ.

27.

Всѣкъ и блага всеблага. Всѣкъ и свѣтъ,
 Всесвѣтъ.

Равенъ и апостолъ равноапостолъ.

Первый и начальникъ первоначальникъ.

Свѣщенъ и мученикъ священномученикъ.

Злато и оуста златоустъ.

Богъ и слово богословъ. Око и болѣсть околѣ.

Черенъ и око черноокъ. Долагъ и лице
 даголикъ.

Остръ и оумъ остроуменъ. Благъ и родъ
 благороденъ.

Беликъ и душа великодѣшенъ.

Благъ и честь благочестивъ.

28.

Человѣкъ и любя человѣколюбецъ. Рѣка и
 пиша рѣкописецъ.

РѸка ѿ водаѣ рѸководецъ. Богъ ѿ прїемамъ
Богопрїимецъ.

Сребро ѿ любѣ сребролюбецъ.

Їкока ѿ бора ѱконоворецъ. МѸро ѿ точѣ
мѸроточецъ.

Земла ѿ мѣраѣ землемѣрецъ. Звезда ѿ броѣ
звездоброецъ.

КрѸвь ѿ проливамъ кровопролитїе.

Сѧмъ ѿ держѣ самодѣржецъ.

II.

Бсѧко дѣтѣ трѣба, кога щѣ си лѣгни, или
кога сѧ сабоди ѿ стѧни ѿт лѣгло-то, или
кога щѣ сѣдани да ѿде, или кога стѧни
ѿт трапѣза-та, да сѧ помѡла БогѸ ѿда
четѣ послѣдны-тѣ молитвы.

Кога щѣ си лѣгни да сѧ помѡли тѧи.

Во ѿма ѡтца ѿ сына ѿ свѧтагѸ дѸха,
ѧминь. (а)

Мо-

(а) Язъ гѸдихъ молитвы-тѣ безъ тїтлы за
да ѣ лѣснѸ на дѣца-та да ги четѧтъ.

Молитвами свѣтыхъ отцевъ нашихъ, господи іисусе христѣ боже нашъ, помилуй насъ, аминь.

Слава тебѣ боже нашъ, слава тебѣ.

Дарю небесный, оутѣшителю, дѣше истины, иже везде сый, и всѣ исполняи, сокровище благихъ, и жизни подателю прїиди и вселися въ ны, и очисти ны отъ всѣхъ сквернъ и спаси блаже дѣшы нашѣ.

Свѣтый боже, свѣтый крѣпкій, свѣтый безсмертный; помилуй насъ. (трижды) Слава отцу и сыну и свѣтому дѣху, и нынѣ и прѣсно, и во вѣки вѣковъ, аминь.

Пресвѣтаѣ троице помилуй насъ: господи очисти грѣхи нашѣ: владыко прости беззаконїѣ наша: свѣтый посети, и исцѣли немощи нашѣ имене твоего ради.

Господи помилуй. (трижды) Слава, и нынѣ:

Отче нашъ иже еси на небесѣхъ, да святится имя твоѣ, да прїидеть царствїе твоѣ: да бѣдетъ воля твоѣ, якъ на небеси и на земли, хлѣбъ нашъ насущный даждь

НАМЪ ДНЕСЬ, И ѠСТАВИ НАМЪ ДОЛГИ НАША,
 ꙗкоже и мы ѠСТАВЛЯЕМЪ ДОЛЖНИКѠМЪ НА-
 ШЫМЪ, И НЕ ВВЕДИ НАСЪ ВО ИСКОШЕНІЕ, НО
 ИЗБАВИ НАСЪ ѠТ ЛѢКАБАГѠ.

Господи помилуй (дванадесать пѣти),

Слава, и нынѣ:

Прїидите поклонимся, царѣви нашему богу.
 Прїидите поклонимся, и припадѣмъ христу
 царѣви нашему богу.

Прїидите поклонимся, и припадѣмъ самому
 христу. царѣви и богу нашему.

ПѢРВЮ ВО ЕДИНАГО БОГА ОЦА ВСЕДЕРЖИТЕЛЯ
 ТВОРЦА НЕБѢ И ЗЕМЛИ, ВИДИМЫМЪ ЖЕ ВСѢ-
 МЪ И НЕ ВИДИМЫМЪ. И ВО ЕДИНАГО ГОСПОДА
 ИСУСА ХРИСТА, СЫНА БОЖІА, ЕДИНОРОДНАГО,
 ИЖЕ ѠТ ОЦА РОЖДЕННАГО ПРЕЖДЕ ВСѢХЪ ВѢКѢ.
 СВѢТА ѠТ СВѢТА, БОГА ИСТИННА: ѠТ БОГА
 ИСТИННА, РОЖДЕННА НЕ СОТВОРЕННА, ЕДИНО-
 СѢЩНА ОЦѢ И їЖЕ ВСѢ БЫША. НАСЪ РАДИ ЧЕ-
 ЛОВѢКЪ И НАШЕГѠ РАДИ СПАСЕНІА, СШЕДШАГО
 СЪ НЕБЕСЪ И ВОПЛОТИВШАГОСѢ ѠТ ДѢХА СВѢ-
 ТА И МАРИИ ДѢВЫ, И ВОЧЕЛОВѢЧШАСѢ. РАСПЯ-
 ТАГО ЖЕ ЗА НЫ ПРИ ПОНТІЙСТѢМЪ ПІЛАТѢ,
 И СТРА-

и страдавша и погребена, и воскресшаго въ третій день по писаніемъ. И възшедшаго на небеса, и сѣдѣща ѿдеснѣю отца, И паки грядущаго со славою судити живымъ и мертвымъ, егѡже царствію не будетъ конца.

Втораго собора:

И въ дѣла святаго, господа, животворящаго, иже ѡт отца исходящаго, иже со отцемъ и сыномъ спокланѣема и славиима, глаголаващаго пророки. Во единѣ святѣю соборнѣю и апостолскѣю цѣрковь. Исповѣдаю единѡ крещеніе во ѡставленіе грѣхѡвъ. Чаю воскресеніа мертвыхъ: И жизни будущаго вѣка, аминь.

Достойно естъ иже вѣи истиннѣ блажити та богородицѣ, прѣсноблаженнѣю и пренепорочнѣю, и матерь бога нашего.

Честѣишѣю херувимъ, и славиѣишѣю безсравненіа серафимъ, безъ истаѣніа бога слова рождшѣю, свѣшѣю богородицѣ та величѣемъ.

И даждь намъ владыко на сонъ грядущимъ покой тѣла и души, и сохрани насъ

ѿ мрачнагѡ сна грѣховнагѡ и ѿ всакагѡ
 тѣмнагѡ и ношнагѡ сладострастіа, оукроти
 стремленіа страстей, оугаси ражженныа
 стрѣлы лѣкавагѡ, иже на ны лѣтвнѡ
 движимыа: плоти нашеа востаніа оутоли,
 и всакоє земное и вѣщественное наше мѡдро-
 ваніе оуспи, и даруй намъ боже бодрѣ
 оумъ, цѣломѡдрѣ помысль, сердце трезва-
 щееся, сонъ легокъ, и всакагѡ сатанинѡ
 мечтаніа измѣненъ: возстави же насъ во
 время молитвы оутверждены въ заповѣдехъ
 твоихъ, и памать свѣдѣвъ твоихъ въ себѣ
 твѣрдѡ имѡща: всенощное славословіе намъ
 даруй, во еже пѣти и благословити и сла-
 вити пречистое и великолѣпое имя твоє,
 отца, и сына. и святагѡ дѡуха, нынѣ и
 прѣиснѡ и во вѣки вѣковъ, аминь.

Преславнаа принодѣво мати хрїста бога,
 принеси нашѡ молитвѡ сынѡ твоємѡ и богѡ
 нашемѡ да спасетъ тобою дѡшы нашаа.

Оупованіе моє отецъ, прибѣжище моє
 сынъ покровъ мой дѡхъ сватыи, троице
 сватаа слава тебѣ.

Анггелъ представитель съ небесе посланъ бы-
 сть рѣшии богородицѣ: радѣйся, и со без-
 плотнымъ гласомъ воплощаема тѣ зрѣ го-
 споди, оужасашеса и стоаше, зобый къ ней
 таковаа: радѣйся, еюже радость возсіаетъ:
 радѣйся еюже клятва ичезнетъ. Радѣйся
 паашагѣ адама возваніе: радѣйся слезѣ
 евинныхъ избавленіе. Радѣйся высотѣ недо-
 болоходимаа челоѣческими помыслаы: ра-
 дѣйся гавино недовозримаа и аггелскимъ
 очима. Радѣйся икѣ еси царѣво сѣдалище:
 радѣйся икѣ носиши носѣшаго вѣа: радѣ-
 ся оутрово божеественнагѣ воплощеніа. Ра-
 дѣйся еюже ѡновладетса тварь: радѣйся
 еюже поклонѣмса творцѣ. Радѣйся не-
 вѣсто ненеѣстнаа.

Ѡ всепѣтаа мати, рождашаа всѣхъ свѣ-
 тыхъ свѣтѣйшее слово, нынѣшнее пріемши
 приношеніе, ѡт всѣкѣа избави напасти всѣ-
 хъ, и вѣдѣшиа изми мѣки тебѣ вопіющихъ.
 Аминѣ.

Все оупованіе мое на тѣа возлагаю мати
 божіа сохрани ма под кровомъ твоимъ.
 Слава, и нынѣ: господи помилѣи. (трижды)

МОЛІТВЫ ОУТРЕННЫ.

Во ѿма оца: Молитвами свѣтыхъ:

Царю небесный: Свѣтый боже:

Пресвѣтаѣ троице: Отче нашъ:

Воставше ѿ сна припадаемъ ти блаже, и аггелскѣю пѣснь вопіемъ ти сильне: свѣтъ, свѣтъ, свѣтъ єси боже, богородицею помилѣи насъ. Слава:

От одра и сна воздвиглъ ма єси господи, оумъ мой просвѣти и сѣрдце, и оустнѣ мои ѿтвѣрзи, во єже пѣти та свѣтаѣ троице: свѣтъ, свѣтъ, свѣтъ єси боже богородицею помилѣи насъ.

И нынѣ:

Напрасно сѣдѣи прїидеть и коегѣждо дѣланїѣ ѿбнажатѣ, но страхомъ зовемъ въ полнощи: свѣтъ, свѣтъ, свѣтъ єси боже, богородицею помилѣи насъ.

Господи помилѣи (дванадесѣтъ пѣти).

От сна вставъ благодарю та свѣтаѣ троице, ѿкѣ многїѣ ради твоеѣ благости, и долготерпѣнїѣ, не прогнѣвалѣ єси на

ма лѣниваго и грѣшнаго, ниже погубилъ
 ма еси со беззаконми моими, но человекъ-
 колюествовалъ еси обычнѣ, и въ печални
 лежащаго воздвиглъ ма еси, во еже оутре-
 невати, и славословити державѣ твою, и
 нынѣ просвѣти мои очи мысленныя, ѿт-
 вѣрзи мои оуста, повчатиса словесемъ твои-
 мъ, и разумѣти заповѣди твоа, и творити
 волю твою, и пѣти тѣ во исповѣданіи сер-
 дечнѣмъ, и воспѣвати всесвѣтѣ има твоѣ
 оца и сына, и свѣтагѣ дѣха, нынѣ и
 прикнѣ, и во вѣки вѣкѣвъ, аминь.

Вѣрѣю во единого: Анггелъ предстатель:
 ѿ всепѣтаѣ мати: все оупованіе мое:
 слава, и нынѣ: господи помилѣи трижды.

Молитва предъ да сѣднимъ да
 пладнѣвами.

Отче нашъ: слава, и нынѣ:

Господи помилѣи трижды.

Господи іисусе христѣ боже нашъ благосло-
 ви намъ пищѣ и питіе сие молитвѣ ради

пре-

пречистыѣ твоѣѣ матери, и всѣхъ твоихъ
святыхъ, аминь.

Подиръ пладнѣваніе-то.

Возвеселилъ ны еси господи въ твореніихъ
твоихъ, и въ дѣлѣхъ рѣкѣ твоѣю возрадо-
вася, знаменася на насъ свѣтъ лица твоегѣ
господи, даль еси веселіе въ сердца моѣмъ,
отъ плода пшеницы, вина и елеа своегѣ
оумножишася, въ мирѣ вкѣпѣ оуснѣ и по-
чію: ѡкѣ ты господи единаго на оупокѣ-
ніи вселилъ ма еси. Слава, и нынѣ:

Господи помилѣй, трижды.

Молитва предъ вечернимъ да
вечернимъ.

Идаѣтъ оубо зѣмля и насытатся и восхва-
лятъ господа възискающіи его, жива будѣтъ
сердца ихъ въ вѣкѣ вѣка.

Слава, и нынѣ: господи помилѣй, трижды.

Господи иисусе христѣ:

Подиръ вечераніе-то.

Возвеселилъ ны еси: слава, и нынѣ:

Господи помилѣй, трижды.

Моли́тва предъ да начѣнатъ да
четѣтъ дѣца-та (а).

Преблагій Господи подай намъ благодѣть
свѣтаго Духа твоего, да подари намъ
смысль и да оутверди дѣшевные тѣ наши
силы, за да внимаемъ на оученіе-то коѣто
ни придаватъ: и тѣи да порастемъ та да
прославимъ имя-то твое Создѣтелю нашъ,
и да пользуваме наше-то отѣчество.

Моли́тва като совершатъ.

Благодаримъ тебѣ Создѣтелю нашъ, чи ны
сподоби съ твоѣ-та благодѣть да внимаемъ
на оученіе-то. Благослови наши-тѣ на-
чалници, родители и оучители, които по-
казватъ намъ пъть-атъ на истина-та, и по-
дай намъ сила и икоуть за да продолжимъ
оученіе-то наше.

До-

(а) Подиръ като изпѣватъ достойно е́сть:
трѣба да четѣ тѣзи молитвы ката дѣнь
едно момчѣ, а други-тѣ да стоѣтъ го-
логлави и да слышатъ съ вниманіе.

III.

Добри совѣти.

Шото не щешъ да ти стрѣватъ други-тѣ
 нито ты да го стрѣвашъ на други-тѣ.
 Яко много хортѣвашъ, много погрѣшки
 стрѣвашъ.

Яко издѣжишъ единъ пѣть, не та вѣро-
 вать второй пѣть.

По добръ прѣатель вѣренъ, а не камень
 безъ цѣненъ.

На голамцы да не са противашъ, и съ
 боларцы да не са скарвашъ.

Другомъ не са присмивай, ами тебе
 си вѣгладвай.

Стрѣвай добро, да намеришъ добро.

Да не са присмивашъ никомъ кога испа-
 ни, зацо никой не знай какъ ще оусамни.

Войто днесъ е боларецъ, оутрѣ можн
 да е слѣпецъ.

И който днесъ е голамецъ, оутрѣ можн
 да е мѣртвецъ.

Почитай стари-тѣ додѣ младѣишъ, да
 почитатъ и тебе кога оустарѣишъ.

Щото сѣ вричашъ, да го стрѣвашъ.

Щото не можишъ да сторишъ, нити да сѣ вричашъ чи щѣ го сторишъ.

Да не вѣровашъ всѣкога кога та хвалятъ, защо частю хора-та дрѣго хортѣватъ и дрѣго мыслятъ.

Художество (занаѣтъ) да сѣ навчавашъ, защо тогази никога не оугладнавашъ.

По добръ да дѣматъ слѣ за тебе, а ты да си добръ, а не да дѣматъ добръ, а ты да си лошавъ.

Якѡ не попиствавашъ, скорѡ оусиромашавашъ.

При каквито живѣишъ, на тѣхъ щѣ оуприличѣишъ.

Да не глѣдашъ кора-та, а ми среда-та.

Кога нѣщо щѣ начѣнишъ, сила-та си пѣрвѡ да притѣглишъ.

Якѡ не сѣ трѣдишъ додѣ младѣишъ, безъ рѣза щѣ оустарѣишъ.

За оутрѣ да не ѡставашъ, щото за днѣсь настанавашъ.

Щото незнаишъ, нити да хвалишъ, нити да коришъ.

Да не сѣ срамѣвашъ, кога пѣташъ за
коѣто не разбѣрашъ.

Днесъ да мѣслишъ оутрѣ що щѣ правишъ.
По добрѣ да си самъ, а не съ развра-
тѣнъ челоуѣкъ.

Не ѡтдавай сло за сло.

Почитай всѣкого както мѣ прилича.

Да начѣнвашъ всѣко нѣщо ѡт дѣто
трѣба.

Додѣ ѣ времѣ да си ѡтвѣрашъ очѣ-тѣ.
Никога нищо да не речѣшъ, додѣ пѣрво
не го смѣслишъ.

Малкъ хортѣвай многъ слышай, заради
това имашъ една оуста, и двѣ оуши.

Щото стрѣвашъ, стрѣвай го добрѣ и
мысли за сѣтнѣна-та.

Който забрана по безсилни-тѣ, забрана
са ѡт по силни-тѣ.

Който не познава добро-то, частъ испѣ-
два въ сло-то.

Който оуправдѣва неправедни-тѣ, оуне-
правдѣва праведни-тѣ.

Всѣкѣй обѣча който мѣ прилича.

Който себе си хвали, той себе си кори.

Мѣдры-атъ по многѣ хортѣва кога по-
молчава, а не безѣмны-атъ кога балнѣва.

Благороденъ ѣ добродѣлец-атъ, а не бо-
ларец-атъ.

Всѣко ѣ лѣсно за трѣдливы-атъ, и всѣко
ѣ мѣчно за марзливвы-атъ.

Който съ неправда проболарѣва, скорѣ
оусиромашава.

Птичета-та сѣ познаватъ по цартѣнїе-то,
а челоуѣцы-тѣ по хортѣванїе-то.

Человѣкъ проболарѣва, ако попиѣтава.

Щото скорѣ става, скорѣ сѣ загѣмѣва.

Всѣкій колькото мѣ чѣрга-та стига, толь-
кози да сѣ простира.

Който многѣ хортѣва, и многѣ лѣжи,
и многѣ балнѣва.

Който има наѣка нѣ испѣдва никога.

Който хвали сло-то, не любѣ добро-то.

Марзливвы-атъ человѣкъ на празданѣ и дѣ
хаѣв-атъ.

Мѣрзлив-атъ ѣ баѣа на сло-то.

При лѣкави челоуѣцы, и добры-атъ става
лѣкавѣ.

Добръ человѣкъ вредѣ сѣ на хранѣ.

Всѣко нѣщо има время-то си.

Всѣко нѣщо да бѣди съ мѣрка.

Който трапъ за дрѣгго ископава, той
себе си вѣтрѣ закопава.

По добрѣ сѣхъ хлѣбъ съ миръ, а не
много истѣмъ съ скорѣвъ.

IV.

Ъ М Н И Ѡ Т В Ъ Щ А.

1. **П**опытаха Фалиса: що ѣ мѣчно; а
той Ѡтвѣща: да познай человекъ
себе си. Пакъ го попытаха, ами що ѣ
лесно; и той рече: да оучимъ дрѣгго.

2. Димонакъ, като го попытаха: кога
начѣна да разбѣра фѣлософѣа-та; рече: когато
начѣнахъ да познавамъ мене си.

3. Аристѣппа попытаха: що трѣба да
оучатъ момчѣта-та; а той Ѡтвѣща: што
щѣ имъ трѣба кога порастѣтъ.

4. Впѣктѣта попытаха: кой ѣ богѣтъ;
пакъ той рече: който ѣ благодаренъ на коль-
кого има.

5. Діогена попытаха: какъ можи чело-
вѣкъ да си ѡтвѣрни на неприѣтели-тѣ; а
той рече: акѡ имъ стрѣва добро.

6. Аристотель, като го попытаха: що е
пріѣтель; рече: една душа въ двѣ тѣла.

7. Попытаха Сократа: какъ можи чело-
вѣкъ да оугоди (ареса) на хора-та; а той
ѡтвѣща: акѡ стрѣва добрѣ и хортѣва оумнѡ.

8. Платѡнъ казваха чи еднии го корѣтъ;
а той рече: но азъ ще живѣа тай, што
сички-тѣ хора да познаатъ чи лѣжатъ.

9. Алесандра попытаха гдѣ ти е именіе-
то; а той покажа пріѣтели-тѣ си.

10. Діониса, като падна ѡт царство-то
си, попытаха: що та пользова Платѡнъ и
фїлософіа-та; а той ѡтвѣща: научи ма да
живѣа добрѣ и на това состоѣніе (халъ).

11. Фалиса попытаха: що е ѡвщо на
сички-тѣ хора; а той рече надѣжда-та,
защо ѡ иматъ, и които нищо нѣматъ.

12. Пакъ го попытаха: да ли можимъ
да оукрїимъ ѡт Бога нѣкоя работа; а той
рече: не можимъ нити мысаль.

13. Сократъ дѣлаха чѣ единъ хортѣва слѣ за него, а той рече: не треба да сачѣдите, защо той не знай да хортѣва добрѣ.

14. Мѣсаніа попытаха: какъ можѣ человекъ да соверши благополѣчнѣ живѣт-атѣ свой; а той ѡтвѣща: акѡ живѣи кѣкога тѣи, като чѣ ли щѣше да ѡумре на ѡутрѣ.

15. Нѣкой си блѣщоревѣ многѣ при Аристотѣла, а чѣ като стана да си иде рече мѣ: блѣкимѣ та смѣтихѣ съ хората-тѣ си; нѣ, рече фѣлософ-атѣ, защо азѣ не та слышахѣ.

16. Мѣтѣла Македонѣнин-атѣ попыта единъ военачѣлникъ: що щѣ правишѣ ѡутрѣ; а той рече: акѡ ѡугадахѣ чѣ дрѣха-та ми знай що си мѣсла да правѣ, тойзи часѣ ѣ изгарахѣ.

17. Сѣт Рѣтѣла Рѣфа единъ прѣѣтель поѣска едно неправедно нѣщо, а той не рачѣ да го стѣри. Тогози сѣ разгнѣви прѣѣтель-атѣ мѣ, и като си ѡтхождаше рече: какѣ польза имѣмѣ ѡт твоѣ-то прѣѣтельство, кога не ми стрѣвашѣ штогѣ ти ищѣ; а той мѣ ѡтвѣща: ами и мѣне що ма поль-

зова твой-то прїательство, ако треба да
стрѣвамъ неправедны работы;

18. А гїда попытаха: колько войска ѿма;
а той рече. колькото треба за да побѣдѣ.

19. На Леонїда писа Зѣръзъ: дай ми
оружїе-то си (силѣхатъ): а той мѣ ѿт-
вѣща: дойди (иля) да го земни.

20. Александръ, като чѣваше чи Дарїи
гѣтви много войска, рече: единъ вѣлкѣ не
са плаши ѿт много овцы.

21. Фокїонъ дѣмаше Димосѣенъ щѣ та
оубїятъ Адинани-тѣ, акѣ са разгнѣвѣ-
тъ: пакѣ той мѣ ѿтвѣща: а тебе, акѣ са
свѣстѣтъ.

22. Фїлософъ Анахаресъ са присмѣваше
единъ чи ѣ скуданинъ сирѣчь варваръ: а
той мѣ рече: мене засрамѣва мое-то отѣ-
често, а ты засрамѣвашъ твое-то.

23. Платѣна попыта единъ: какво добро
да ти стора; а той ѿтвѣща: акѣ познайшъ
нѣкой сло на мене да ми го кажишъ.

24. Мѣдры атъ вїѣнъ видѣ одного за-
вистника чи са скорби, и мѣ рече: не знамъ

да ли тебе съ слави нѣкой сло, или дрѹго-
мѹ нѣкой добро.

25. Единъ непріатель дѹмаше Зинонѹ:
да оумра, акѹ не ти стора нѣкой сло:
и азъ, ѡтвѣща Зинонъ, акѹ не ти стора
нѣкой добро.

✠ 26. Едногѹ фїлософа попытаха: гдѣ ѣ
Богъ; а той ѡтвѣща: речи по добру гдѣ не
ѣ Богъ. |

✠ 27. Хїлѡна попытаха: що прави Богъ;
а той рече: высоки-тъ сабара, а испаднали-
тъ воздига.

28. Антїсѡена попытаха: защѹ боларцы-
тъ не ходатъ при оучени-тъ ами оучени-тъ
при боларцы-тъ; а той ѡтвѣща: оучени-тъ
знаатъ що имъ треба, но ти не знаатъ
ѡт що са лишени (що имъ липца).

29. Платѡна попытаха: каквѹ ѣ различїе-
то междѹ оучена и неѹчена человекѹ; а той
рече: каквѹто ѣ междѹ целитель-атъ (хеки-
мин-атъ) и болны-атъ.

30. Аристотель рече: колькото различїе
има междѹ живи-тъ и мѣртва-тъ, толькѹ
има и междѹ оучени-тъ, и неѹчени-тъ.

31. Нѣкой фїлософъ, като го попытаха, що има челоуѣкъ прилично Богу; рече: Благодѣанїе и истина.

32. Едногò попытаха: кой най люби въ кащѣ; и той рече: които ги е по страхъ за мене, а не които ги е по старухъ въ мене.

33. Дїогена попытаха що забраватъ хора-та най скоръ; а той рече: благодарїе-то.

34. Клеанда попытаха: какъ да проболѣвъ челоуѣкъ; а той рече: акъ оусиромашѣ въ желанїа.

35. Анахарсъ рече: най лошаво нѣщо на челоуѣка, и най хубаво е язык-атъ, защото съ него прави и голѣмы лошавини и голѣмы доврини.

36. Едногò тарговица попытаха: какъ испичели толькози пары; а той рече: много-то лесно, а малко-то мачно.

37. Димонакъ като видѣ едногò безѣмника чи са голѣмѣи сѣсъ дрѣхи-тѣ си, пристѣпи при него и мѣ рече, като го оулови за дрѣха-та: това предъ малко врема го носаше овца-та и пакъ овца беше.

38. Біасъ, като го попытаха: кой ѣ най
 солъ добитакъ; рече: акѡ пыташъ за ди-
 ви тѣ ѣ мѡчитель-атъ, акѡ ли за питоми-
 тѣ, ѣ ласкатель-атъ.

39. Антисденъ, като чѡ чи го хвалатъ
 лѡкви челоѡцы: бѣлкимъ стори хъ нѣкой
 слѡ; рече на прїатели-тѣ свои.

40. Фалиса попытаха: що видѣ рѣдко на
 свѣт-атъ; а той ѡтѡща: старъ мѡчитель.

41. Сократа ритна единъ безѡменъ че-
 ловѣкъ, а той не мѡ рече нищо. Прїатели-
 тѣ мѡ са чѡдаха, и той имъ кажи: акѡ
 ма ритнаше магаре, трѣбаше ли да го рит-
 на и азъ.

42. Аристотель, като чѡ чи нѣкой го
 хѡли, рече: кога ма нема нека ма и бїи.

43. Фалисъ рече: най вѣтхо нѣщо ѣ Богъ,
 защо нема начало: а най красно свѣт-атъ,
 защо ѣ Божїе созданїе: а най чиврасто
 оум-атъ.

44. Сѡлона попытаха на единъ соборъ:
 безѡменъ ли ѣ та молчи, или нема що да
 рече; а той ѡтѡща: възможно ли ѣ да
 молчи безѡменъ челоѡкъ;

45. Попытаха Сімоніда: защо сагъ мол-
ченіе-то си ище да са покаже добръ прѣдъ
хора-та; а той ѿтвѣща: зашто много
пѣти са покаахъ (станахъ пишмѣнь) чи
хортѣвахъ, а никога, чи молчахъ.

46. Лѹсімахъ попыта фїлїппїда що щѣшь
да ти дамъ; а той рече: мола ти са да не
ми кажишь нишо ѿт скриты-тѣ си работы.

47. Фїлософ-атъ Зинѡнъ бїаше слуга-та
си чи ѿткрадна єдно нѣшо: и като той
са оуправдаваше и дѣмаше, чи мѣ было
писано да ѿткрадни: писано ти є было и
да та бїатъ, рече мѣ фїлософ-атъ.

48. Алфонса царь-атъ Арагонскїй попы-
таха: да ли є возможно да оусиромашѣи;
а той ѿтвѣща: не бѣ возможно, акѡ са
продаваше оученіе-то.

49. Агасїкла Лакедемонскї-атъ царь по-
пытаха, какъ може єдинъ самодѣржець да
оудержи здраво царство-то си; и той ѿт-
вѣща: акѡ обладава свои-тѣ людїе, какво-
то єдинъ ваща свои-тѣ чада.

50. Агисїла попытаха: мѣжество-то ли
є по горно, или правдина-та; а той рече:

акѡ вѣхмы вси праведни, не ни требаше мѡжестѣто.

50. Мѡнікъ, като го потканаше сынъ мѡ да погови малко воини, та да призамни едно полѣзно мѣсто, рече мѡ: щешъ ли и ты да си единъ ѡт тѣхъ;

52. Антипатръ потканаше фѡкіѡна да стори една неправедна работа: а той мѡ рече: Антипатре не можешъ ма има и за ласкатель и за пріятель.

53. Единъ Афинянинъ сѡ приемиваше Іфікратъ чи е шиварскій (терзіискій) сынъ: а той мѡ рече: мой-атъ родъ ѡт мене начева, а твой-атъ на тебе сѡ совершава.

54. Аристотѣла попытаха: що испичели ѡт філософіа-та; а той рече: да права ѡт самоеебе си што дръги-тѣ праватъ ѡт страхъ.

55. Единъ крадецъ сѡ оуправдаваше на Димогѣна и мѡ дѡмаше не знаиухъ чи е твой: а той мѡ рече: ами не знаи ли чи не е твой;

56. Діогѣна попытаха кой очи глѣдате добръ; а той ѡткѣща на завистницы-тѣ, зашо виждате и што не имашъ.

57. Димокрѣта попытаха: на що стои
благородіе-то; а той ѡтвѣща: довиташко-
то на тѣлесна-та сила, а челоуѣческо-то на
добри-тѣ нрави.

58. Всѡпъ, като мѡ са присмиваше єдинъ
чи є грозенъ, рече: не глѣдай на лицє-то
ами на оум-атъ.

59. Единъ са хвалаше чи є ѡт голѣмо
отѣчество, а Аристотель мѡ рече: ами ты
достойнъ ли си за голѣмо отѣчество;

60. Попытаха Леоуѣхѣда: защо Спартани-
тѣ пѣтъ по малко вино; а той рече: за да
си глѣдате сами работи-тѣ.

61. Сѡлѡна попытаха: какъ можи да са
оудержи єдно царство; а той ѡтвѣща: акѡ
граждани-тѣ са покорѣватъ на начальницы-
тѣ, а начальницы-тѣ на закони-тѣ.

62. Попытаха Антиѡена: кога падатъ
градовє-тѣ и царства-та; а той ѡтвѣща:
кога вѣки не почитатъ добри-тѣ челоуѣцы:
и не мѡчатъ лѡкави-тѣ.

63. Единъ Персѣйскѣй царь попыта слагѣ-
та си ѡт що са оуправатъ коніе-тѣ; а
той мѡ рече: ѡт царско-то око.

64. Філософ-ать Антісденъ оучаше, так-
вози богатство да собира всакій за себе
си, шото и акъ са потопаше въ морѣ-то,
ачи излѣзи голъ пакъ да не го загуба.

V. Б а с н ы (темсили).

1. Кога са насилимъ много измысламы.

Една оужаднала врана намери едно гарне
до половина-та съ вода: тѣа нити
вода-та стѣгаше, нити гарне-то да при-
тѣри можаше. Тогази зѣма камачета та
ги напѣща вѣтрѣ и тѣи вода-та са издѣг-
на и тѣа са напѣ.

2. Всакій мамри за неправда-та.

Нѣкои овчѣри си оупѣкоха една овца на
мандра-та и сѣднаха да ѝ ѣдатъ. Единъ
валкъ примина ѿт тамъ, и като ги видѣ
рече: какѣвъ гѣлчѣ шѣше да са дѣгни акъ
ѝ ѣдѣхъ азъ!

3. Наготи си на врема-то шото шѣ ти погрѣва.

Прѣзъ зима-та мравы-тѣ си вѣдѣха жито
ѿт житницы-тѣ и ѣдѣха: а шорѣц-ать ги

видѣ и имъ са помолѣ да мѣ дадатъ. Пакъ
тѣи го попытаха: що прави презъ лѣто-то
та не си собра; а той рече пакъ: тогази
тѣи са засмаха и мѣ рекоха: кога си палъ
тогази, сега играй.

4. Който ище много загубя и малко-то.

Една бавичка имаше една кокошка, и
тѣа сносаше кѣта дѣнь. Бавичка-та сака
чи акъ и доде по много да иде, щѣ начѣни
да сноса дваждѣ на дѣнь-атъ. Но кѣто
начѣна да ѿ храни по много, кокошка-та
затластѣ, и начѣна да не сноса нити вед-
наждѣ на дѣнь-атъ.

5. Който слѣ мисли, слѣ намира.

Една жена имаше храниници (хизми-
кѣрки) и ги дигаше да работатъ тѣкѣ кѣто
попѣаше петѣл-атъ. Но защото ище имъ
са дрѣмаше и ищаха да спѣтъ по много,
согласиха са да оубѣатъ петѣл-атъ. Подиръ
това тѣи намѣреха по голѣмо слѣ, защѣ
господарѣка-та имъ не знааше вѣки коѣ
врѣма ѣ, и ги дигаше частѣ ище ѿт вечерѣ.

6. Не ищи невозможни нѣща.

Една жаба сѣ примѡли на единъ орелъ да ѿ научи да фърка: той и рече чи не е възможно това, защо не има крела. Тѣм не послѣдша ѿми пакъ сѣ молаше: тогази ѿ гравна орел-атъ и като ѿ извыши ѡтпѣсти ѿ, и тѣм падна та сѣ смаза.

7. Нѣкои хортѣватъ много, а не праватъ нищо.

Согласиха сѣ мышки-тѣ да прикачатъ едно званчѣ на котка-та за да ѿ чѣватъ кога дойди. Но не сѣ намѣри ни една да иди да и го прикачи.

8. Дрѣха-та не прави челоуѣка.

На едно магаре оумражна да носи дарка, и заради това забѣгна ѡт господарь-атъ си. На пѣть-атъ намѣри една кожа лѣсква (асланска) и сѣ шѣви въ нея. Тогази сички-тѣ челоуѣцы и добитаци вѣгнаха като го видаха. Но подиръ малко начѣна да ривѣ, и тогази го познаха, и сѣ притѣкоха челоуѣцы-тѣ та го оуловиха и го бѣха.

9. Всѣкій ище да живѣи.

Ѣднѣ бѣвичка носѣше дарѣа, и катѣ сѣ
оутрѣди сѣднѣ да сѣ почина, и рече гдѣ
ѣ смѣрть-тѣ да доидѣ да ма свѣбодѣ ѡт
толькози трѣдове! Тѣтакѣ доидѣ смѣрть-
тѣ и ѣ попыта: защо ѣ кика; ѣ бѣвачка-тѣ
и рече: да ми подигнишѣ да стѣна.

10. Всѣкій сѣка сѣбе сѣ нѣщо сѣ.

Ѣднѣ мѣхѣ кацнѣ на ѣдинѣ бѣволѣ, и
катѣ посѣдѣ малкѣ, попыта го: ѣкѣ ти
тажѣ тѣвѣрѣ да сѣ ѡтида: ѣ той и рече: нитѣ
катѣ доидѣ тѣ оугадишѣ, нитѣ ма ѣ грижа
ѣкѣ сѣдишѣ.

11. Ѣт лакомство-то много лошавинѣ
происхождатѣ.

Ѣднѣ глѣдна лисица сѣ пѣхнѣ презѣ ѣднѣ
дѣпка въ ѣднѣ овчѣрѣска колиба и намѣри
тѣ иде тѣвѣрѣ много. Но когатѣ рече да
сѣ ѡтидѣ не сѣ собираше вѣкѣ въ дѣпка-тѣ:
и тѣи доидѣ овчѣрѣ атѣ тѣ ѣ намѣри и ѣ оуби.

12. Кѣитѣ стрѣва сло на празднѣ дѣри
дѣбра причинѣ (сѣбѣпѣ).

Ѣднѣ ѣгне пѣше водѣ на ѣднѣ рѣкѣ: ѣ
валк-ѣтѣ го видѣ и доидѣ надѣ нѣго да пѣи
и той

и той вода, и, за да намери причина да го изадѣ, рече мѸ: не ми размѣшай вода-та, а то ѡтвѣща, чи рѣка-та не тиче на такакъ. Пакъ ваак-агъ мѸ рече: чѸхъ чи онази година ма си попаржало на майка ми, а то рече, чи тогази иѡще не бѣше сѧ родило. Тогази ваак-агъ мѸ рече: дѸмай какъ щешъ, азъ щѣ та изамъ.

13. ДѸкави-тѣ (шнирѣти-тѣ) слò намиратъ.

Едно магаре, натоварено сѧсъ соль, като приминѸваше една рѣка, стрепна сѧ та падна: подиръ малко, като сѧ исправи, оугади чи мѸ повлѣкна, защò соль-а сѧ стопи въ вода-та. ДрѸги пѧть баше натоварено съ вѧлна, и като минѸваше една рѣка, лѣгна вѧтрѣ за да мѸ оулѣкни пакъ, но като сѧ напи вѧлна-та, то вѣки не можи да сѧ исправи, ами оумрѣ тамъ.

14. На безѸмны-тѣ много минѸватъ презъ глава-та додѣ сѧ навчѧтъ.

Брана-та гравна една бѸца сѸранѣе и кацна на едно дрѣво да го идѣ. А лисица-та а виде и ѡтиде подъ дрѣво-та и начѣна

да ѿ хвѣли и да и дѣла: ѿ коль-ко си хѣ-
бава и напѣта, ты бѣвашъ за царица, но
кѣжати чи си нѣма. Тогази врана-та, за
да покажи чи има гласъ, начѣна да крачи,
и сыраніе-то падна долѡ: а лишица-та сѣ
притѣче та го гравна, ачи сѣ засмѣ и рече:
сичко-то имашъ, ѿ врано тѣкѡ оумъ не
имашъ.

15. Който сѣ трѣди не бѣва сиромѣхъ.

Бдинъ земедеблецъ, като оумираше, рече
на синове-тѣ си, чи има закопано имѣніе
въ лозіе-то та да идатъ да го ископаѣтъ.
Подиръ смерть-та мѡ ѡтидоха та прико-
паха лозіе-то пѣтъ шѣтъ пѣти, и не наме-
риха нищо, но лозіе-то дади много гроз-
дѣе, та го продадоха и зѣха много парѣ,
и тогази познаха оумны-тѣ бащины си
хораты.

16. Не вѣ овай противник-атъ си.

Ѣтиде валк-атъ при ѡвчѣрь-атъ и мѡ рече:
ни-то ты си виноватый (кабахатліѡ) та сѣ
карамы ни-то азъ, ами кѡчета-та: и акѡ
щѣшъ да сѣ прогтимъ за напредъ и да не

са карамы, придай ми ги, и ще познайшъ
чи азъ не лъжа: овчеръ-атъ го повѣрова и
мѹ ги дади, но подиръ малко валя-атъ,
като изѣде квѣта-та, карна са та разпрасна
сично-то стадо на овчеръ-атъ.

17. Когà си помагать человекы-тѣ
избавать са.

Дойдоха при една рѣка двама человекы,
един-атъ слѣпъ, а други-атъ хромъ, и
ищаха да ѿ приминатъ, но не можаха,
защо един-атъ не видеше, а други-атъ не
имаше крака. Тогàзи мѹдаро са согласиша
хромы-атъ да восѣдни слѣпаго, ачи да мѹ
казва гдѣ да стапа, и тѣи неврѣднѹ при-
минаха.

18. Всяко общество са оупаза кога согласишѹ
са трѣдять сички-тѣ членове.

Скараха са веднаждъ рацѣ-тѣ, крака-та
и сички-тѣ други человекски ставы съ
чревето (шкѣмѣта), чи тѣи са трѣдять да
го хранатъ, а то сѣди да иде на готово,
то имъ са присмѣ за безѹмие-то и имъ
рече: чи като зѣмни храна-та не ѿ держи,
ами

ами пакъ тѣмъ а раздава. Тѣи не го по-
слышаха, ами мѣ рекоха да работи-та да
са храни и да не го е грижа за тѣхъ.
Тѣи подиръ малко дни, рацѣ-тѣ като не
мѣ дадоха нищо, наченаха да ѡтслабватъ:
тогази са свѣстиха и са молаха на чрево-
то да прѣемни храна та да не са загубватъ,
но вѣше са приминало времѣ-то, защо
нити тѣи можаха да мѣ дадатъ, и тѣи
оумраха сички-тѣ съ чрево-то на едно,
защото не го храниха.

VI.

Различны Истории.

Молчалива молба.

На едно момчѣ вѣха зарачали да не ищи
нищо на трапѣза-та. Единъ пѣть го
заборавиха и не мѣ дадоха ѡт едно ѡстѣе,
а то посѣгна та зѣ соль и а годи предъ себе
си: тѣи го попытаха: за що ти е соль-та;
а то рече: да посолѣ ѡстѣе-то дѣто ще ми
дадѣте.

И на едно момичинце пакъ тай бѣха зарачали, и заборавиха веднаждъ та не мѣ дадоха ѿт едно истіе, а то си прострѣ рака-та та показваше съ перст-атъ си и дѣмаше: ѿт този ми дадохте, и ѿт този и ѿт този . . . ачи прискачаше онози истіе ѿт което не бѣ мало. Тогази го видѣха и го попытаха: ами не ти ли дадоха и ѿт този; а то рече: нѣ. Тѣи сѣ замѣха за оумна-та тѣзи молба и мѣ дадоха.

Воздержаніе.

И да карійска-та царица, проводи Александръ много хѣбави истіа и повари (ахчи) искѣсни а той ги варна на зать и рече: азъ имамъ твърдѣ добри повари ѿт оучитель-атъ мой Леоніда, за пладне, много-то ношно варвеніе а за вѣчарь, малко-то пладнѣваніе.

Различіе междѣ баща и оучитель.

Часть дѣмаше Александръ: по много самъ долженъ Аристотелъ чи ма наѣчи а нѣ Філіппъ чи ма роди, защо ѿт тогози пріеѣхъ живѣаніе, а ѿт оногози добро живѣаніе.

Польза ѿт оученіе-то.

Філіппъ подканаше сына си Алезандра да залѣга да сѣ оучи, заради да не стори много работы, за които той сѣ скорѣаше чи ги ѣ сторилъ.

Кое богатство не сѣ загубѣ.

Димітръ Антиоховъ сынъ, като призѣ Мегара, и сички-тѣ граждани си заговиха кой што имаше, найде філософа Стіпона, и го попыта: шо мѣ сѣ загуби; а той ѿтвѣща: нишо, зашо никой не можи да ми замни добродѣтель-та и оученіе-то.

Истенско благородіе.

Алфонсъ царъ Арагонскій, като мѣ дѣ-маше единъ ласкатель и го хвалаше чи ѣ царскій сынъ и царска оунѣка, и царскій братъ, рече: азъ сички-тѣ тѣзи за нишо ги имамъ, зашо не сѣ мой, ами чѣзди: истенско-го благородіе ѣ мѣдрость-та и оученіе-то.

Царъ за гнѣв-ѣтъ.

Като оустарѣ філософ-атъ Линодвръ, поиска ѿт Августа да го ѿтпѣсти да си
иди

Иди на отечество-то, и той го послыша. Когато си отхождаше, помоли мѣ съ Августа да мѣ даде за проводакъ нѣкой добръ совѣтъ. Тогѣзи рече филозоф-атъ: кога си гнѣвенъ, ѡ царю, да не речешъ нищо нити да сторишъ додѣ не причитешъ а, б, в... Тойзи часъ го оулови Царь-атъ за рака-та и мѣ рече: ѿще ми трѣбашъ и го дарже презъ сичка-та нѣм година, защо знааще чи най добаръ царь за гнѣватъ е мааніе-то.

Безмѣстна любовь.

Кесарь като видѣ на Римъ нѣкои странницы чи держѣха на рацѣ-тѣ си кѣченца и ги милваха, пристапи при тѣхъ и ги попыта: да ли раждатъ по тѣхни-тѣ мѣста женьи-тѣ дѣца; съ тази хората ги мамраше чи любѣха допитацы-тѣ, както трѣбаше да любатъ дѣца-та си.

Самъ знай всѣкѣй гдѣ го боли.

Павелъ вмілъ Римскій началникъ напѣсти женѣ-та си. Това като чѣха пріѣтели-тѣ негови прибраха съ при него и мѣ дѣмаха: дали цѣломѣдрена не е или хѣбава, или

каква погрѣшка стори; защо да ѿ напѣсти-
 шъ; Я тои не рачи да изъви причина-та
 (СЕБЕП-АТЬ) заради да не ѿ засрами, ѿми
 повелѣ та мѸ донесоха вѣтѣш-атъ, ачи
 имъ рече: тоизи вѣтѣшъ има ли нѣгдѣ
 звѣркано; и не ѣ ли хѣбабъ; но кой знаи
 гдѣ ми стиска;

ВСТѢСТВЕНА ІКОНА.

Припирѣха сѧ единъ пѣть Зѣвзъ и Па-
 расъ, кой ѣ по искѣсенъ зѡграфъ. Тогази
 Зѣвзъ исписа единъ гроздъ толькози добрѣ
 шото дохождаха птичета-та на около да
 го калвѣтъ. Я Парасъ принеси една ікона
 завита съ едно тѣнко вѣло толькози до-
 карано, шото сѧкаше человекъ чи ѣ истен-
 ско. Тогази Зѣвзъ като сѧ голѣмѣаше
 іѡще чи излага птичета-та съ ікона-та си
 пристѣпи при Параса и мѸ рече да издигни
 вѣло-то да види ікона-та мѸ. Парасъ го
 повѣлана и сѧ позасмѣ, а Зѣвзъ позна чи
 сѧ прелсти и начѣна да сѧ червѣи ѡт срамѣ
 и рече: азъ вчѣра излагахъ птичета-та, а ты
 днесъ излага мене зѡграфѣ. Сѣтнѣ пакѣ

ЗѢВЪЗЪ ИСПИСА ЕДНО ДѢТѢ ДА ДЕРЖИ КОХЧЕ СЪ
ГРОЗДІЕ, И КАТО ВИДЕ ЧИ ПТИЧЕТА-ТА ДОХОЖ-
ДАХА ДА КАЛВАТЬ ГРОЗДІЕ-ТО РАЗГНѢВИ СЯ И
РЕЧЕ: ПО ДОВЕРѢ ИСПИСАХЪ ГРОЗДІЕ-ТО А НЕ
ДѢТѢ-ТО, ЗАЩО ТРѢБАШЕ ДА СЯ ОУПЛАШАТЬ
ѠТ НЕГО ПТИЧЕТА-ТА.

ДА НЕ СЛЫШАШЪ ВСАКОГО.

Полуклитъ направи два ідола, един-ать
каквото той знаеше, а други-ать както мѣ
всякій речеши. Като ги соверши изнеси ги
на едно. Тогази наченаха сички-тѣ да
ся смѣять за един-ать и да хвалать
други-ать: а той имъ рече: тойзи дѣто го
хвалите направихъ го азъ, а тойзи дѣто
корите направихте го ви, та заради това
ѣ такавзи.

Шо ѣ Человѣкъ.

Ніокрѣвнъ Капрвскій мучитель оулови
філософа Аназарха своего противника, и
повелѣ да го гѣдять въ една каманна чѣ-
тора и да го зѣватъ. А філософ-ать тер-
паше ѣгкѡ и дѣмаше: бій мучителю, кожа-
та Аназархова бійшь, а не Аназарха.

Ка-

КАТА ДНѢВНО СВОЙ ИСПЫТВАНІЕ.

Пѹдагорски-тѣ фїлософи ката дѣнь, като си лѣгнаха, пѣтаха се́бе си. на кой грѣхъ са противихъ днесъ и не го сторихъ; кой лошавъ нравъ си оуправихъ; Тѣи трѣба да стрѣва и всѣкїи челоуѣкъ, който ище да стани добръ.

Добра Совѣсть.

Періклъ като оумираше, рече на прїатели-тѣ свои: радѣвамъ са чи никого не прожалихъ презъ живот-атъ си.

Добро оупотрѣвлѣніе на оугладало-то.

Сократъ дѣмаше на оученицы-тѣ свои да са оугладаватъ частю, ачи които са красни да залѣгатъ и да са пазатъ да не са загрозда́тъ съ лошабы работы, а които са грозни да са трѣдатъ да закрѣятъ образа-та грозненѧ съ дѣшевна-та добрина.

Великолѣпенъ дѣръ.

Періклъ поиска ѿт прїатель-атъ си Ялезандра дѣсѣтъ таланда (дѣсѣтъ хїлади рїала) да оужѣни дѣщери-тѣ си, а той мѣ

дади

дади пѣдесѣтъ. Дѣсѣтъ ми стѣгатъ, рече Періалъ, а Лезандръ мѣ ѡтвѣща: тѣбѣ стѣгатъ дѣсѣтъ да зѣмнишь, но не и мѣнѣ да дамъ толькози. Дрѣгій пѣтъ едѣнъ добаръ воѣнъ мѣ поѣска еднѣ маѣко нѣшо, а той мѣ дади едѣнъ цѣлъ градъ. Замѣа са ѡнзи сирѣмахъ като чѣ това, и рече: много ѣ това царю на еднѣго воѣна, а той мѣ ѡтвѣща: но не и на еднѣго царѣ.

Общо да бѣди прѣѣтельско-то именѣе.

Теофрастъ като видѣ чи са разхождаше едѣнъ болѣренъ съ еднѣго сѣтна сирѣмаха, попыта ѡченицы-тѣ свои: шо са тѣи; и като мѣ ѡтвѣщаха чи са прѣѣтели, рече: ами защѣ едѣн-атъ ѣ болѣренъ, а ѡнзи толькози сирѣмахъ;

Почтѣна-та ѡдѣжда.

Нѣкой фѣлософъ ѡтиде ѡу еднѣгѣ княза, и слѣги-тѣ като го видѣха съ прѣсты дрѣхи не го ѡставиша да влѣзи. А той са вѣрна та са ѡвлѣчи въ красна ѡдѣжда, ачи доѣде пакъ: тогази стражѣри-тѣ ѡтвориша порты-тѣ и го воспрѣѣха съ чѣсть та го ѡубѣдоха.

Като ти влѣзи фѣлософ-атъ, за да са при-
смѣи князю, саблѣчи си дрѣха-та, ачи
начѣна да и са поклана. Княз-атъ са по-
чѣди и го попыта: защо прави това. а той
ѡтвѣща: защо-то познахъ чи оу васъ не
почитатъ добродѣтель-та и достоинство-то
ами красна-та ѡдежда.

Польза ѡт сла жена.

Казватъ за Занѡппа Сократова-та жена,
чи била твѣрдѣ сла и гнѣвлива. Единъ
пѣть Алкѣвиадъ попыта Сократа: защо
не ѡнапѣстишь; а той мѡ ѡтвѣща: като
терпѣ нѣмъ въ кащи, научамъ са да при-
терпѣвамъ, кога дрѣги-тѣ ма корѣтъ по
банъ.

Всѣко неполезно хѣдожество трѣба
да са покрѣса.

Твѣрдѣ са чѣдѣха за едногѡ, чи можа-
ше да прикарва ѡг далече презъ една малка
дѡпка грахово зѣрно, бѣзъ да звѣрка со-
вѣкъ: нѣго като видѣ Алезандръ подарѣ го
съ една крѣна грахъ, и рече: за такѡзи
хѣдожество, такавъ даръ.

Коѡ войскѡ ѣ страшна.

Хаврісъ Ядинанскій военачалникъ кажа-
ше: по страшна ѣ една войскѡ рогачи съ
военачалникъ левъ, а не една войскѡ леви
съ военачалникъ рогачь.

Польза ѡт хълници-тѣ.

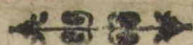
Філіпъ като чѣваше чи го корѡтъ и ѡсѣж-
даватъ Ядинански-тѣ риторѣ, рече: многѡ
ги благодарѡ заради това, защо ми казва-
тъ погрѣшки-тѣ и ма подканѡтъ да стѡна
по добаръ.

Кротость Філіппова.

Подканѡха веднѡждѡ Філіппа да си ѡт-
вѡрни на Пелопонисани-тѣ, чи го бѣха похѣ-
лили на Олѡмбійски-тѣ игри: а той рече:
акѡ тій ма корѡтъ кога имъ стѡвкамъ до-
бро, какъ щѣ дѡматъ акѡ имъ стѡра зло;

Голѡма пѡмѡтъ.

Кѡрѡ Персійскі-атъ царъ имаше толькази
пѡмѡтъ, щото назокѡваше на имѡ сички-тѣ
свои началници. И Ѳемістоклъ поздравѡ-
ваше всѡкаго Ядинанина на имѡ. Я Сѣ-

некъ римскій фїлософъ, като чѣ веднаждѣ ѡт
ѣдногѡ двѣ хїлади имана, рече ги сѣгнѣ
сички-тѣ на оустѣ пакѣ тѣи, ѣдно подирѣ
дрѹго бѣзѣ да зѣрка совѣмъ, и сѣ поуч-
диха за това сички-тѣ слышатели.

Чѣсть на по стари-тѣ.

Имаше законъ на Лакедемона да почи-
татѣ дѣца-та не токмо свои-тѣ родители
но и всакаго по старѣ челоуѣка. Ёдина пѣть
бѣха ѡтишли тѣхни посланници (ѣлчїи) на
Аѣнна и ѡтидоха на театро-то. Тамъ дойде
ѣдинъ старѣ челоуѣкѣ, ѡбиде на врѣдѣ,
и никой не мѣ стѡри мѣсто да сѣдани, но
като мина по край тѣхъ, тѣтакси тѣи ста-
наха та прїѣха старец-атѣ, и го гѣдиха да
сѣдани. Това като видѣха Аѣннани-тѣ,
начѣнаха да си плѣшатѣ рацѣ-тѣ и да ги
хвалатѣ. Тогѣзи ѣдинъ ѡт Лакедемонани-
тѣ рече: Аѣннани-тѣ познаватѣ добро-то,
но не го стрѣватѣ.

Любоуѣдани оученицы.

Клеандъ оученикъ Хрѣсіповъ не имаше
сѣсъ що да живѣи та да читѣ, ами ходѣше

нощѣмъ да вѣди вода изъ единѣ кладенецъ, и
 а разносаше изъ кашіѣ-та та изваждаше
 хлѣб-ать си, а денѣмъ ходаше на оучилище-
 то та четаше. А Евклідъ са вѣлачаше въ
 женски дрѣхи и ходаше нощѣмъ скръігомъ ѡт
 Мегара на Аѣйна при Сократа да са оучи,
 защо вѣха повелѣли Аѣйнани-тѣ: акѡ са
 оубови нѣкой Мегаренъ въ Аѣйна да го
 оубивать.

БИБЛИОТЕКА на

Смирѣны **Тодоръ Д. Прочевъ**

Агадока въше гранчѣрскій сынъ: но
 толькози мѡ помогна честь-та, што стана
 царь на Сікеліа. И зашто са боаше да не
 стани горделивъ ѡт това благополучіе, по-
 велѣ да мѡ слагать на трапѣза-та мѡжде
 златѣны-тѣ садины и прѣстаны, заради да
 мѡ дохожда на оум-ать и башено-то мѡ
 состоаніе.

Колька сила има ѡтхрананіе-то.

Лакедемонани-тѣ не са грѣжаха да ѡт-
 хранать добрѣ чада-та свои, а тѣхні-ать
 царь и законоположителъ Лѡкѡргъ, за да
 ги подкани на това дѣло, зѣ ѡт една кѡчка

двѣ

двѣ кѹченца и ги ѡтхрани различно: едно-
 то научи да тича подиръ довитанцы-тѣ, и
 да ги лови, кога ги пристигни, а друго-то
 научи да сѣди въ кащи, и да ѡдѣ много.
 Като ги тѣи ѡтхрани и научи, привика
 единъ дѣнь Лакедемонани-тѣ въ двор-атъ
 си, ачи повелѣ да принсатъ двѣ-тѣ кѹче-
 та. Тогази сложи предъ тѣхъ една па-
 ница съ ѡстїе, и единъ зѣмецъ, и тѣтакси
 едно-то кѹче сѣ впрѣтна да лови зѣмец-атъ,
 а друго-то ѡтиде да лочи ѡт паница-та.
 Лакедемонани-тѣ като глѣдаха това чѹ-
 даха сѣ, и незнааха защо го прави царь-
 атъ, а той начѣна тогази да имъ дѣма тѣи:
 видите ли, ѡ мужїе Лакедемонани, тѣзи
 двѣ-тѣ кѹче-та, тѣи сѣ ѡт една майка и
 ѡт единъ баща, но защото ги азъ раз-
 лично ѡтхранихъ, заради това едно-то
 тича подиръ лов-атъ, а друго-то на па-
 ница-та. Тѣи и вы акѡ добрѣ ѡтхрани-
 ните дѣца-та си, щѣ станатъ добри и
 достойни за всѣка добра работа, акѡ ли
 не, тѣи щѣ станатъ развратѣни и лѣкави,
 и на това вы щѣ вѣдите причина (себѣпъ),

защо сичко-то происхожда ѿт ѿтхрана-
ніе-то.

Кротость Періклеова.

Единъ оумраженъ человекъ кори предъ
сички-тѣ Афинани и хвали начальника и ри-
тора Перікла, и защото тойзи терпаше,
хвалицк-атъ не млакна цѣль дѣнь. Като
мракна Періклъ трагна да си ѿтиди оу-
тѣхъ, и той варваше подиръ него и бѣлваше
безъ чѣтъ хвали вразь него. Началник-атъ,
като си вѣдзи ва каша, повелѣ на слѣга-
та си да запали финеръ-атъ и да иде да
непроводи человекъ до каша-та мѣ.

Ненадеждна молба.

Александръ сѣ бѣше накарналъ да разсипи
град-атъ Ламѣакъ, защото сѣ бѣха на сраща
мѣ. ѿт него градъ бѣше Анезамѣнъ не-
гов-атъ риторическій оучитель, той и хлѣзи
тогази да иде да сѣ помѣли на царь-атъ
да ги прости: но Александръ токъ като го
видѣ: заклѣ сѣ чи не ще стѣри што ще
мѣ поище. Тогази онзи мѣдаръ человекъ
начѣна да мѣ сѣ моли да разсипи град-атъ,
и АЛЕ-

и Алѣксандръ като чѣ това, толькози заради
клятва-та, колькото и заради оумна-та
тази молба прости Ламѣакани-тѣ.

Бѣтина мѣдрость.

Діонусъ Сікелійскій царь ѡтиде да сѣ
разхожда единъ дѣнь изъ панаирь-атъ, и
като глѣдаше стоки-тѣ што сѣ продаваха,
видѣ едного філософа, и ѡтиде при него
та го попыта шо продава; а той рече, мѣ-
дрость. Я ми какъ ѿ продавашь; рече мѣ
царь-атъ: по хілада гроша, ѡтвѣща філо-
соф-атъ. Тѣтакси повелѣ Діонусъ та мѣ
дадоха толькози пары. Я філософ-атъ мѣ
рече: „што правишь прави го оумно и
„мысли за сѣтнена-та.“ Царь-атъ сѣ за-
радва за това и си ѡтиде. Подиръ нѣколи-
ко время неговн-тѣ началници сѣ согласиша
да го оубиатъ, и придѣмаха белбѣрь-атъ
неговъ съ пары да го заколи, като го
брасни. Но той като ѡтиде при царь-тѣ и
вѣдаше красничн-тѣ и си мыслаше да го за-
коли, царь-атъ тогази, както си дѣмаше
частъ, рече „што правишь прави го оумно

„И мѣсли за сѣтнѣна-та.“ От тѣзи хората тѣлькози са страсна бѣлбѣрь-атъ, щото щѣтави тѣтакси та паднаха брасничитѣ щѣ рака-та мѣ, и припадна на царь атъ та мѣ са молаше да го прости: и мѣ приказа сичка-та работа. Діонисъ, като тай оупази живот-атъ си, зарадва са многѣ чи кѣпн тѣзи хората щѣ фѣлософ-атъ, и мѣ про-води тогази ѣще дарове, защо сака чи не бѣше мѣ исплатилъ доволнѣ.

Израдно Отмѣненіе.

Лѣкѣргъ придаде на Лакедемонани-тѣ израдин закѣни, но на ѣдинаго развратѣна юноша са видѣха неѣгодни, та заради това той оудари съ ѣдно дрѣво законоположитѣла, и мѣ извади око-то. А хора-та го оуловиѣха тѣтакси и го придадоха Лѣкѣргѣ да го мѣчи както щѣ. И той го зѣ та го заведе въ кѣща-та си, и го имаше като сѣинъ, и частѣ мѣ дѣмаше: многѣ сѣмь благодаренъ кога прощавамъ дрѣги-тѣ, и кога сѣмь блѣгъ и смиренъ. Юнош-атъ щѣ това тѣлько зи са оукротн и оумирн, щото,

то, акъ бѣ възможнѡ, ишаше да стѣни
като Лѹкѹрга. И заради това ѡтмщѣніе
сички-тѣ хора са чѹдаха, а юнош атъ имъ
дѡмаше, чи тѣи го по горчикѡ мѡчаше, а
не акъ го ѡубѣаше: защо акъ мѣ ѡубѣаше,
каже, веднаждѣ щѣхъ да притѣгла болестъ-
та и щѣхъ да ѡумра, а сѣга ката дѣнь ми
са кѣса серацѣ-то като го глѣдамъ слѣпа,
и си помысла чи азъ ѡуслѣпихъ ѣдного
толькози добра челоуѣка.

Израденъ Самодѣржець.

Тѣтъ римскѣй самодѣржець бѣше твѣрдѣ
челоуѣколюбець и крѡтакъ, што не враща-
ше никого ѡускорѣна ѡт палати-тѣ своѣ.
Бѣинъ пѣть сѣдана да вечерѣ, и като мѡ
дойде на ѡум-атъ, чи презъ него дѣнь не
бѣше сторилъ ни ѣдно добро, рече: ѡ прѣ-
тели загубихмы днешнѣ-атъ дѣнь.

Бѣренъ намѣрникъ.

Нѣкой сѣгенъ сиромашъ намѣри ѣдинъ
дѣнь ѣднѣ кисѣл сѣсъ сто желтицы, и си
помысли чи тѣи парѣ не са негови, а ми
тѣба да издѣри тѣхнѣ-атъ господарь и да

мѸ ги даде. Ѽтиде та намери прѡтогерь-
 атъ (теллаин атъ) и го проводи да вика
 изъ грѡда-тъ: който си е загубилъ кисиа съ
 пары да дойди да си ги зѣмни. Человѣк-
 атъ който баше загубилъ тѣзи пары скор-
 баше съ тѣрдѣ, и не знааше какво да пра-
 ви, но като чѸ прѡтогера зарава съ и
 ѡтиде та намери оногѡзи человекъ, и мѸ
 каза каква баше кисиа-та и пары-тѣ. То-
 гази сиромѡх-атъ ѡ извади, та мѸ ѡ даде,
 а той бракъ та извади да мѸ даде двадѣ-
 сать желтицы и го благодараше чи мѸ каза
 кисиа-та, а сиромѡх-атъ не ги рачи: даде
 мѸ десать, а той пакъ не ги рачи. Тогази
 начѣнаха да сѡ каратъ и да сѡ припиратъ, и
 най сѣтнѣ рече человекъ-атъ: азъ не самъ
 си загубѡлъ нищо, и тѡзи кисиа е твоѡ.
 Тогази сиромѡх-атъ зѣ токмѡ една жел-
 тица и ѡ раздади на просѡцы-тѣ.

Злѣ ѡтхранено-то дѣтѣ.

Нѣкоѡ начальница имаше едно дѣтѣ и мѸ
 сѡ тѣрдѣ радваше, и всѡкога мѸ даваше
 што поишаше за да не го оускорѣва и

тѣи за малко време то дѣтѣ стана единъ
 малакъ мѹчитель. Мѹжѣ-тъ на тѣзи женѣ
 и нейни-тѣ родители и дѹмаха, чи твѣрдѣ
 слѣ стрѣва като тѣи гѣли дѣтѣ-то, но
 на празникъ. Единъ день чѣва таа ѿт кащи
 чи дѣтѣ-то и сѣ трашка на двѣра и рывѣ,
 тѣтаки сѣ притича на прозѣрица и глѣда
 чи то сѣ дращеше по лице-то и ищѣше едно
 нѣщо ѿт слѣга-та, и звика ѿт прозѣрица
 да мѹ даде шото ище, а той и рече да дойде
 тѣа да мѹ го даде. Като чѣ тѣзи хората
 женѣ-та, разпали сѣ ѿт гнѣвъ и рече мажѹ
 си, да иде сѣсъ нѣа да вѣи слѣга-та и да
 го испадѣ, и той стана та ѿгиде, а дрѣги-
 тѣ чѣжди чѣловѣци, които хортѣваха съ
 нѣго ѿгидѣха да глѣдатъ ѿт прозѣриц-атѣ.
 Като слѣзоха мѹж-атѣ и женѣ-та на двѣра,
 видѣха чи сынъ имъ глѣдаше мѣсѣц-атѣ
 въ вода-та и ищѣше да мѹ го дадатъ. То-
 гази начѣнаха сички-тѣ да сѣ смѣатъ, и
 началница-та познѣ колько бѣше прѣлстѣна,
 и ѿт тогази исправи дѣтѣ-то си, защо бѣше
 ище малко, и го направи твѣрдѣ добра чѣло-
 вѣка. Намного майки трѣба такавъ слѣчай.

СВДИЛИЩЕ ЯРІОПАГЪ.

На Ядина имаше едно твърдѣ праведно свдѣлище Яріопагъ. Тамъ, заради да не согрѣшатъ нѣкога свдѣници-тѣ, кога глѣдате нѣкого чи плачи и са моли, свдѣха нощѣмъ въ темнената, и, безъ да са знаатъ по междѣ си, всѣкий пишаше на една пинавѣда както мѣ са виждаше праведно. Тамъ оусвдѣха веднаждѣ едно дѣтѣ на смѣртъ, чи вѣдѣше очѣ-тѣ на врапчѣта-та, защо сѣкаха чи акѣ порастѣше щѣше, да стани твърдѣ солъ и немилостивъ челоуѣкъ. Тѣи свдѣници испѣтѣваха всѣкого гражданина щт що живѣи, и не щтаваха нѣкого да сѣди празнѣ.

Какви трѣба да са свдѣници-тѣ.

На Егѣпетска-та Оѣва, дѣто са привѣраха свдѣници-тѣ, имаше направини ідоли бѣзъ рацѣ и очѣ-тѣ имъ наведѣни, и съ това показѣваха чи единъ свдѣникъ не трѣба да прѣема даръ, нити да глѣда на лице челоуѣцы-тѣ, които са свдѣ-тѣ.

Как-

Какво е липцваніе-то солнечно.

Періклъ славенъ военачалникъ когато вла-
дѣше въ корабла слѣчи сѣ да сѣ закрий
слонце-то. Тогази начѣна да сѣ скорби
корабленачалник-атъ и да дѣма да не ходѣ-
тъ, чи не е на добро, а Періклъ, защото
знаше естѣственна-та причина, фари си
дрѣха-та та мѣ зави очи-тѣ и го попыта:
това на добро ли е или на зло; и той ѿт-
вѣща, чи не е нити на добро, нити на зло.
Ами, рече пакъ военачалник-атъ, и това е
таккози, но онова нѣщо (сирѣчь мѣсѣц-
атъ) коѣто закри слонце-то е по голѣмо
ѿт дрѣха-та ми.

Благородно пріятельство.

Когато оумираше Вудамидъ, ѿставаше
майка си и дашера си въ крайно сиромѣ-
шество, но совѣтъ не сѣ грыжаше за това,
защо знаше сераца-та на свои-тѣ пріят-
тели Арета и Харізенѣна. Направи инди
тойзи достопамятний завѣтъ. „Ѿставамъ
„Аретѣ да глѣда майка ми додѣ оумрѣ, а
„Харізенѣ да оужени дашера ми колькото

„МОЖЕ ДОБРѢ: АКО ЛИ ОУМРѢ НѢКОЙ ѠГ
„ГѢХЪ, ОНЪИ ДА ВОСПРІЕМНИ НЕГОВ-АТЬ ДОЛГЪ.“

ДВАМА-ТА ТѢЗИ ПРИАТЕЛИ СЯ ПОКАЗАХА ДОСТО-
ИНИ НА СВОАГО ПРИАТЕЛА, НО АРѢТЬ ОУМРѢ
ПОДИРЪ ПАТЬ ДНИ; А ХАРИЗЕНЪ ВОЗПРІЕ ДА
ГЛѢДА И МАЙКА МЪ, И ОУЖЕНИ ДАЩЕРА МЪ ВЪ
ЕДИНЪ ДЕНЬ И ЕДИНАКВЪ САСЪ СВОА-ТА.

Кой ѣ благополученъ.

ПОПЫТАХА Сократа, да ли ѣ благополуч-
ченъ царь Архелай Пердиков-ать сынъ, как-
то го сажать хора-та; а той ѠТВѢЩА: НЕ
ЗНАА, ЗАЩО НИКОГА НЕ САМЪ ХОРТѢВАЛЪ СЪ
НЕГО. А ТИИ МЪ РЕКОХА: ЧИ НЕ МОЖЕШЬ ЛИ
ИНАКЪ ЗНАИ; НЕ МОГА, РЕЧЕ Сократъ. А ми,
РЕКОХА МЪ ПАКЪ, НИТИ Персійскаго ли царя
МОЖЕШЬ ДА РЕЧЕШЬ БЛАЖЕНА И БЛАГОПОЛУЧНА;
КАКЪ МОГА, ѠТВѢЩА ФІЛОСОФ-АТЬ, ДАРЕКА ИЛИ-
ТАИ ИЛИ ОНАИ ЗА ЕДИНОГО, ДОДѢ НЕ ЗНАА КОЛЬКЪ
ѣ ДОБРЪ И ОУЧЕНЪ; ЗАЩО АЗЪ ЗНАА ЧИ ТОКМЪ
ДОБРИ-ТѢ И ПРАВЕДНИ-ТѢ ЧЕЛОВѢЦЫ СЯ БЛА-
ЖЕНИ И БЛАГОПОЛУЧНИ, А ЛЪКВИ ТѢ, АКО
ЩАТЬ ВЪ И ЦАРИЕ, ТРЕБА ДА СЯ СЛОПОЛУЧНИ
И ОКАЖНИ. ИДИ, РЕКОХА ТИИ ТОГАЗИ, СЛО-
ПОЛУЧ-

полѹченъ ѣ и царь Архелай, а Свкратъ рече:
 акѡ не ѣ добръ и праведенъ, треба да ѣ
 слополѹченъ.

Безѹмникъ.

Нѣкой си сѡ разхѡждаше въ една гра-
 дина, и като глѣдаше една голѣма тиква
 на единъ тѣнакъ коренъ, а дрѣвны крѣщицы
 на едно голѣмо дрѣво, рече: каква непри-
 лика! тѣзи тиквы требаше да висѣтъ ѡт
 тази крѣша, а крѣщицы-тѣ да сѡ на тѣзи
 тѣнки корени. Подиръ малко время мѡ сѡ
 придрѣма, и си легна да спи под крѣша-та.
 Като спѡше повѣѡ единъ вѣтаръ и савѡри
 много крѣши, една ѡт тѣхъ падна на носѡ
 мѡ та го саводи. Той стѡна тѣтакси, и
 като видѣ чи мѡ течѣ кровъ, рече: ами ѡ
 цахъ да пѡта акѡ паднаше тази тиква
 на мене! вѡистена азъ сѡмъ безѹменъ и не
 знаѡ ѡ хортѣвамъ, Богъ создади и на-
 рѣди сички-тѣ нѣща съ безкрайна мѣдрѡсть.

Братска любовь.

Скилѡръ Скудскій царь когато ѡумираше
 повелѣ та мѡ принѣсоха единъ спѡлъ копѡ

(маждрацы) ѿгкѡ вѣрзани, ачи привика осимдесѣтъ-тѣ скѡи сынове и ѿмѣ повелѣ да прикарша-тѣ тойзи снопѣ: катѡ сички-тѣ сѡ мѡчиѡа и никѡи неможи да го прикарши, зѣ той сноп-атѣ и го развѣрза, ачи начѣна та искарши ѣдно по ѣдно сички-тѣ копѣа. Тогази ѿмѣ рече: „вѣдите ли какѣ сноп-атѣ кога ѣ свѣрзанѣ бѣва ѿгкѣ, а кога сѡ развѣрзи прикарша сѡ лѣснѡ; Таи и вѣе акѡ живѣйте вси соединѣни сѡ сѣ брат-ска любовѣ и согласѣе, на ѣдинѣ против-никѣ, не щѣ можи вѣ развали, акѡ ли сѡ сподѣлите, щѣ вѣстаните безсилни и всѡкѣи щѣ вѣ повѣждава.“

Израдно прѣательство.

Дѡмѣ и Фѣнтѣ и двѡма-та Пѣлагѡрски фѣлософи толкази любовѣ имаѡа помеждѡ си щѡтѡ ѣдин-атѣ сѡ вѣрече да ѡумрѣ за дрѡгаго на ѣдно такѡвози сѡвѣнѣе. Дѣонусѣ Сѣкелѣйскѣи мѡчитель: запрѣ вѣ темницѡ-та дѡма, и щѡше да го ѡубѣи: а той мѡ сѡ помоли да го вѣтпѡсти да иди до сѣло-то си, да сѡ види сѡ сѣ женѡ-та и чѡда-та свои, и

да ги нареди както трѣба, ачи тогази да
дойди да оумрѣ. Като чѣ това негов-атѣ
прїѣтель Фїнтѣ дойде при царѣ и мѣ са
вѣрече да вѣстани въ темница-та вмѣсто
своѣго прїѣтеля додѣ са вѣрни. Мѣчи-
тель-атѣ тогази вѣтвѣсти Дама, но рече, акѣ
до толькози дни не дойди Фїнтѣ, щѣ оубѣ
него. Когато са совершаваше время-то и
Дамѣ ѣще не са виждаше да дойди, сички-
тѣ са смѣаха Фїнтѣ, а той безъ смѣщенїе
имѣ кажаше чи щѣ дойди. Като са исполни
время-то и го извождаха да го заколатѣ,
видѣха Дама чи иди течешкомѣ. Това като
видѣ Дїонусѣ почвди са и прости живот-
атѣ Дамѣ, но имѣ са помоли да иматѣ и
него за трѣтаго прїѣтеля.

Мѣчительско благополѣчїе.

Дамоклѣ хвалаше твѣрдѣ царѣ Дїонусѣ
перваго и дѣмаше всѣкога чи ѣ твѣрдѣ бла-
женѣ и благополѣченѣ, зацо ѣ царѣ и има
красни и голѣми палати и толькози дрѣги
добринѣ. Като чѣ това царѣ-атѣ, привика
го и мѣ рече: щѣшь ли Дамокле да оубѣсишь
вѣт мой-то благополѣчїе; а той вѣтвѣща, чи
твѣр-

твърдѣ желай и ище. Тогази царь-атъ по-
велѣ да го заведатъ въ царски-тѣ палати,
и да го гвдѣтъ на златъ оаръ, и да ѡврѣ-
дѣтъ каша-та мѡ съ златы и сребрены са-
динны, и на трапѣза-та мѡ да предстоѣватъ
млади и красни юноши, и да правѣтъ щото
имъ рече: положиха ище на врѣдъ всѣкаквы
довры мирізмы, и мѡ приносяха различни
истіа. Дамокль не можаше да сѡ на радѡва,
а Діонусъ повелѣ та провесиха изъ таван-
атъ една сѡвѣа вѣрзана съ единъ конскій
космъ. Като ѡ видѣ Дамокль разтрепѣра сѡ
ѡт страхъ, и не гвѣдаше вѣки нити зла-
тѣны-тѣ и сребрены-тѣ сѡдинны, нити дрѡги-
тѣ оукрашеніа, нити смѣаше да посѣгни
на трапѣза-та, ами начѣна да сѡ моли сѡсъ
сѡлзы Діонусъ да го ѡстави да си ѡтиди, и
мѡ дѡмаше, чи ѣ по благодаренъ да живѣи
мирно междѡ прости-тѣ человекы, а не ве-
ликолѣпно като царь и исполненъ ѡт страхъ.

Никой да не рече какъ сѡмъ, ами какъ ище сѡмъ.

Крисъ оувѣде Сѡлѡна въ сокровище-то
свои и мѡ каза свой-то имѣніе, а чи го по-

ПЫТА: да ли щѣ са намѣри на СВѢТ-АТЬ
 НѢКОИ ЧЕЛОВѢКЪ ПО БЛАЖЕНЪ И ПО БЛАГОПО-
 ЛЪЧЕНЪ ѡТ НЕГО; А СѡЛОНЪ ѡТВѢЩА: вижд-
 дамъ царю, чи много чѣсть и слава и имѣ-
 ніе имашь, но не мога та назова блажена
 додѣ не оумрѣшь благополъчнѡ. Като чѣ
 царь-аць тѣзи рѣчи приемѣ са СѡЛОНЪ,
 и мѣ рече чи не разбира що ѣ благополъ-
 чіе. Подиръ малко врѣмѣ дигна кой (цѣнкъ)
 срѣщѣ него Кѡрѣ Персіискі-аць царь та го
 повѣди и го оулови жива, ачи повелѣ да
 го мѣчатъ, и най сѣгнѣ да го изгорѣтъ
 предъ сичкі-аць народъ. Тогази Крисъ,
 като го востнозаха ѡбвѣрзана да го изго-
 рѣтъ, смысли СѡЛОНОВЫ-ТѢ хораты и на-
 чѣна да вика высокѡ: ѡ СѡЛОНЕ! СѡЛОНЕ!
 СѡЛОНЕ! Като чѣ това Кѡрѣ, повелѣ та го
 привѣдоха предъ него и го попыта, защо
 вика тѣи; А Крисъ мѣ приказа своѣ-та
 Історіѣ. И Кѡрѣ като а чѣ оумилостиви
 са на него и го ѡтпѣсти, и презъ сичкі-
 аць си животь го има на почетъ, защо мѣ
 дойде на оум-аць колъко не постоѣно ѣ
 человекско-то состоѣніе.

Філіппъ и Арістотель.

Філіппъ баше голѣмъ Македонскій царь и като са роди сынъ мѹ Александръ не са зарадѹва толькози чи мѹ са роди сынъ колькото чи са роди додѣ живѣаше мѹдары-ать Арістотель, шото ѿт негова-та мѹдрость шаше да са просвати. Това можемъ да познаймъ ѿт едно негово писмо, коѣто той проводи на Філософ-ать.

Філіппъ поздравлява Арістотеля.

Да знаишь чи ми са роди сынъ и благодарѣ Богѹ не толькози чи ми го подари, колькото чи ми го подари додѣ живѣи мѹдары-ать Арістотель, защо ѿт него сынъ ми шѣ са навчи да стани добръ и смиренъ. И са надѣж чи шѣ го и хѹчишь и шѣ го на правишь достойна за отѣческо-то си царство. Заравствѹи.

Антигонъ и Зинонъ.

Македонскі-ать царь Антигонъ знааше колька польза приносѹ оученіе-то на едно царство, заради това проводи до Зинона Стоическаго Філософа да го вика да дойде
при

при него, и мѣ писа̀ това посланіе (письмо).
 Язь та заминѣвамъ на имѣніе и слава, но
 ты̀ си по горенъ ѡт мене съ твоѣ-та мѣ-
 дрость и оученіе, заради това ти са̀ мола̀,
 да дойдишь при мене, и да ма имашь за
 оученика, и таи ты̀ щѐ вѣдишь оучитель и на
 сички-тѣ̀ шото̀ са̀ подѣ̀ моѣ-та власть.

Совѣсть-та̀ ѐ сѣдникъ челоуѣкѣ̀.

Івѣка стѣхотворца оулови́ха влахви (хай-
 дѣти), и катѣ̀ ца́ха да го заколаѣтъ, то́й
 не имаше нѣкого да мѣ̀ помѣ̀гни, но видѣ̀
 жѣрави чи минѣваха и имъ са̀ помѣ̀ли, да
 ѡтвѣрнатѣ̀ на влахви-тѣ̀. Подирѣ̀ нѣкой дѣнь
 тѣи ѡтидо́ха въ град-ѣтъ ѡт дѣ̀то бѣше и
 Івѣкъ: и катѣ̀ са̀ разхо́ждаха и́зь хора-та ви-
 дѣ̀ха чи минѣватѣ̀ жѣрави, и реко́ха поме-
 ждѣ̀ си: Ѐто Івѣкови-тѣ̀ ѡтмстители. Чѣ̀ха
 тази рѣчь хора-та шото̀ бѣ̀ха тамъ близѣ̀
 и ги попы́таха, шо поманѣватѣ̀ Івѣка; А̀
 тѣи тѣ̀такси са̀ оуплаши́ха, промени́ха ли-
 це-то си и не зна́аха шо да рекаѣ̀тъ. Хора-та
 са̀ почѣ̀ди́ха за това̀ и начѣ̀наха да ги испѣ̀-
 тѣватѣ̀, и най̀ сѣ̀тнѣ̀ позна́ха чи тѣи бѣ̀ха
 оубѣ̀-

оубіли Івїка, и тїи ги изклаха. Нѣкой дрѣ-
 ги человекъ на йма вѣсъ бѣше оубіль скрї-
 томъ баща си. Подиръ нѣколко время ѡт-
 иде да иде оу єдинагѡ своегѡ прїятелѡ,
 тамъ видѣ подъ страхѡ-та єдно лѣшови-
 ческо гнѣздо и го сабори. Хора-та мѡ дѡ-
 маха: человекѣ що ти стрѡватъ тѣзи гадин-
 ки та ги оубивашь; а той ѡтвѣща: не чѡ-
 вате ли, чи тїи лѡжатъ и дѡматъ чи азъ
 самъ оубіль баща си; тѡзи рѣчь сѡ чѡ чакъ
 до царѣ-атѣ: тогази той повелѣ та запраха
 єногози человекѡ, и за малко время го на-
 сили да исповѣда чи той бѣше оубіль баща
 си, и повелѣ та оубїха и него.

Никой не постига Божї-атѣ промыслѣ.

Нѣкой добръ человекъ, като мѡ сѡ слѡ-
 чиха много бѣди, начѣна да сѡ размысла и
 да говори въ себе си: да ли мысли Богъ за
 человекѣски-тѣ работы или нѣ; и подиръ
 малко видѣ послѣдны-атѣ сонъ и сѡ оутѣши.
 Ізвї мѡ сѡ чи като варѡше и зъ єдинъ пѣть
 загѡбї сѡ и не знааше гдѣ да ѡтиди, то-
 гази излѣзе єдинъ человекъ и мѡ сѡ шѡрече

да го заведе дѣто щѣ. Таи трагватъ два-
 ма-та на едно, и като мрѣкна стигнаха на
 едно село и влѣзоха въ една къща. Домо-
 владыка-та (евсайбіа-та) бѣше добръ чело-
 вѣкъ и ги воспріѣ съ радость та ги нагости
 колькото добръ можаше, но като станаха
 наутрѣ да си ѡтидатъ дрѡгарь-атъ мѡ ѡт-
 крадна една злата чаша. На вторы-атъ дѣнь
 ѡтидоха оу єдинагѡ зла и лѡкава чело-
 вѣка, който єдвамъ ги воспріѣ, и дрѡгарь-
 атъ ѡстави тамъ чаша-та. Въ треті-атъ дѣнь
 спаха оу єдинагѡ блага и благочестива чело-
 вѣка и примагнаха добръ, но като си ѡт-
 хождаха на оутрѣ дрѡгарь-атъ мѡ гѡди
 ѡгнь та запали къща-та мѡ. На четвѣрты-
 атъ вѣчарь ги воспріѣ пакъ єдинъ добръ и
 любостраненъ чловѣкъ, и ги нагости коль-
 кото можѣ добръ, и наутрѣ, като станаха
 да си ѡтидатъ, проводи єдинороднаго сы-
 на своего да ги испроводи, но като ѡти-
 доха до рѣка-та дрѡгарь-атъ мѡ бѣтна мом-
 чѣ-то ѡт мост-атъ та го оудави. Тогази са
 разгнѣви онзи чловѣкъ и мѡ рече: иди са
 махни ѡт мене, по добръ ми є да са гѡба

самъ а не да самъ съ тѣзе. Но тойзи часъ
 го оугрѣа една свѣтлина и другарь-атъ мѣ-
 стана като солнце и мѣ рече: „Кога не зна-
 „ишь не оусѣждавай Божіа-тъ промыслъ.
 „Злата-та чаша бѣше намазана съ оутрава,
 „та заради това а зѣхъ ѿт онагѡ добра че-
 „ловѣка и а дадохъ лѣкавомѣ. Я добродѣ-
 „тель-атъ онзи человекъ комѣто запалихъ
 „каша-та, кога а разкопава щѣ намѣри имѣ-
 „ніе, и тѣи щѣ можи да стори по много
 „добрини. Паръ дѣтѣ-то щѣше да стани
 „солъ и развратѣнъ человекъ и щѣше да
 „оубій баща си. Сѡт нынѣ инди и послѣ
 „покланай са Богѡ и не оусѣждавай негов-
 „атъ промыслъ“. Во истина тойзи сонъ
 е чѣденъ и всѣкъ человекъ може да познай,
 чи много нѣща испѣрвѡ са виждатъ намъ
 злѣ, но сѣтнѣ, като добрѣ приидимъ,
 познавамеы чи тѣи бѣли намъ полѣзни.

Беликодѣшны-атъ Каміля.

Каміля мѣжественъ Римскій военачалникъ
 бѣше град-атъ Фалиски. Въ тойзи градъ
 дѣца-та четѣха на общо оучилище. Единъ
 денъ

дѣнь ги изведе оучитель-атъ тѣхенъ изъ
 град-атъ да штидаты да сѧ поразхѡдаты.
 Като излѣзоха той полѣгка полѣгка ги шда-
 лечи шт град-атъ и ги завѣде та ги придади
 на Римляни-тѣ: и като ги представиха предъ
 Каміла, оучитель-атъ мѡ рече: Ё то, ш воє-
 началниче, чи ти приносамъ побѣда безъ
 кровопролітіе: тѣзи дѣца сѧ все колѣрки,
 и кашитѣ тѣхни шѣ ти придады град-
 атъ за да не ги избіешъ. Като чѡ Каміль
 тѣзи рѣчи разпѣлиса шт гиѣвъ срѣщѡ лѡ-
 казатѡ тогѡ и злодѣйца челоуѣка, повелѣ
 та мѡ варзѡха рацѣ-тѣ на опаки, и дадоха
 тоаги на дѣца-та, ачи ги проводи да го за-
 караты бійшкѡмъ въ град-атъ при свои-тѣ
 баши. Това като видѣха Фалскани-тѣ,
 побѣдиха сѧ шт толькази добродѣтель, и
 штѡриха порты-тѣ та сѧ придадоха Ка-
 мілѡ.

VII.

Ф҃ѹсічески Сказанїа.

Соль.

Соль-та ѣ или ѣстѣственна или правина. Намиратъ сѧ пещеры (маары) ѡт които копають каменнѧ соль. Друга соль става ѡт морскѧ-та пѧна кога ѡстани между каменитѣ по край морѣ-то. Я правина-та соль ѣ различна, зашо нѣкоѡ кадають като привають морскѧ-та вода, а друга, като разливають тази вода въ трапища, ачи исѡхнѧ ѡт солнце-то. Я по нѣкои мѣста извѣра солѣна вода като прѧсоль, и ѡт нѣѧ правють соль.

Каффѣ.

Каффѣ-то ѣ костилька и сѧ ражда по ѡвошки; на вѣтхо-то врѣмѧ го знааха токмо въ Ярабїстанѣ, но когато начѣнаха да го оупотреблявать многѡ, сирѣчь предъ стотина години, насѣаха го на врѣдъ по топли-тѣ мѣста. По Бурѡпа става колькото пѧть лахти високо, а въ Ярабїстанѣ двана-

ДЕСАТЬ. Тази оубошка има всакога зелени листи и цвѣтъ, и ражда плодъ като дълголики чераши, въ които има двѣ зерна слѣпени, като бѣлъ бобъ. Когато оубиратъ тойзи плодъ свшатъ го на рѣгоски, ачи го стрѣшаватъ, та мѣ изваждатъ шѣшлѣпки-тѣ, и като пакъ го добрѣ изсвшатъ проваждатъ го на самъ. Това пѣтѣ полъзова, кога го пѣи человекъ мѣрнѣ (съ карарь) и рѣдкѣ, а инакъ вреди и най много, които го твѣрдѣ частѣ пѣатъ.

З а х а р ь.

Захарь-та става ѡт ѣднѣи трѣсти (камѣши), които растатъ по восточна-та Индіа, и по нѣкои Афрически островѣ и по Америка. Най хѣбава-та захарь излаза ѡт трѣсти, колъкото пѣтъ лахти високи. Пѣрѣмъ косѣтъ тѣзи трѣсти, ѡчистатъ листи-тѣ имъ, и нарѣзватъ стеблѣ-та, ачи ги гѣждатъ въ воденицы, та са свѣватъ, тогази изваждатъ сладкѣ-атъ ѡнзи сокъ и като го прицѣдѣтъ гѣждатъ го на скѣрѣ да ври за да не воскисни. Когато ври гѣждатъ въ него лѣга,

или бжленѣ ѡт ѣйце, или кровѣ, за да са
 ичисти добрѣ. Като тѣи бри гвждатъ и
 варѣ (керѣчь) вѣтрѣ, ачи кога позагѣстни,
 колького трѣба, снѣматъ го: и като по
 истини наливатъ го въ хвни, и тамъ за-
 мразва и става захарь, каквато ѡ на самъ
 доносатъ: но акѡ не гвдѡха варѣ не за-
 мразваше.

Табакъ или Тютюнь.

Тютюнь-атъ познаха на Еврѡпа когато
 Испаніѡли-тѣ намериха Амѣрика, и го назо-
 ваха табакъ, защо пѣрво го видѣха на
 островатъ Табакъ, и начѣнаха да го оупо-
 треблѡватъ каквото и Індіѡни-тѣ. Той ѣ
 като оупарки, и по става на топли-тѣ мѣ-
 ста. Като пѣрво оувиратъ тѣзи листи св-
 шѡтъ ги малкѡ на солнце-то, ачи сѣтнѣ ги
 нареждатъ на табан-атъ та сѡхнатъ на вѣ-
 тринѡ-та. Иѡй хвбавы-атъ Еврѡпскій тю-
 тюнь става на Бница: но по много-то дохо-
 де ѡт Амѣрика. Сѡт тютюнь-атъ праватъ
 Еврѡво-то. Каквото рекохмы за кафѣ-то,
 тѣи дѡмамы и за тѣзи: сирѣчь по много
 вре-

вредатъ, и не полъзоватъ, та заради това
 е добръ, който не е въвкъновенъ (лаши-
 санъ) да не са оучи да ги пии.

П а м ъ к ъ .

Памъкъ-атъ растѣ по топли-тѣ мѣста,
 той има листи като оупарки колькото единъ
 лакать долги, цвѣт-атъ мѣ е жѣлтъ и за-
 барзва пѣпки като далголики орѣхи. Става
 както Сѣрасъ, Измиръ, Кабросъ, но най
 хубавы-атъ доходи въ Мѣлта.

Л е н ъ .

Лен-атъ са сѣи пролѣтъ и пораства на
 высоченѣ колькото единъ лакать и полови-
 на. Листи-тѣ мѣ са долги, цвѣт-атъ синъ,
 като оудрѣи таргатъ го, ачи въ сѣма-то
 мѣ праватъ масло (оулѣи) и го идатъ додѣ
 е прѣсно, а швшапки-тѣ даватъ на кравы-
 тѣ: пакъ стевла-та мѣ топѣтъ въ вода,
 ачи го изваждатъ та го тѣпатъ, вѣлатъ,
 чѣшатъ, вѣчатъ, предѣтъ, варѣтъ, пирѣтъ,
 сновѣтъ, навиватъ, такѣтъ, вѣлатъ, кро-
 ѣтъ, шѣтъ, и като притѣгли толкози мѣки,
 става рѣза или дрѣга дрѣха. Но като стигни

до тѣкѣ, пакѣ не го ѡставаѣтъ да сѣ загуби,
 ами като ѡубетхѣи зѣматѣ го книгари-тѣ
 та го сѣровѣватѣ пѣрвѡ като тютюнѣ, ачи
 го полагаѣтъ; въ чѣторш сѣ вода, та сѣ
 свѣва, сѣтиѣ го гѣждатѣ ча сѣ размѣва въ
 една бара, и тамѣ става като каша, ѡт
 тамѣ го зѣматѣ да го полагаѣтъ въ казани
 та сѣ стопла, ачи го вадаѣтъ сѣ телани
 сита, и го гѣждатѣ на двѣни парцали, то-
 гази го стѣскаѣтъ въ мѣнгиме, и като го из-
 вадаѣтъ, простираѣтъ го та исѣхва и става
 хартия (книга), коѣто ѡупотребѣваемы за
 да сѣ ѡучимѣ да четѣмѣ. И тай лен-ѣтъ
 като приминѣ презъ толькози рацѣ става
 полѣзенѣ и за наше-то тѣло и за наша-та
 дѣша.

О безъана (Маймѣнѣ). (1.)

Нѣкой дрѣгѣи добѣтакѣ не прилѣча толь-
 кози на челѡвѣка, коьлото маймѣн-ѣтъ,
 негово-то лице, нос-ѣтъ, вѣжды-тѣ, каѣп-
 ки-тѣ, цыцы-тѣ на гарды-тѣ, и рѣчни-тѣ
 нохти сѣ какѡто и челѡвѣчески-тѣ. Въ
 крака-та май не прилѣча, зацо сѣ сѣ дѡаги

прѣсти какъото и рацѣ-тѣ. Могатъ да хо-
 дѣтъ на два крака, и да вършатъ много
 челоуѣчески работы. Комахаи всѣко щото
 видѣтъ ищатъ да го стѣратъ. Нѣкой си
 маймѣнъ видѣлъ господара си чи са брасни,
 и подиръ малко времѣ ѡтишѣлъ та извадилъ
 брасничу-тѣ да са ѡубрасни и той, и тѣи
 са заклааъ. А дрѣгій видѣлъ браснара, чи
 когато брасналь господара неговъ, прислааъ
 го (какъото ѣ ѡбываи) ачи сѣтнѣ го сапо-
 нисааъ та го ѡубраснааъ: подиръ това из-
 лѣзѣли. А той ѡулава тогази една котка,
 и зема една пачавра та ѣ застила и за да
 не марда варзѣлъ ѣ ѡт крак-ѣтъ на единъ
 стоаъ, сѣтнѣ за сапѣнъ намерилъ малко
 черна масъ, щото съ неѣ си мазѣли бѣтѣши-
 тѣ: та ѣ наливѣсааъ, а за брасничъ наме-
 рилъ единъ ножицы и тѣи начѣва да ѡубрас-
 ни брада-та на котка-та. Тѣѣ начѣва да
 мѣчи и да враши, а той си глѣда работа-
 та, тѣ ѣ брасни, тѣ ѣ бѣдѣ, тѣ стриже
 изприрѣзка ѣ на вѣдѣ: най на сѣтнѣ чѣха
 ѡт ванъ и дойдоха та видѣха тойзи смѣ-
 шенъ и мизостивенъ сабчѣи.

Заради тѣзи негови подраженіа лесно са
лови. Ловци-тѣ (авци-тѣ) ходатъ камто
тѣхъ, и ѿт далече мѣатъ очи-тѣ си срѣщъ
тѣхъ съ вода, ачи сѣтнѣ ѿставатъ тамъ
стопенъ тѣткалъ, ачи са вращатъ. То-
гази маймѣни-тѣ слазѣтъ ѿт древа-та и
дохождатъ да си оумѣатъ и ти очи-тѣ, и
таи лесно са оулаватъ. Я дрѣги ловци хо-
датъ предъ маймѣни-тѣ и оубѣватъ нови
бѣтѣши, ачи сѣтнѣ ѿставатъ тамъ дрѣги
намазани съ тѣткалъ, ачи са вращатъ, а
маймѣни-тѣ дохождатъ да ги оубѣватъ, и
таи като залѣпнатъ крака-та имъ ватрѣ,
оулаватъ са лесно.

Дрѣгій добитакъ не люби толькози свои-
тѣ рѣжебы колькото маймѣни-атъ, защо той
часть ги оудава ѿт пригартаніе и милваніе.
Кога бѣга, едно-то си дѣтѣ зема на гарб-атъ,
а дрѣго-то, заціото го по любви, пригарта го
въ рацѣ-тѣ си: но кога види голѣма бѣда
ѿстава ѿт рацѣ-тѣ си едно-то и побѣгва
съ онова коѣто не люби толькози.

Маймѣни-атъ твараѣ прилича на чело-
вѣка, но не ѣ словесенъ, има разумъ, защо

никога не са науча да хортѣва ами частѡ хѡпи като кѡче. Тѣи на Америка глѣдѡтъ хѡра-та чи собирѡтъ дрѣва та кладѡтъ огнь да са грѣѡтъ, и кога са забѡрнатъ хѡра-та, слѡзѣтъ та дохѡждѡтъ да сѣдѡтъ около огань-атъ, но като изгорѡтъ дрѣва-та не са разѡмѡватъ да принесѡтъ иѡще дрѣва да полѡжатъ на огань-атъ, ами ставѡтъ та си ѡтхѡждѡтъ.

Много видове маймѡни са намиратъ, но Оурагонтан-атъ ѣ най приличенъ чело-вѣкъ, и въ снагѡ-та ѣ комахѡи толакзи. Кажѡтъ чи гѡни фѣльове-тѣ и любѣи женѣ-тѣ, и са науча много челоѡечески искѡства: играй хѡро, кѣзи конь, носѣ дрѣва и вода, вартѣ раженъ играй на вѡже, и са ѡсѡчаѡа като воинъ съ ѡрѡжѣе, бѣи тапанъ, и прави дрѡгни много такѡизи работѣ.

Слѡнъ. (Фѣль). (2)

Слѡн-атъ ѣ най голѣмѣи добѣтакъ ѡт колѣкото живѣѡтъ по сѡхо, намира са въ Африка и въ Аѣя и по ѡстрове-тѣ ѡколни. Кѡсам-атъ мѡ ѣ черниѡавъ, и вы-

ЕОЧЕНА-ТА КОЛЬКО-ТО ОСМЬ ЛАХТИ: ИМА ГО-
 ЛЪМА ГЛАВА, ОЧИ ДАЛГОЛИКИ, ВРАТЬ КАСЪ,
 ОУШИ ДОЛГИ, ДВА ЗАБА ГОЛЪМИ КАТО ПА-
 ДИВА СВИНІА (АЗЪАЛЪ) ШТ ВАНЪ ОУСТАТА, И
 МЕЖДЪ ТЪХЪ ЕДИНЪ СЪПОЛЪ ЦОГО ГО ПРО-
 ВЪСА КОГА ЩЕ ЧАКЪ ДО ЗЕМЛА-ТА: СЪ НЕГО
 ТОЙ ВОЗДИША, ЛОЧИ ВОДА, ПОЕМА ПАСТІЕ ТА
 ГО ВНОСА КЪ ОУСТАТА СИ ЗАБРАНА СА, РА-
 ЗВЪРЗВА ВАЗЕЛЪ, ДИГА ПАРА ШТ ЗЕМЛА-ТА,
 ЗАКЛИЧА И ШТКЛИЧА ВРАТА, И СЪ ЕДНА РЪЧЪ
 ОУПОТРЕБАВА ГО КАТО РАКА. КРАКА-ТА МЪ
 СА ВИТИ И ИГКИ, А ОУПАШКА-ТА МЪ Е КАТО
 КРАВИШКА. КОГА ВАРВИ ЕДВАМЪ ГО СТИГА
 ЧЕЛОВЪКЪ ТЕЧЕШКОМЪ: И ТАИ ЗДРАВЪ СТАНА,
 ЦОТО НИКОГА НЕ СА СТРАПА НИТО ПАДА:
 ПАВВА ДОВРЪ, ЛЪГА И СТАВА САСЪ ЛЕСЕНА,
 ЗАБИ-ТЪ МЪ СА ЗОВАТЬ (ТЪРСКИ) ФІЛДИШИ.
 РАСТЕ ДО ТРИДЕСАТЬ ГОДИНЫ, И ЖИВЕИ ПО
 МНОГО ШТ СТО.

ТОИЗИ ДОВИТАКЪ Е ТВАРДЪ ИГКЪ И МОЖЕ
 ДА НОСИ КОЛЬКОТО ПАТЬ СТОТЕНЪ ОКИ ТО-
 ВАРЪ. КОГА СА РАЗГНЪВИ Е ПРЕЛЮТЪ, СА-
 ВАРА ЦОТО ВИДИ, И ШЪШЕ ДА СТОВВА ГО-
 ЛЪМИ БЪДЪИ, АКЪ НЕ СА БОАШЕ ШТ ЛОЖ-

ливы-атъ огонь, защо съ него го запре-
щаватъ. Той съ наѣча много работы,
каквото да съ поклана на царь-атъ и да
мѣ подава корона-та. На вѣтхо-то время
Индіани-тѣ оураха съ тѣхъ. И Помбій ко-
гато съ завращаше позѣдатель, кола-та мѣ
ги тѣлаха Слонове, като влѣзи въ римъ.
Нѣкои приказватъ чи видѣли фільове да
играатъ хоро, да поздравляватъ, да слѣ-
гвватъ на трапѣза-та, и да праватъ дрѣги
много работы, които едвѣмъ може да по-
вѣрова человекъ.

Слонове-тѣ живѣатъ много на едно, и
кога щѣ приминатъ нѣкоя рѣка вѣтаватъ
малки-тѣ по напредъ, ачи си издигатъ
сѣполь-атъ надъ вода-та и тѣи си воздѣ-
шатъ: а кога спѣтъ забѣватъ го въ зе-
мля-та, за да не влѣзи нѣкоя мышка или
дрѣга бѣвзлѣчка. Ловѣтъ ги различно, но
обычно копаѣтъ трапища, и ги покрѣ-
ватъ сѣсъ шѣма и дрѣбакъ, ачи кога нѣкои
си приминѣ ѿ тамъ пада вѣтрѣ, и не
може вѣки излѣ. Оу кротѣватъ ги сѣсъ бой
и гладъ, не вредѣтъ никого, ако не ги

закачи. Един-атъ идѣ колькото тридесать
человѣцы. Но колько чюдень ѣ Божі-атъ
промыслъ! Защо тойзи голѣмій добитакъ
не идѣ мѣсо, нити граби ѿт дрѣвѣгѣ, ами
са возелародарѣва токму съ трева, коато
са намира вѣдѣ, и никога не са со-
вершава. На вѣтхо-то время правѣха по-
тѣхъ вѣлы, и влазаха боини ватрѣ та хо-
лаха да са вѣлтъ.

БИБЛИОТЕКА на

Носорогъ **Тодоръ** Д. Плочевъ

Подиръ филъ-атъ носорог-атъ ѣ най го-
лѣмъ добитакъ междѣ четверонѣги-тѣ. Той
живѣи въ Асиа и Африка, высоченѣ-та мѣ
ѣ колькото три лахти, а долженѣ-та шестъ:
дебель-та мѣ ѣ еднаква съ долженѣ-та, гла-
ва-та мѣ ѣ голѣма и далголика като на
свиниѣ, очи-тѣ мѣ са мааки и остри на
главѣ, а оуши-тѣ голѣми и долги коль-
кото половина лакать, и има единъ рогъ
на нос-атъ закривѣнъ както гарѣ-атъ. Косми
има токму по оупашка-та и по оуши-тѣ,
а снага-та мѣ ѣ гола и полна сѣтъ сѣлини,
кожа-та мѣ ѣ дебѣла твѣрдѣ, токму на
глава-та и под корѣм-атъ ни ѣ толькоци.

Аси-

А сійски-тѣ носорогове имать азѣкъ магкѣ
като кадифѣ, а афрически-тѣ твѣрдѣ и гра-
давѣ като пила.

Едногѣ Носорога донѣсли на Парішѣ вед-
нашѣ и ѣлъ трева, слама, хлѣбѣ, имишѣ,
токмѣ мѣсо и рѣва не ѣлъ. Кажать чи
пѣва и течѣ толькози чиврастѣ, цѣто за
единѣ дѣнь можи да зѣмни четѣридесѣтъ
чѣса пѣтъ: но това мѣчнѣ можи да повѣ-
рова челоуѣкѣ, зацѣ той ѣ твѣрдѣ го-
лѣмѣ. Той твѣрдѣ ѡт далѣче подѣша вел-
кагѣ доуѣтака и тоѣзи чѣсѣ начѣва да течѣ
камтѣ нѣго на правѣ: сѣсѣ рог-ѣтъ си при-
бѣрта камени, изкоренѣва дрѣва и дрѣго
цѣто сѣ слѣчи предѣ нѣго, и ги прифѣрла
на далѣче през гарѣ-ѣтъ си. Кога не го за-
дразни челоуѣкѣ не мѣ стрѣва ницѣ, акѣ
не носѣ червѣна дрѣха, зацѣ тогази сѣ
вѣска та го нарѣва на рог-ѣтъ си и го
прифѣрла през гарѣ-ѣтъ си: но челоуѣкѣ
лѣснѣ можи да сѣ оупѣзи ѡт нѣго, зацѣ
като го види чи приближи колъкото дѣсѣтъ
кѣчки, акѣ сѣ по ѡтстапи, той не можи
го видѣ вѣки, зацѣ не можи да сѣ ѡбѣрни.

Оички-тѣ списатели согласнѣ казѣватъ,
 чи ѣ голѣмъ врагъ на Слои-атъ, и кога
 ще са бий съ него точи си рог-атъ по ка-
 мени-тѣ, ачи като начени да са бий, глѣда
 да го пѣхни въ слабина-та мѣ, зашо знай
 чи на друго мѣсто не можн го проводи.
 А Слои-атъ мѣ штеѣтва рог-атъ сѣсъ св-
 поль-атъ си, додѣ го оубезсили, ачи то-
 гази го разкаѣва сѣсъ зави-тѣ си: но
 обичнѣ носорог-атъ повѣждаѣва. А кой-атъ
 тѣхенъ са подига заради нѣкоѣ полѣна,
 зашо дѣто пасѣ ѣдин-атъ не ще да пасѣ
 тамъ и други-атъ.

Тарандъ (Заморскій влѣнь). (4)

Таранд-атъ прилича на рогача но ѣ по
 малакъ: живѣи въ полѣнощны-тѣ страны,
 и най много въ Лапѣна. Косам-атъ мѣ ѣ
 червеникавъ и малкѣ желтиникавъ, но са
 промѣнѣва спорѣтъ времена-та на година-
 та, вѣлна-та мѣ ѣ долга, и прилича на
 козена. Той ѣ ѣстествомъ дивъ, но Ла-
 пѣни-тѣ са научиха да го оукротѣватъ:
 растѣ до четыри години, и тогази оучатъ

Еднин да тѣглать шайна, а други да носать товаръ.

Жѣнски-тѣ са доать веднажда на денъ-агъ, и даватъ гасто млѣко: рѣдкѣ живѣ-ать по многѣ ѡт тридесать години. Кажать чи не може да живѣи по други мѣста, защо не са намира нигдѣ таквази трева, какъато идѣ на своѣ-то отечество. Зимасъ кога ѣ на врѣдѣ снѣгъ далбокъ, той го провѣва съ крак-ать си, и изважда малко трева свѣжа, та са храни. Тѣа твараѣ го оуправа, защо той ѣсенъ и зими ѣ по тласть и вѣлна-та мѣ по хѣвава, а нѣ про-лѣть и лѣти, защо са развѣалать ѡт то-плина-та, и ѡставають токму кожа и коккалъ. Мѣсо-то мѣ ѣ добро на идѣнѣ кога ѣ прѣсно или свѣшено: ѡт кожа-та мѣ правать различни дрѣхи.

Бобръ (Кѣндѣсъ). (5)

Бобр-ать има крака добри за пѣванѣ, чѣтыри ѡстри зѣви, оупашка касѣ и лѣс-пава, кожа скапа, защо ѡт нѣа правать различни дрѣхи: сички-тѣ иматъ подѣ
оупа-

оупашка-та си една мѣсть, която е по-
 трѣбна за цѣлава (иладъ). Междѹ доби-
 тацы-тѣ тѣи сѣ най остроумни древодѣлцы
 (дюлгѣри), защо толькози искѣнѣ правѣтъ
 кашн-тѣ свои, щото който ги види каже
 чи живѣатъ челоуѣцы въ тѣхъ, а нѣ до-
 битацы. Правѣтъ въ вода-та една кошара,
 всѣ май шестъ лахти на ширь, сѣсъ калъ и
 древа. Тамъ забиватъ темели-тѣ и правѣтъ
 единъ рѣдъ кашн, толькози високи, щото
 покрыв-атъ имъ да стига до верх-атъ на
 вода-та. Надъ тѣхъ правѣтъ другин рѣдъ:
 сѣтнѣ пакъ надъ тѣхъ, иоще единъ или
 два, и тѣи кашн-та имъ иматъ по три или
 по четыри етажа (табаки) въ една так-
 вази каша живѣатъ осмь и десѣтъ Бобри.
 На всѣка табакѣ оставатъ по една дѣпка
 та минѣватъ въ друга-та: и тѣи, кога ще
 сѣ капатъ, слѣзатъ въ най долна-та, ачи
 сѣтнѣ пакъ возлазатъ да сѣдѣтъ въ вто-
 ра-та, акѣ ли е вода-та голѣма и сѣ на-
 полни и тѣи, возлазатъ въ трѣта-та или и
 въ четвѣрта-та. Една каша има пѣтъ лахти
 высочена и шестъ ширь, и е съ крайно
 искѣ-

итѣство оутвердена и оустроена. За тѣхъ
дѣла ти имать сачева свои-тѣ заби, съ
които сѣкають дреба-та: свои-тѣ крака, съ
които копають прасъ и правать калъ и
кирпичи: и своа-та оупашка, съ коато
приносають кал-аць, забивають коли-тѣ и из-
мазвать. Ёсинь и зими си правать ка-
шиа-та, та живѣають въ тѣхъ и ѣдають ли-
сти и дрѣвени корени презъ това врема: а
пролѣть ги ѡставають та ѡтхождають по
горы-тѣ. Много са намирають и на по-
лвношна-та Америка.

К р о к о д и л ѣ. (6)

Крокодил-аць ѣ добигаць четвероногъ,
живѣи въ вода-та и по сѣхо, и ѣ твараць
страшенъ и лють свѣрь, намира са въ го-
лѣмы-тѣ рѣки въ Асія и Африка и Аме-
рика. Не познавамы до нынѣ дрѣго жи-
вотно да са ражда толькози малко, ачи
сѣтнѣ да пораства толькози голѣмо: защо
пѣрво са измаа изъ едно ѡидѣ като ѡт
гаска (дартъ патка), ачи сѣтнѣ става коль-
кото двадесать лахти долагъ. Сички-тѣ
дрѣги

дрвци животни които живѣатъ по сѣхо
 имать ѡзѣкъ, а той не има, а ми токму
 малко масцѣ на гърло-то, което не можи
 нити да попростре, кога запа горна-та си
 челюсть мърда. Прилича на гвщерь, има
 очи като на свинѣа, нѡгти голѣми, и
 ѡстри, кожа лѣспава и ѡгка на гърб-ѣтъ, а
 на слабина-та тѣнка, ѡуста толькози голѣ-
 мы, щото можи да приглѣтни человекѣ.
 Дѣнѣмъ ходи по зема-та, нощѣмъ въ во-
 да-та. Кажать чи въ вода-та не види, а
 ѡтвѣанъ глѣда твърдѣ на далече. Кога види
 нѣкое животно вѡвска сѣа и го приграбва
 съ прѣдани-тѣ си крака и го разкъсва, и ли
 акѡ ѣ далечкѡ ѡударѣа го съ ѡупашка-та си
 та го савѣра: а зими четѣри мѣсаци сѣди
 въ пещера-та си, и не ѡде нищо. Сносѣ
 ката година колькото сто ѡйца ижъ пѣ-
 так-атъ, а Егѣптани-тѣ ходѣтъ да ги ижъ-
 дирѣтъ и ги сѡспѣватъ: но Ихнеѣмон-атъ мѡ
 ѣ най голѣмы-атъ врагъ, той ѣ като которъ
 иходи да подѡшава ѡйца-та мѡ и ги ѡде:
 а дѣто казѡватъ чи сѣа пѣха въ корѣм-
 атъ мѡ, та мѡ ижѣда печѣнка-та (цегѣръ-
 атъ),

атъ), и го оуморѣва, то ѣ все лажа. Кажватъ ѣще чи той плачи като человекъ: та заради това кога ще рекатъ чи нѣкой са пристрѣва та плачи, кажатъ чи той плачи като Крокодѣлъ.

Рѣченъ Конь. (7)

Рѣчны-атъ конь ѣ грозенъ добитакъ и голѣмъ колъкото носорогъ, намира са въ рѣка-та Нѣлъ, и поприличва на свинѣа и на волъ и тѣи бѣчи: има твѣрдѣ голѣма глава и оутѣ, зѣби дѣбели и толькози ѣжки, щото като ги оударишь съ огнико-то пѣшатъ искры: очи и оуши малки, а носари (носны дѣпки) голѣмы и широки, вратъ твѣрдѣ дѣбелъ, крака кѣси и малки съ четьѣри нѣгѣи, оупашка кѣса и дѣбѣла, малко коѣми, ѣли ѣ со всѣмъ голъ, кожа чѣрна и толькози дѣбѣла щото нити крѣшѣмъ може да ѣ приминѣ. Той добитакъ живѣи и по свѣхо и въ вода-та и ѣдѣ рыба, трева, ичѣмикъ, рѣшь, и корени дрѣвенни. Ражда ката година, и живѣи колъкото дѣсѣтъ години. Дѣнѣмъ спи нѣ тростъ

чростъ-та ѿ не го ѣ грѣѣжа со всѣмъ, а нѣ
 шѣмъ ходи въ вода-та или по сѣхо да
 лири истѣе. Не стрѣва нѣкомъ сло, акѣ
 ли нѣкой го закачи или оудари, тойди
 часъ са вѣска като бѣсенъ срѣшъ него, и
 не го ѡстава додѣ не го повреди, или долѣ
 не види чи не щѣ може да го пристигни.

Камилско птиче. (8)

Камилско то птиче ѣ най голѣмо ѡт
 сички-тѣ фарковати животни, зацо кога
 варѣи глава-та мѣ заминѣва на височенѣ и
 бацого конника (аглаа): тѣжко ѣ колькото
 тридесать и пѣтъ ѡки, гага-та мѣ ѣ закри-
 вѣна на вѣрх атѣ като вѣдица, крака-та и
 браг-атѣ мѣ са тѣрдѣ долги: бѣтѡвѣ-тѣ
 мѣ са ѣжки, мѣсни и голи. Голѣмо-то
 тоѡ птиче не може да фѣрка: пѣрѡв, зацо
 ѣ тѣртѣ тѣжко: втѡрѡв, зацо перѣ-та мѣ
 са като косми. Глава-та мѣ ѣ плоска, и
 коккал-атѣ и тѣнакъ и вѣрѣхакъ, а ѡчи-тѣ
 мѣ са голѣми и красни. Спорѣтъ долга-та
 шѣа, и гѣрѣна-та гѣрѣвѣчка прилича на ка-
 мила, та заради тоѡ са назѡваѡ Камил-
 ско птиче.

То иде щото мѣ дадешъ, сирѣчь: треба, хлѣбъ, косми, кожи, и всако дрѹго такъ кози нѣщо, но не смѣла желѣзо-то и дрѹги таквизи и҃гки нѣща, ами ги изважда каквигото ги галта. Тѣи сѣ много по Африка и по бѣжна-та нѣи Асїйска страна, защо така хора-та иматъ цѣли стада таквизи птиче-та. По гарб-атъ пера-та имъ сѣ черни, а по оупашка-та бѣли: на вѣтхо-то врѣмѣ мѹжи-тѣ си кичаха сѣсъ тѣхъ глави-тѣ, кога втхождаха на врань (цѣнкѣ), а сега жени-тѣ ги носатъ по шѣпки-тѣ си. Кога ги ловѣтъ и҃зъ первѹ ги гонѣтъ полѣгка додѣ втмалѣатъ и оугладнѣатъ, ачи тогази сѣ притичатъ сѣсъ конїе-та ги пристигатъ, и ги оубиватъ съ дрѣва, заради да не сѣ оукарваѣтъ бѣли-тѣ и красни-тѣ тѣхни пера. Кажатъ чи това птиче крїи глава-та своѣ въ дрѣвак-атъ, и мѹ сѣ стрѣва чи тѣи щѣ сѣ оукрїи.

Камилски-тѣ птичета спосѣтъ и҃йца и҃гки и голѣми, щото тѣхъ хора-та вѣсребрѣватъ и ги оупотребѣватъ за чаши. По топли-тѣ мѣста и҃йца-та сѣ и҃змѣтатъ сами

ѡт топлина-та солнечна, а пилета-та току
като са излѡпатъ трагватъ та ѡтхѡждатъ
самички да са хранатъ: а по на стѡдени-
тѣ мѣста, птички-тѣ завранатъ и хранатъ
пилета-та свои, додѣ тѣи станатъ доболь-
ни да са хранатъ сами.

Масо-то на тѣзи птичета ѣ тѣжко за
идѣніе и мачноу са смилла, но Африкани-тѣ
и Ярапи-тѣ го идатъ: яйца-та имъ на
идѣніе са като ѡт гаска.

Жѣравъ. (9)

Жѣрави-тѣ лѣти дохѡждатъ да лѣтѡватъ
по Немска-та земла, а зими ѡтхѡждатъ по
топлы-тѣ страны. Кога фѣркатъ нарѣждатъ
са на варволица и са допиратъ съ глава-та
си единъ на другій, и кога пѣрвы-атъ ѡт-
макѣи, защото не са доира до никого,
ѡтхѡде на оупашка-та, и тѣи си почива
додѣ са изрѣдѣтъ сички-тѣ. Фѣркатъ по
высоку за да глѣдатъ ѡт далече мѣста-та
на които ѡтхѡждатъ. Кажатъ чи ноцѣмъ
сѣдѣтъ нѣкои да нажатъ, и, за да не
заспѣтъ, держатъ въ крак-ѣтъ си единъ

камакъ, заради да са свѣдѣтъ, акѡ нѣ-
какси заспѣтъ та извѣстнѣтъ камакъ-атѣ: а
дрѡги-тѣ спѣтъ на единѣ кракъ, и си
держѣтъ глава-та подѣ крыло-то.

Шаркъ. (10)

Шаркъ-атѣ има твѣрдѣ долга гага и долги
крака: прави си гнѣздо-то по високи древа
и по стрѣхи-тѣ на кащѣа-та, и чисти гра-
дини-тѣ и ниви-тѣ ѡт замѣи. Тѣи са
мѣстѣтъ като и жѣрави-тѣ, сирѣчь лѣтѣ-
ватѣ по хладни-тѣ мѣста, а зими ходѣтъ
по топли-тѣ, но ѡще не знаямы гдѣ.
Кога приближи врема да са дигнатѣ, раз-
дѣватѣ вѣстѣ (хавѣръ) чи въ еди кой дѣнь
и на еди коѣ мѣсто трѣба да са собирѣ
сичкѣ-атѣ народѣ, и тогази чакѣтъ тамѣ да
мраќни, а чи презѣ нощѣ въ темнина-та
ставѣтъ, като една страшна войска, скрѣ-
томѣ да не ги види никой на кадѣ щѣ ѡт-
идѣтъ: така правѣтъ и кога са завѣрнатѣ.
Твѣрдѣ любѣтъ пѣлета-та си, но и тѣи
глѣдатѣ добрѣ свои-тѣ родители кога
оустарѣватѣ.

Р и т ъ . (11)

СѢ КОЛЬКОТО ЖИВОТНИ ЗНАЙМЪ ДО ДНЕСЬ
 РИТ-АТЪ Ё НАЙ ГОЛѢМЪ, ЗАЩО СНАГА-ТА МЪ
 Ё ДВАДЕСАТЬ ИЛИ ДВАДЕСАТЬ И ЧЕТЫРИ ЛАХТИ
 ДОЛГА, А ГЛАВА-ТА МЪ ДЕСАТЬ ИЛИ ДВАНАДЕ-
 САТЬ, И ТАКА СИЧКА-ТА МЪ ДОЛЖЕНА Ё ТРИДЕ-
 САТЬ ИЛИ ТРИДЕСАТЬ И ШЕСТЬ ЛАХТИ. НА
 ГЛАВА-ТА СИ ИМА ДВУХАЛА, СИРѢЧЬ ДЪПКИ
 ПРЕЗЪ КОЙТО ВОЗДИША, И ДВУХА СЪ ГОЛѢМА
 СИЛА И ИЧЕНІЕ ВОДА-ТА НА ГОРѢ КОГА ИГРАЕ,
 А КОГА Ё ОУРАНЕНЫ ИЗФЪРЛА КРОВЬ. ОУСТА-
 ТА МЪ СЯ ШИРОКИ КОЛЬКОТО ДВАНАДЕСАТЬ
 ЛАХТИ, НО ГАРЛО-ТО МЪ Ё ТВАРДѢ ТѢСНО,
 ЦОТО ТОКМУ МАЛКИ РЫБЫ МОЖЕ ДА ПРИГЛАТНИ.
 ЖЕНСКИ-ТѢ НЕ СНОСАТЬ ИЙЦА, КАТО ПО МНОГО-
 ТО ДРУГИ РЫБЫ, АМИ РАЖДАТЪ И ПОДОБВАТЪ
 ЧАДА-ТА СВОИ. МАСО-ТО НА ТАЗИ РЫБА Ё
 ЛАГКО И НЕТЛАСТО (ПОСТАЛО), НО МЕЖДЪ КОЖА-
 ТА И МАСО-ТО И ПОДЪ ОУСТНѢ-ТѢ СИ ИМА
 ТВАРДѢ ДЕВЕЛА МАСТЪ, КОАТО ПРИКАРВАТЪ
 ТА ИЗВАЖДАТЪ ТЛАСТО МАСЛО. СИЧКА-ТА МЪ
 СИЛА СТОИ НА ОУПАШКА-ТА, СЪ КОАТО ТОЙ
 СЧУПВА КОРАБАН (ГИМИН) И ГИ ПРИВАРТА.

Тѣзи голѣма рыба твѣрдѣ мѣчнѡ и
бѣднѡ сѡ лови. Които ходѣтъ да ѡ дирѣтъ
пѣзѣтъ сѡ да не приближѣтъ твѣрдѣ, за да
не ги пристигни съ оупѣшка-та си, ами ѡт
далече стрѣлѣтъ верхѡ нѣѡ остри и голѣмы
вѣдицы, които сѡ вѣрзаны съ вѣжѣѡ. По-
дирѣ това кит-ѣтъ като сѡ оурѣни задалбо-
чава сѡ въ морѣ-то, но подирѣ малко пакѣ
излаза, защо не може да си воздиша въ
вода-та: а нѣкога слѣза твѣрдѣ на далбоко,
и тогази, акѡ видѣтъ чи не щѣ стигни
вѣже-то, прирѣзвѣтъ го тѣтакси, защо за-
влѣча и притѣрѣ гимѣѣ-та. Като инди тѣи
го оурѣнѣтъ на много мѣста излива мѡ сѡ
кровѣ-тѣ, та оумѣра. Тогази ѡтвѣратѣ
масть-тѣ мѡ, та ѡ гѣждѣтъ въ бачвы, а
мѣсо-то мѡ фѣрлѣтъ: ѡт нѣѡ и ѡт мозак-
ѣтъ мѡ правѣтъ свѣщи. Ловѣтъ ги по край
Гриландѣ по іѡнѣю и іѡлѣю мѣсѣцѡ, защо
тогази сѡ собирѣтъ тѣгакѣ твѣрдѣ много, и
кѣта година оулавѣтъ колькото двѣ хѣлѣди

Делфѣнѣ (домѡзѣ балли). (12)

Делфѣн-ѣтъ ѣ най чиврѣстъ ѡт сички-тѣ
добѣтацы, защо кога бѣга не може го при-

стиг-

стигна нити птиче, нити стрѣла, и ни една
рыба не оубѣгнѣваше ѿ него, акѡ можаше
ѿт веднаждѣ да ги оулава, но, съ Божіи
прѡмыслѣ, пѣрвѡ трѣба да лѣгни вѣзнакѣ,
ачи тогази да оулови дрѹги рыбы, но тѣи
тогази намиратѣ времѣ та оубѣгватѣ. Ва-
жатѣ чи твѣрдѣ любви пѣжаніе-то и человекѣцы-
тѣ. Плаватѣ покрай корабели-тѣ. Нѣкои
раждатѣ двѣ близначета чада, и ги подѣ-
ватѣ каквото и Кит-атѣ, пазатѣ ги додѣ
порастатѣ, и твѣрдѣ ги любатѣ. Растатѣ
до десѣтъ години.

Пчелы.

Пчелы-тѣ иматѣ шѣсть крака, четѣри
крыла, двѣ рогца на глава-та и една га-
гичка добра за да свчатѣ съ нѣм сок-атѣ
ѿт цвѣтовѣ-тѣ: живѣатѣ въ хрѣлопи или
въ кошчета. Една ѿт тѣхѣ ѣ по голѣма,
ней сички-тѣ дрѹги сѣ покораватѣ, и ѣ
слѣшатѣ што имѣ повелѣи, тѣ сѣ назо-
вава Царица или Бѣи. Токѡ тѣ ѣ жѣнска
и сноса сама колькото четѣридесѣтъ хѣла-
ди ийца, и ѿт тѣхѣ сѣ измѣтатѣ червѣи-

чета, които ги хранятъ дръги-тѣ пчѣлы додѣ попорастатъ, тогази тѣи ставаатъ лѣвсъ (като пѣпки), ачи сѣтнѣ пакъ са сожвѣватъ и ставаатъ пчѣлы. Царица-та ѣ инди майка на сички-атъ рой. Има и дръги пчѣлы въ кошче-то по голѣмы ѡт дръги-тѣ, но по малки ѡт царица-та, които са назоваватъ бѣмбари: тѣи не иматъ жѣло нити работатъ, ами ходатъ съ царица-та презъ лѣто-то, ачи сѣтнѣ, сирѣчь край лѣто-то, като снисѣ царица-та довольны яйца, избиватъ ги работници-тѣ пчѣлы сѣсъ жѣла-та си.

Единъ рой ѣ каквото едно царство, тамъ всѣка пчѣла има своѣ-та работа: едни са ѡпредѣлены да пазятъ порты-тѣ, а дръга ѡстава нощѣмъ да пази, и ги сабѣжда на вѣтрѣ, кога дойди врема за стѣваніе сѣсъ едно различно бранчѣніе, тогази глѣдашь ѡт веднажѣ сички-тѣ на крака, и акѡ видатъ чи щѣ са развали врема-то, или чи щѣ повѣй нѣкои вѣтаръ сѣдѣтъ си вѣтрѣ и не излѣзатъ, акѡ ли щѣ да ѣ хѣваво врема-то, тѣи излѣзатъ изъ кошче-то като

ЕДНА ВОЙСКА, или каквото много братѣа, и
 ѡтхождатъ течешкомъ по нивы-тѣ, и по
 лѣвады-тѣ, и изъ градины-тѣ, и подиръ
 малко ги глѣдашь, чи сѣ връщатъ съ вѣсели
 пѣсни, и ѡбкичены сѣсъ цвѣтъ, а дрѹги
 на жабѹрины съ вода и намокрены по сич-
 ка-та снага. Таи тѣзи като млади момцы
 и млади момы ходатъ по лѣвады-тѣ, а по
 стары-тѣ, на които вѣки не держатъ крака-
 та и крыла-та, работатъ въ кашы, всѣка на
 каквато работа ѣ ѡпредѣлена. Пѣрво три
 или четири сѣдѣтъ на порта-та, да пома-
 гатъ да стоварятъ товари-тѣ, които дохож-
 датъ ѡт ванъ: дрѹги ги дигатъ тогази та
 ги заносатъ дѣто праватъ питы-тѣ: тамъ,
 едни вѣлаатъ съ оуста-та и съ крака-та
 свои вошина-та, (ѡт които ныѣ правимъ
 свѣщи, та ги приносѣмы Богѹ въ цѣрко-
 ва-та:) а дрѹги ѣ поѣматъ ѡт тѣхъ та пра-
 ватъ оныѣ шесторогаты дѣлвички, толь-
 кози оурѣданѹ и искѹснѹ, щото каже чело-
 вѣкъ чи сѣ правины съ пергѣль, дрѹги
 приносѣтъ тогази сладкѣ-атъ онзи мѣдъ та
 го наливатъ въ тѣхъ, пакъ дрѹги сѣдѣтъ

тамъ готовы да замѣжатъ оустѣ-та на полны-тѣ дѣлвички, за да не истича, и да не са загубва тѣхна-та многоцѣнна стока. На друго мѣсто ѿт страна ѣ тѣхна-та ѡбща поварна (ахчійница), и тамъ има повари (ахчии) колькото трѣбать да готватъ истіе за вечерь-та. Додѣ тай работатъ пчелы-тѣ, царица-та тѣхна тича врѣдъ та глѣда сама кой какво работи, или какво ѣ работилъ, и ги подкана да залѣгатъ колькото могатъ: акъ ли види нѣкоа чи а марзи, мамри а, мвчи а, и най сѣтнѣ, акъ види чи ни са покѣйва, ѡсждава а на смѣрътъ, и повелѣва на други-тѣ да а оубѣатъ. Чѣди са всѣкъ като поглѣдни съ колакъ трѣдъ и съ колька чеврастинѣ сички-тѣ членове на тази република, залѣгатъ за ѡбща-та полъза. Чѣдна ѣ и тѣхна-та чистота, защо има ѡпредѣлены пчелы да разтрѣбать и да митѣтъ, и тій не са баватъ ката дѣнь да фѣрлатъ сметь-та, ами а собиратъ въ единъ рогъ, ачи кога ѣ развалѣно времѣто, и не могатъ да ѡтидатъ по ванъ, тогази, за да не сѣдѣтъ праздны, изфѣрлатъ

аатъ сметъ-та. Бато мравки прибиратъ сѧ и вечератъ на една обща трапѣза сички-тѣ, ачи посѣдѣватъ малко нѣщо и галчатъ, но като дойди времѧ за леганіе, примниѣва пакъ онамъ, които ги сабѣди свтрена-та, и съ прилично бранченіе имъ повелѣва да спѣтъ.

Бато сѧ роди въ кошче-то новъ рой, царица-та, акѡ види чи е хѣбаво времѧ-то, става пѣрвѡ тѣмъ та повѡжда своѧ-та войска съ веселы пѣсни, и ѡтхѡде да сѧ присели на дрѣго мѣсто и да направи новъ градъ: тѣмъ дѣто види оугѡдно мѣсто, кацѣа, и тѣтакси сѧ нарежда околѡ и нейна-та многочисленна войска. Я пчеларъ-атъ (кованци-атъ) забѣла тогѡзи очі-тѣ и рацѣ-тѣ свои, ачи издига едно кошче на варлина, и го заносѧ надъ рой-атъ, или го подлага подъ него, ачи го оутѣрѣа вѣтрѣ. Акѡ ли сѧ слѣчи да не влѣзи царица-та въ него, дигатъ сѧ сички-тѣ дрѣги пчѣлы та избѣгватъ до една, защѡ не могатъ бѣзъ царица, акѡ ли оумрѣ тѣмъ, сички-атъ рой ѧ жалѣи и ѡт скорѣъ сѧ погѣѣва. Тѣмъ кажатъ

кажаты, не има жéло, но и да има не го оупотреблава никога, а други-тѣ иматъ, и кога нѣкои ги закачи, тии си ѡтмщавать съ него, има да сѣ оумрели кониѣ ѡт тѣхъ, ала казвуть нѣкои чи оумира и пчелá-та кога оужели нѣкого.

М р á в ы.

Мрáвы-тѣ иматъ шéсть крака и жéло: и рáботы-тѣ имъ сѣ сподѣлены какъото и на пчелы-тѣ и ѡбщю собирать за храна житени зерна. Тии по жáтва, като оустьтатъ на нѣкадѣ жито, ѡтхождатъ да ѡчистватъ доврѣ който пать имъ сѣ види по правъ, заради да не забикалатъ и да не сѣ припанѡватъ, кога минѡватъ натоварены, и ѡт по напредъ иѡще ѡчистватъ и приграждатъ доврѣ свой-тѣ житницы, ачи тогази трагвуть като по жáтва та сѣ потоваратъ сѣсъ жито, кой колькото по много може, и го носатъ та го трѡпатъ на едно мѣсто. Като сѣ мини жéтва-та не ѡставатъ жито-то тии, защо подиръ малко дни то пониква, и тии трѣба тогази

да измрѣтъ ѿт гладъ. Заради това сѣдѣтъ
сички-тѣ та причѣпватъ презъ средѣ-та
сички-тѣ зерна, ачи тѣи ги насипватъ въ
житници-тѣ свои. Срамота ѣ войстина на
человѣка да глѣда тѣзи добитачета толь-
кози согласни по междѣ си, и заради това
толькози благополѣчни, а той да не ще да
бѣди согласенъ сѣсъ свои тѣ братѣи. Мра-
вы-тѣ спѣтъ презъ сичка-та зима и про-
лѣтъ, като са савѣдѣтъ, идатъ ѿт гото-
во-то жито додѣ дойди втора жѣтва.

Тѣи каквото и пчелы-тѣ имать си въ
всѣкѣи мравинѣкъ по една царица, и тѣа
сноса до осемь стотинъ яйца, ѿт тѣхъ са
измѣтатъ червѣичета, ачи сѣтнѣ ставатъ
лазсъ (пѣпки) и тѣхъ прѣсти-тѣ хора зо-
ватъ мравиниши яйца. Много са трѣдатъ
сѣсъ тѣхъ мравы-тѣ презъ лѣто-то, зашо
дѣнѣмъ ги износатъ на слонце-то, а вѣчаръ,
или кога видатъ чи ще са развали времѣ-
то, вносатъ ги вѣтрѣ въ мравинѣк-атъ.

Тѣхни-тѣ житници са сподѣлены на
много приградъ, и врата-та, презъ които
са влѣза изъ една въ друга, са ѿт долъ, и

толькози и скѣснѡ и оубѣднѡ направини,
 што̀ не ѣ̀ возможно да преминѣ снѣгъ или
 дождь до тамъ. Много пати челоуѣцы-тѣ
 развалиха мравинацы за да видатъ какъ
 сѡ направини, та да направатъ по гра-
 доуѣ-тѣ таквици кащїа, за да сѣдѡтъ вѣ-
 трѣ кога сѡ вїатъ, но никои до нынѣ не
 можи да ги стїгни, зашо кога ѡтворатъ
 нѣкой мравинакъ, все развалатъ и при-
 грады-тѣ неговы, и заради това не мо-
 гатъ да ги придиратъ добрѣ.

Человѣкъ.

Който малкъ попридирн може да познай
 чи не има дрѹго созданїе на землѡ-та по
 изрѣдно и по поутѣнно ѡт челоуѣка, той
 не токму спорѣтъ душѡ-та, но и спорѣтъ
 тѣло-то заминѡва сички-тѣ добитѡцы. Ни-
 кой не може да смѣли по изрѣдно созда-
 нїе ѡт челоуѣка. Всяка нѣгова стѡва има
 таквази сила и толкази какѡто и колка-та
 и трѣба: на примѣрь палец-атъ ѣ̀ по ѡгкѣ
 ѡт дрѹги-тѣ пѣрсти, и крака-та по ѡгки
 ѡт рауѣ-тѣ, и прочѡ.

Богъ дади намъ нѣкои ставы по двѣ,
 но една-та ѿ тѣхъ не ѣ неполезна: защо
 акъ имахмы по единъ кракъ, не можахмы
 ходи прави, или еднама съ голѣма мака
 шѣхмы да можемъ да пристѣпимъ: сѣсъ една
 рака не можахмы прави толькози работы,
 колькото сѣсъ двѣ: сѣсъ двѣ оуши чвхамы
 ѿт врѣдъ: съ едно око можахмы глѣда,
 но защото това чество ѣ твѣрдѣ и зрѣдно
 и полезно, заради това имамы двѣ, щото
 акъ нѣкакъ сѣ повреди едно-то, да ѿ-
 стѣни намъ друго-то, и тѣмъ пакъ, токму съ
 него, да исполнамы наша-та потреба.

Человѣцы-тѣ не сѣ еднакви, нити на
 лице, нити на гласъ, нити на писмо, и
 ѿт това пакъ познаваме божїѣ-та премѣ-
 дростъ, защо по лицѣ-то сѣ разпознаваме
 денѣмъ, а по глас-ѣтъ нощѣмъ, а по пи-
 смо-то кога сѣмы на далече.

Въ человекѣ главны-ѣтъ мозакъ ѣ най
 чвденъ, защо до когѣто той ѣ здравъ, до
 тогѣзи сички-тѣ душевны наши силы сѣ
 здравы, и ныѣ до тогѣзи живѣимъ. Много
 фїлософи кажатъ чи тамъ сѣди безсмѣртна-та

наша дѣша, и ѡт тамъ тѣмъ марда, както
щѣ, сички-тѣ тѣлесны стабы. Никой до-
битакъ не има толькози мозакъ колькото
человѣк-атъ. Единъ волъ, ѡт пать кантара,
има сто и седемдесать драма мозакъ, а
человѣк-атъ, единъ кантаръ тѣжакъ, има
една ока и триста драмы: деафин-атъ, който
има най много мозакъ ѡт сички-тѣ дрѣ-
ги животни, едвѣмъ има пать стотинъ
драмы. Кажать чи по оумни-тѣ хора
иматъ по много мозакъ, а по безумни-тѣ
по малко.

Каквото въ мозак-атъ са соединавать
сички-тѣ наши чѣства, тѣи и въ чрево-то
(шкемба-та) са собира сичка-та тѣлесна
храна, тамъ ѣ и стомах-атъ (мѣра-та),
въ който са смѣла истѣе-то, сирѣчь стѣ-
пана са, и сѣгнѣ една часть ѡт него
става сокъ и кровь, та са разпрѣсва изъ
тѣло-то, а щото ѡстани непотрѣвно, него
изфарламы.

Единъ человекъ има осимъ или десать
оки кровь, коаго минѣва презъ сердце-то,
и са разнѣда чакъ до краища-та на тѣ-

ЛО-ТО, АЧИ ѿТ ТАМЪ ПАКЪ СѢ КРАЦІА ПРЕЗЪ
ЖИЛЫ-ТѢ ТА ДОХОДЕ ВЪ СЕРДЦЕ-ТО, И ТАИ
ВСЕ ѡБХОЖДА И НЕ СѢ ЗАПІРА СОВѢТЪ, ЗА-
ЩО ТОКЪ ДА СѢ ЗАПРЕ НА ВРѢДЪ ѠУМІРАМЪ.
ДѢВО-ТО ѠУХО НА СЕРДЦЕ-ТО ТЪВВА КОМАХАЙ
СЕДМДЕСАТЬ ПАТИ НА ЕДНА МИНУТА, И НА
ВСѢКО ТЪПВАНІЕ МИНУВА ПРЕЗЪ НЕГО КОМАХАЙ
ДВАНАДЕСАТЬ ДРАМА КРОВЬ.

БЕЗЪ КОККАЛИ ЧЕЛОВѢКЪ ЩАШЕ ДА Ё КАК-
ВОТО КАЩА БЕЗЪ ПОДПОРКИ И БЕЗЪ ТЕМЕЛИ,
И ТАИ НЕ МОЖАШЕ ДАРЖѢ, АМИ ТРЕБАШЕ ДА
СѢ РАЗВАЛИ И ДА ПАДНИ. ВЪ ТѢЛО-ТО НАШЕ
СѢ НАМИРАТЬ ДВѢСТА И ЧЕТЫРИДЕСАТЬ КОК-
КАЛИ, КОИТО ДОХОЖДАТЬ НА ТѢЖЕНА КОЛЬ-
КОТО ЕДНА ТРИТИНА НА ТѢЛО-ТО, СИРѢЧЬ
АКЪ СІЧКО-ТО ТѢЛО Ё ТРИДЕСАТЬ ѠКИ, ДЕ-
САТЬ ѿТ ТѢХЪ СѢ КОККАЛИ.

НО ЧЕЛОВѢКЪ СТАВА НАЙ РАЗЛИЧЕНЪ И НАЙ
ГОРЕНЪ ѿТ СІЧКИ-ТѢ ЖИВОТНИ, НАДЪ КОИТО
ТОЙ ЦАРЪВА СѢСЪ СВОЙ-АТЬ ѠУМЪ, ЗАЩО СЪ
НЕГО ТОЙ ПРИДИРА И РАЗУМАВА ПРИЧІНЫ-ТѢ
НА МНОГО НѢЩА, И ПОЗНАВА НѢКОН СІ ПРЕДЪ
ДА СѢ СТАНАЛИ ІЩЕ. МОЖЕ ДА ГОВОРИ И

да изъавѣва на дрѹги-тѣ шото той си мы-
 сли, или ги пыта да мѹ кажатъ, шото
 тѣи си мыслятъ: и тѣи единъ ѿ дрѹги
 са оучимъ и оумножавамы нашѣ-атъ оумъ
 съ много науки. Издѣри челоуѣкъ много
 хвдоужества (занаѣти), стана доволенъ да
 ѿбхожда сичка-та земля, и да дѣри врѣдъ
 всако нѣщо, коѣто щѣ може да ги поль-
 зова. Повѣждава сѣсъ свое-то остроуміе
 и най люти-тѣ свѣрове. Не мѹ постигна
 земля-та да насѣти свое-то любовчѣніе,
 ами са издѣга чакъ до небо-то: тамъ по-
 знава съ голѣмо оудивленіе Божіа-та без-
 крайна и непостижима сила, кога придѣра
 колько са далече ѿ насъ мѣсц-атъ, слон-
 це-то и свѣзды-тѣ, колька ѣ тѣхна-та
 голѣмина, кой правила послѣдовать тѣхни-
 тѣ движеніа, и прочаа. Тѣи най сѣтнѣ
 познава свой-атъ создатель, и акѡ рачи
 да оугоди немѹ, разумава чи щѣ намѣри и
 подѣръ тойзи привременъ животь вѣчно
 блаженство. Кольки дрѹги безъ чѣтъ да-
 рове изсипа Богъ предъ челоуѣка за да го
 направи блажена и благополѣчна! и на колька

ЧЕСТЬ ВЫСОКА ГО ИЗДИГНА КАТО ГО СОТВОРИ
ПО ОБРАЗЪ СВОЕМЪ И ПО ПОДОБИЮ!

МНОГО ЧЕЛОВѢЦЫ ЖИВѢАТЪ ПО ЗЕМЛѢ-ТА,
КАЖАТЪ ДА СѢ СИЧКИ-ТѢ КОМАХАЙ ХІЛАДА
МИЛІОНА, ШТ КОИТО ШЕСТЬДЕСАТЬ ОУМИРАТЪ
НА ЕДНА МИНУТА А ТРИ ХІЛАДИ И ШЕСТЬ СТО-
ТИНЪ НА ЕДИНЪ ЧАСЪ, И ПАКЪ ТОЛЬКОЗИ СѢ
РАЖДАТЪ: ШТ СТО ХОРА ОУМИРАТЪ ТРИМА НА
ГОДИНА-ТА.

ПРИДИРАТЪ И КАЖАТЪ НѢКОИ, ЧИ СѢ РАЖ-
ДАТЪ ПО МНОГО МЪЖЕСКИ ДѢЦА, СІРѢЧЪ НА
ДВАДЕСАТЬ МОМИЧЕТА, ДВАДЕСАТЬ И ЕДНО
МОМЧЕ: И ТОВА ШПРЕДѢЛИ БОГЪ ЗАЩОТО МЪ-
ЖИ-ТѢ ПО БѢДСТВОВАТЪ И СѢ ПО ГУБАТЪ ШТ
ЖЕНЫ-ТѢ И ТАИ ЗА МАЛКО ВРЕМѢ ШСТАВАТЪ
ТОЛЬКОЗИ МЪЖИ, КОЛКОТО И ЖЕНЫ. ШТ ТОВА
ПАКЪ ПОЗНАВАМИ БОЖІА-ТА ПРЕМЪДРОСТЬ, ЗА-
ЩО ТОИ ШТРЕДИ ДА ЗЕМА ВСѢКІИ МЪЖЪ ПО
ЕДНА ЖЕНА. ПРИДИРАТЪ ІШЩЕ ЧИ ВЪ ГОЛѢ-
МИ-ТѢ ГРАДОВЕ ОУМИРА НА ГОДИНА-ТА ЕДИНЪ
ШТ ДВАДЕСАТЬ И ПАТЬ ХОРА, А ВЪ ПО МАЛ-
КИ-ТѢ ЕДИНЪ ШТ ТРИДЕСАТЬ, А ПО СЕЛА-ТА
ЕДИНЪ ШТ ЧЕТЫРИДЕСАТЬ.

Какъ да пазѣи челоуѣкъ здравіе-то свое.

На тойзи свѣтъ най голѣмо добро на челоуѣка ѣ здравіе-то, зашо безъ него никога не може са зарадва и развесели, заради това трѣба да са пазѣи ѡт всако нѣщо, коѣто го вреди, и да послѣдова тѣзи зарачанїа.

Здравы-атъ трѣба да променѣва частю живѣніе-то свое, да не дѣри цѣлвы и цѣлители. Да ходи по села-та, по нивы-тѣ, по ловъ, да сѣди и въ град-атъ, да играи, да си почива, но не много, зашо ѡт марзиль-атъ става нѣмоушенъ и безсиленъ, а ѡт трѣд-атъ и гкъ, силенъ и здравъ до крайна старость. Да са капи и въ топла вода и въ студѣна: да иде дважда на день-атъ, и толькози, колькото може да смѣла.

А които челоуѣцы са нѣмоушни (такви зи са по много-то които живѣатъ въ градове-тѣ и оучени-тѣ) трѣба по много да са пазятъ. Сѣтрена да не ставатъ нити да работатъ нишо, акѡ познаатъ чи ишче не имъ са ѣ смѣло и гтїе-то. Като станатъ

А Р І О М Е Т І К А.

Въ тѣзи кѣса Аріометіка не написахъ пра-
вила ами токму примѣри, които послѣдо-
вать съ такавъ чинъ, щото мога да река
чи правила-та сѣ непотрѣбни: но оучитель-
атъ трѣба да казва на дѣца-та, кога не
развѣратъ, и да имъ дава, спорѣдъ тѣзи
и други примѣри за да сѣ вѣвчавать (ала-
шардисвать).

Ч и с л а.

1.

	ЕДИ- НИЦЫ.	ДЕСА- ТИНЫ.	СТО- ТИНЫ.	ХІЛА- ДЫ.
ЕДНО	1 а.	10 і.	100 р.	1000 х а.
ДВѢ	2 в.	20 к.	200 с.	2000 х в.
ТРИ	3 г.	30 л.	300 т.	3000 х г.
ЧЕТЫРИ	4 д.	40 м.	400 оу.	4000 х д.
ПАТЬ	5 е.	50 н.	500 ф.	5000 х е.
ШЕСТЬ	6 з.	60 а.	600 х.	6000 х з.
СЕДМЬ	7 з.	70 о.	700 ѱ.	7000 х з.
ОСМЬ	8 и.	80 п.	800 ѿ.	8000 х и.
ДЕВАТЬ	9 а.	90 ч.	900 ц.	9000 х а.

2.

ДЕСАТИНЫ И ЕДИНИЦЫ.		СТОТИНЫ И ЕДИНИЦЫ.					
11	дѣ.	21	ка.	101	ра.	201	са.
12	еѣ.	32	лв.	102	рк.	302	тв.
13	гѣ.	43	мг.	103	рг.	403	оѣг.
14	дѣ.	54	нд.	104	рд.	504	фд.
15	еѣ.	65	ѡе.	105	ре.	605	хе.
16	сѣ.	76	ос.	106	рс.	706	ѡс.
17	зѣ.	87	пз.	107	рз.	807	ѡз.
18	иѣ.	98	чи.	108	ри.	908	чи.
19	дѣ.	99	ча.	109	ра.	909	ца.

3.

СТОТИНЫ И ДЕСАТИНЫ.		ХІЛЛАДЫ И ЕДИНИЦЫ.		ХІЛЛАДЫ И ДЕСАТИНЫ.	
110	210	1001	2001	1010	2010
120	320	1002	3002	1020	3020
130	430	1003	4003	1030	4030
140	540	1004	5004	1040	5040
150	650	1005	6005	1050	6050
160	760	1006	7006	1060	7060
170	870	1007	8007	1070	8070
180	980	1008	9008	1080	9080
190	990	1009	9009	1090	9090

П р и л о ж е н і е.

4.

1 и 1	2	11 и 1	12	11 и 21	32
2 и 2 П	4	22 и 2 П	24	12 и 32 П	44
3 и 3 П Р	6	33 и 3 П Р	36	13 и 43 П Р	56
4 и 4 П Р А	8	44 и 4 П Р А	48	14 и 54 П Р А	68
5 и 5 П Р А В	10	55 и 5 П Р А В	60	15 и 65 П Р А В	80
6 и 6 П Р А В У	12	66 и 6 П Р А В У	72	16 и 76 П Р А В У	92
7 и 7 П Р А В У Т	14	77 и 7 П Р А В У Т	84	17 и 87 П Р А В У Т	104
8 и 8 П Р А В У Т Ъ	16	88 и 8 П Р А В У Т Ъ	96	18 и 98 П Р А В У Т Ъ	116
9 и 9 П Р А В У Т Ъ П	18	99 и 9 П Р А В У Т Ъ П	108	19 и 99 П Р А В У Т Ъ П	118

5.

10 и 10	20	100 и 100	200
20 и 20 П	40	200 и 200 П	400
30 и 30 П Р	60	300 и 300 П Р	600
40 и 40 П Р А	80	400 и 400 П Р А	800
50 и 50 П Р А В	100	500 и 500 П Р А В	1000
60 и 60 П Р А В У	120	600 и 600 П Р А В У	1200
70 и 70 П Р А В У Т	140	700 и 700 П Р А В У Т	1400
80 и 80 П Р А В У Т Ъ	160	800 и 800 П Р А В У Т Ъ	1600
90 и 90 П Р А В У Т Ъ П	180	900 и 900 П Р А В У Т Ъ П	1800

6.

23	34	41	53	63	71	73	81
<u>23</u>	<u>34</u>	<u>42</u>	<u>24</u>	<u>36</u>	<u>18</u>	<u>23</u>	<u>18</u>
64	68	83	77	99	89	96	99

О Т Л О Ж Е Н І Е .

7.

2 БЕЗ,	1	1	12 БЕЗ,	11	1
4 БЕЗ,	2	2	24 БЕЗ,	22	2
6 БЕЗ,	3	3	36 БЕЗ,	33	3
8 БЕЗ,	4	4	48 БЕЗ,	44	4
10 БЕЗ,	5	5	60 БЕЗ,	55	5
12 БЕЗ,	6	6	72 БЕЗ,	66	6
14 БЕЗ,	7	7	84 БЕЗ,	77	7
16 БЕЗ,	8	8	96 БЕЗ,	88	8
18 БЕЗ,	9	9	108 БЕЗ,	99	9

8.

20 БЕЗ,	10	10	200 БЕЗ,	100	100
40 БЕЗ,	20	20	400 БЕЗ,	200	200
60 БЕЗ,	30	30	600 БЕЗ,	300	300
80 БЕЗ,	40	40	800 БЕЗ,	400	400
100 БЕЗ,	50	50	1000 БЕЗ,	500	500
120 БЕЗ,	60	60	1200 БЕЗ,	600	600
140 БЕЗ,	70	70	1400 БЕЗ,	700	700
160 БЕЗ,	80	80	1600 БЕЗ,	800	800
180 БЕЗ,	90	90	1800 БЕЗ,	900	900

9.

46	68	83	77	99	89	96	99
<u>23</u>	<u>34</u>	<u>42</u>	<u>24</u>	<u>36</u>	<u>18</u>	<u>23</u>	<u>18</u>
23	34	41	53	63	71	73	81

Умноженіе.

10.

11.

1	по	1	1
2	по	2	4
2	по	3	6
2	по	4	8
2	по	5	10
2	по	6	12
2	по	7	14
2	по	8	16
2	по	9	18

ПРАВДА

3	по	3	9
3	по	4	12
3	по	5	15
3	по	6	18
3	по	7	21
3	по	8	24
3	по	9	27

ПРАВДА

4	по	4	16
4	по	5	20
4	по	6	24
4	по	7	28
4	по	8	32
4	по	9	36

ПРАВДА

5	по	5	25
5	по	6	30
5	по	7	35
5	по	8	40
5	по	9	45

ПРАВДА

6	по	6	36
6	по	7	42
6	по	8	48
6	по	9	54

ПРАВДА

7	по	7	49
7	по	8	56
7	по	9	63

ПРАВДА

8	по	8	64
8	по	9	72

ПРАВДА

9	по	9	81
---	----	---	----

55
11
55
55
605

22
22
44
44
484

35
11
35
35
385

202
11
202
202
2222

10	по	10		100
20	по	20	П	400
20	по	30	Р	600
20	по	40	А	800
20	по	50	К	1000
20	по	60	В	1200
20	по	70	Т	1400
20	по	80	Ь	1600
20	по	90		1800

30	по	30	П	900
30	по	40	Р	1200
30	по	50	А	1500
30	по	60	К	1800
30	по	70	В	2100
30	по	80	Т	2400
30	по	90	Ь	2700

40	по	40	П	1600
40	по	50	Р	2000
40	по	60	А	2400
40	по	70	К	2800
40	по	80	В	3200
40	по	90	Т	3600

50	по	50	П	2500
50	по	60	Р	3000
50	по	70	А	3500
50	по	80	К	4000
50	по	90	В	4500

60	по	60	П	3600
60	по	70	Р	4200
60	по	80	А	4800
60	по	90	К	5400

70	по	70	П	4900
70	по	80	Р	5600
70	по	90	А	6300

80	по	80	П	6400
80	по	90	Р	7200

90	по	90	П	8100
----	----	----	---	------

Д Ъ Л Ё Н Ъ Е.

13.

1 на 1 по 1
 4 на 2 по 2
 6 на 2 по 3
 8 на 2 по 4
 10 на 2 по 5
 12 на 2 по 6
 14 на 2 по 7
 16 на 2 по 8
 18 на 2 по 9

 9 на 3 по 3
 12 на 3 по 4
 15 на 3 по 5
 18 на 3 по 6
 21 на 3 по 7
 24 на 3 по 8
 27 на 3 по 9

 16 на 4 по 4
 20 на 4 по 5
 24 на 4 по 6
 28 на 4 по 7
 32 на 4 по 8
 36 на 4 по 9

25 на 5 по 5
 30 на 5 по 6
 35 на 5 по 7
 40 на 5 по 8
 45 на 5 по 9

 36 на 6 по 6
 42 на 6 по 7
 48 на 6 по 8
 54 на 6 по 9

 49 на 7 по 7
 56 на 7 по 8
 63 на 7 по 9

 64 на 8 по 8
 72 на 8 по 9

 81 на 9 по 9

14.

605 | 11
 55 | 55
 55
 55
 0

484 | 22
 44 | 22
 44
 44
 0

385 | 11
 33 | 35
 55
 55
 0

2222 | 11
 22 | 202
 22
 22
 0

100 на 10 по 10
 400 на 20 по 20
 600 на 20 по 30
 800 на 20 по 40
 1000 на 20 по 50
 1200 на 20 по 60
 1400 на 20 по 70
 1600 на 20 по 80
 1800 на 20 по 90

900 на 30 по 30
 1200 на 30 по 40
 1500 на 30 по 50
 1800 на 30 по 60
 2100 на 30 по 70
 2400 на 30 по 80
 2700 на 30 по 90

1600 на 40 по 40
 2000 на 40 по 50
 2400 на 40 по 60
 2800 на 40 по 70
 3200 на 40 по 80
 3600 на 40 по 90

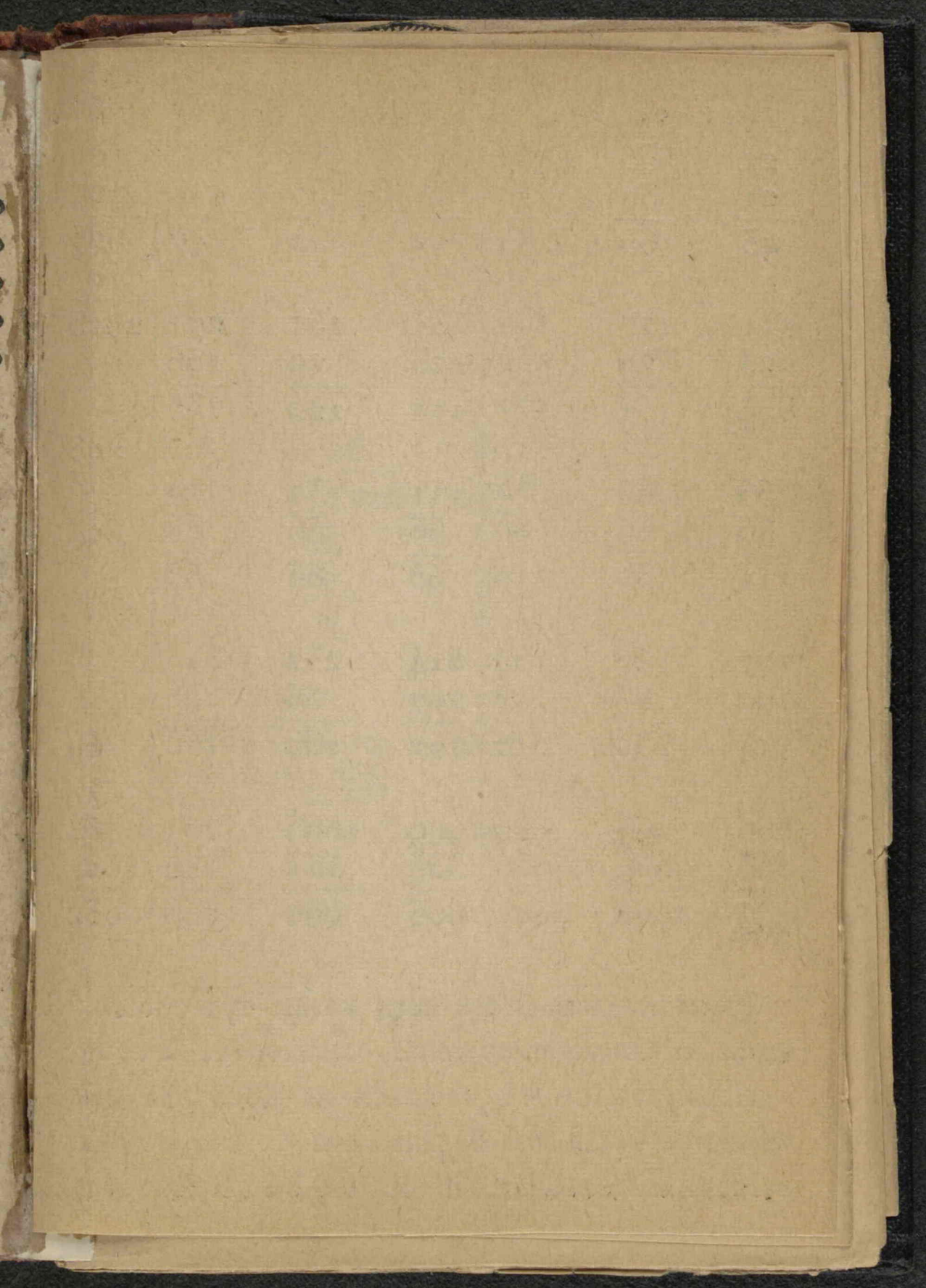
2500 на 50 по 50
 3000 на 50 по 60
 3500 на 50 по 70
 4000 на 50 по 80
 4500 на 50 по 90

3600 на 60 по 60
 4200 на 60 по 70
 4800 на 60 по 80
 5400 на 60 по 90

4900 на 70 по 70
 5600 на 70 по 80
 6300 на 70 по 90

6400 на 80 по 80
 7200 на 80 по 90

8100 на 90 по 90

ПРИЛОЖЕНІЕ.			ГОТЛОЖЕНІЕ.			ОУ ^а МН
22	35	47	43	65	85	105
21	30	38	21	30	38	25
<u>43</u>	<u>65</u>	<u>85</u>	22	<u>55</u>	47	<u>525</u>
						210
111	122	135	334	151	271	<u>2625</u>
223	29	136	223	29	136	
<u>334</u>	<u>151</u>	<u>271</u>	111	122	135	
						208
55	66	55	111	132	110	<u>3</u>
56	66	55	56	66	55	<u>624</u>
<u>111</u>	<u>132</u>	<u>110</u>	55	66	55	
107	166	155	214	232	310	
107	66	155	107	66	155	
<u>214</u>	<u>232</u>	<u>310</u>	107	166	155	66
						77
666	666	666	999	1000	1001	<u>462</u>
333	334	335	333	334	335	<u>462</u>
<u>999</u>	<u>1000</u>	<u>1001</u>	666	666	666	<u>5082</u>

Цѣна полагаемы на тѣзи книга три гроша. Но
 една, а който пѣдесѣтъ, сѣсъ осемь, а който зѣм

Намиратъ сѣ тѣзи книги на Бѣвѣрѣщъ при Гос
 зарена-та каѣа на Казанъ при Господина Хаѣи Л
 господина ВАСИЛІА Н. НЕНОВИЧА, въ Грац

МНОЖЕНІЕ.

$$\begin{array}{r} 206 \\ 20 \\ \hline 4120 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 505 \\ 20 \\ \hline 1010 \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 2625 & 25 \\ \hline 25 & 105 \\ 125 & \\ \hline 125 & \\ \hline 0 & \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 4120 & 20 \\ \hline 40 & 206 \\ 120 & \\ \hline 120 & \\ \hline 0 & \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 1010 & 2 \\ \hline 10 & 505 \\ 10 & \\ \hline 0 & \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 25 \\ 25 \\ \hline 125 \\ 50 \\ \hline 625 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 55 \\ 55 \\ \hline 275 \\ 275 \\ \hline 3025 \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 624 & 3 \\ \hline 6 & 208 \\ 24 & \\ \hline 24 & \\ \hline 0 & \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 625 & 25 \\ \hline 50 & 25 \\ 125 & \\ \hline 125 & \\ \hline 0 & \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 3025 & 55 \\ \hline 275 & 55 \\ 275 & \\ \hline 275 & \\ \hline 0 & \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 88 \\ 25 \\ \hline 440 \\ 176 \\ \hline 2200 \end{array}$$

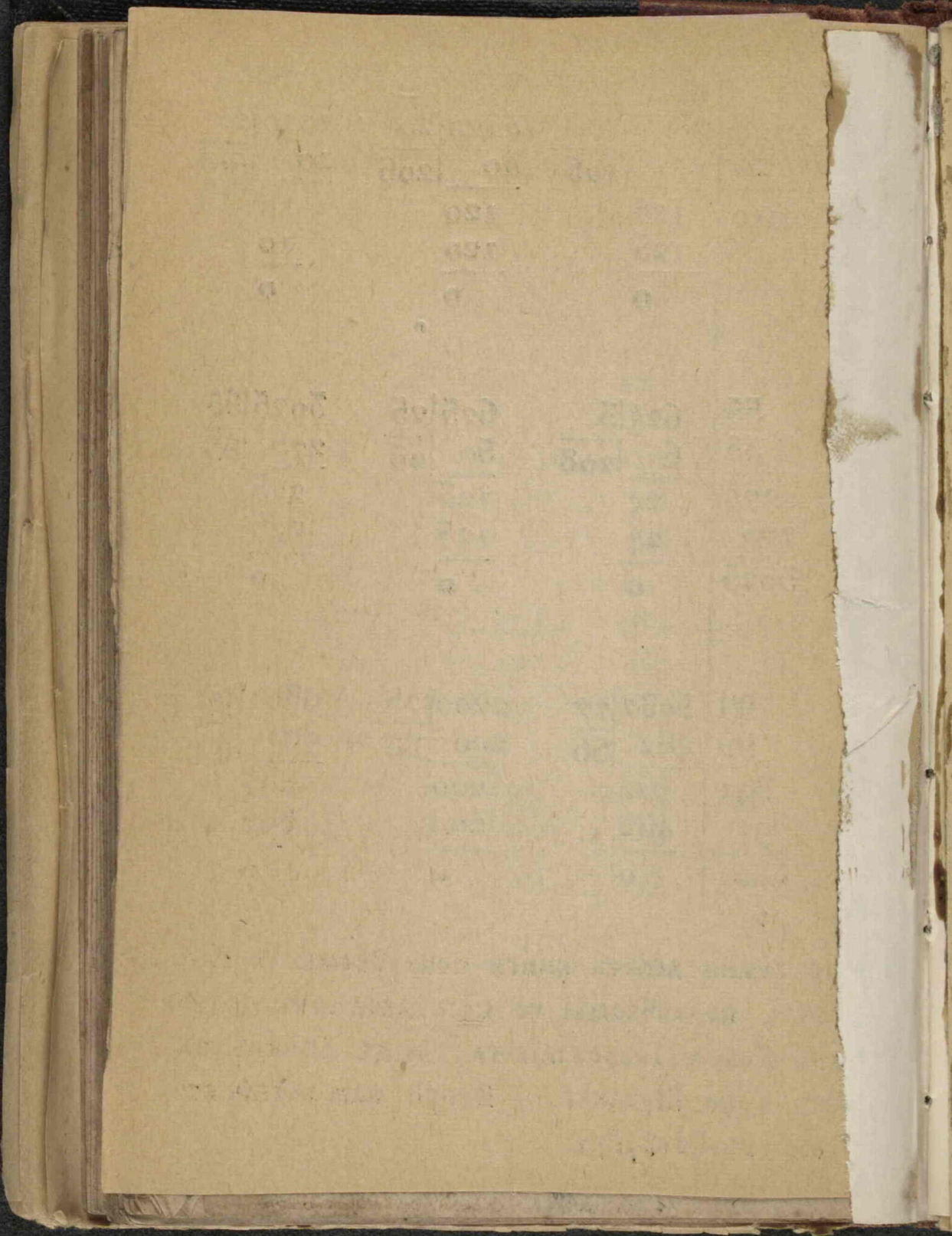
$$\begin{array}{r} 99 \\ 99 \\ \hline 891 \\ 891 \\ \hline 9801 \end{array}$$

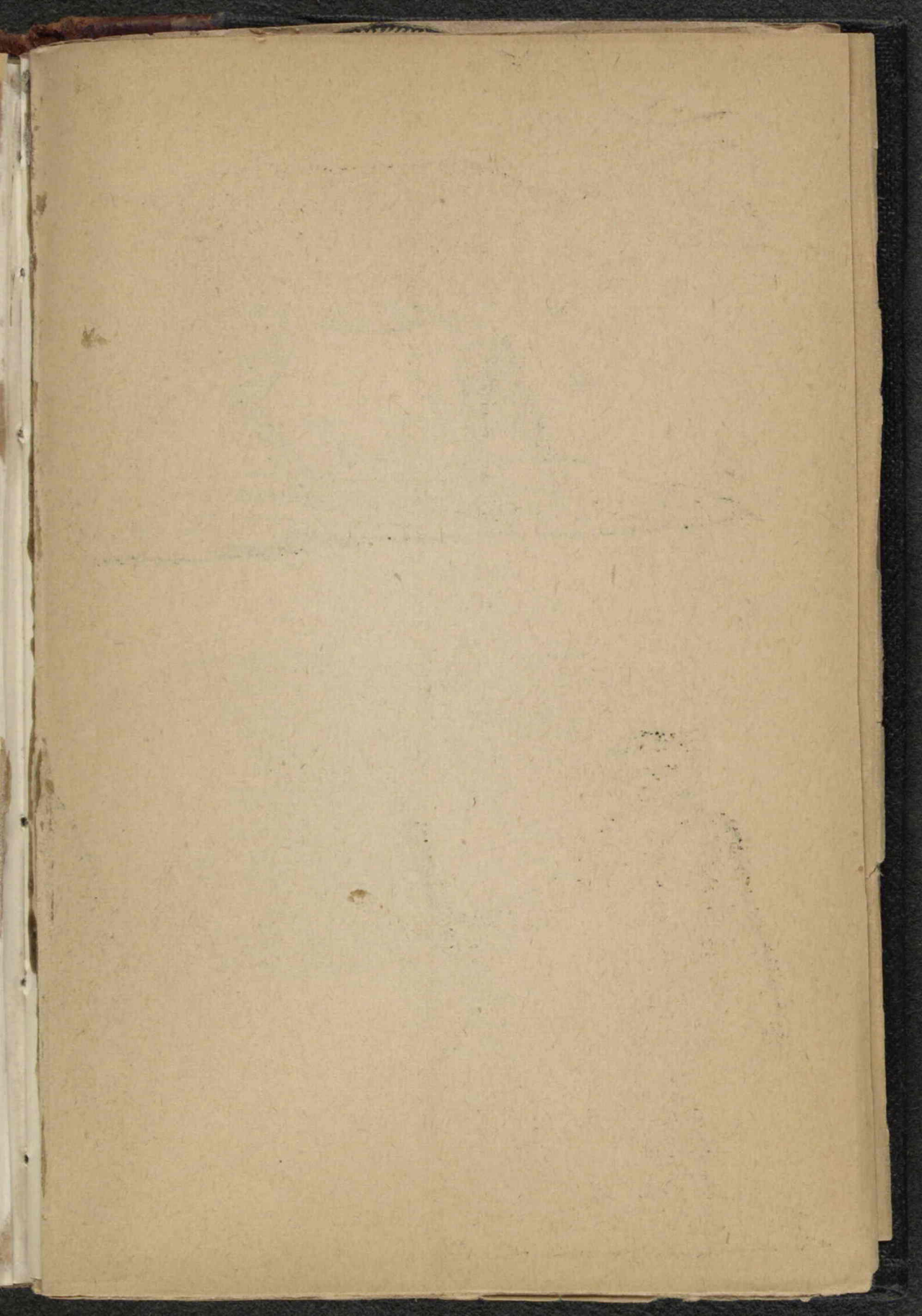
$$\begin{array}{r|l} 5082 & 77 \\ \hline 462 & 66 \\ 462 & \\ \hline 462 & \\ \hline 0 & \end{array}$$

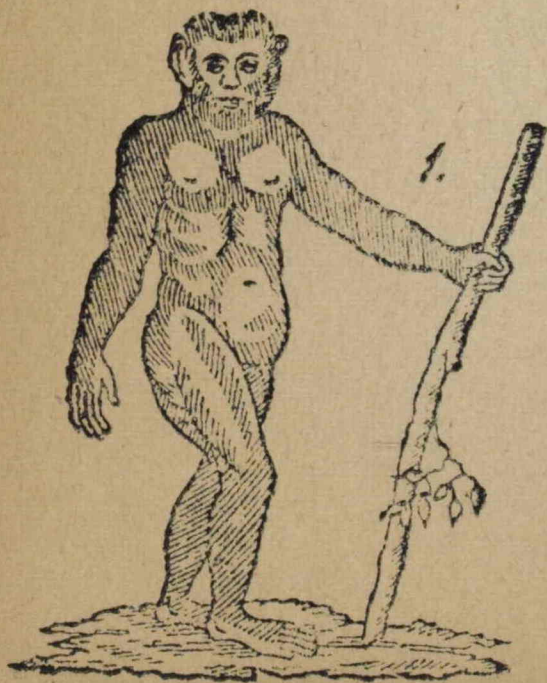
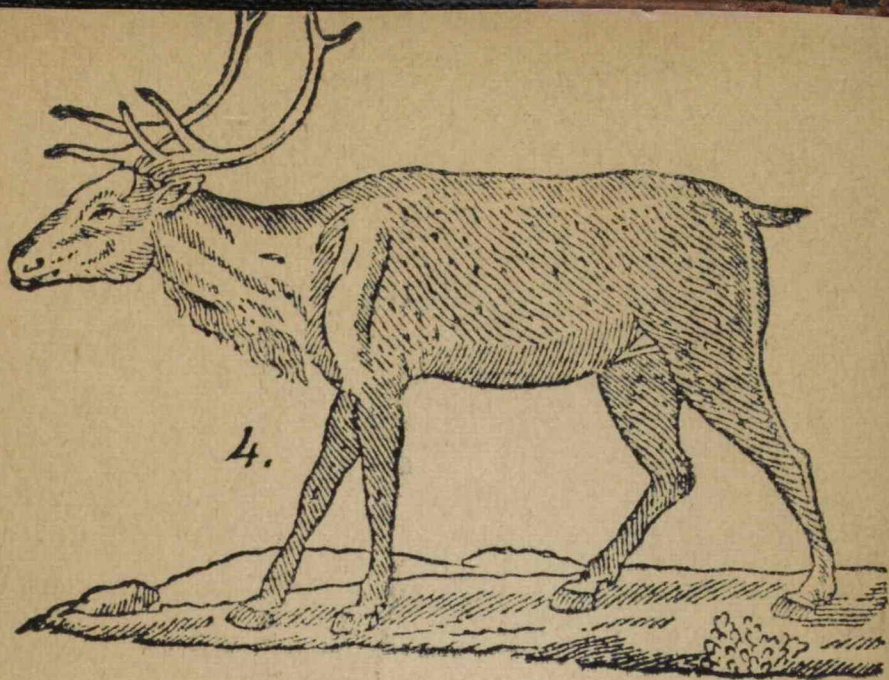
$$\begin{array}{r|l} 2200 & 25 \\ \hline 200 & 88 \\ 200 & \\ \hline 200 & \\ \hline 0 & \end{array}$$

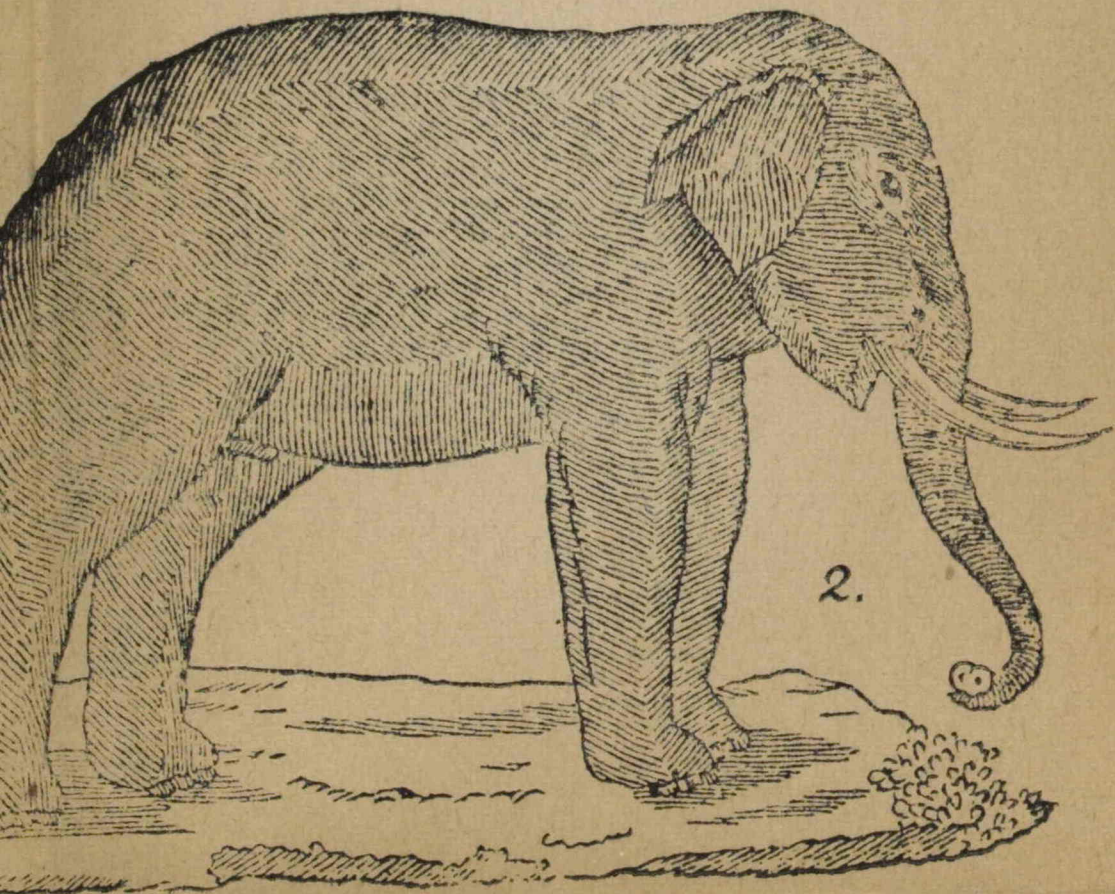
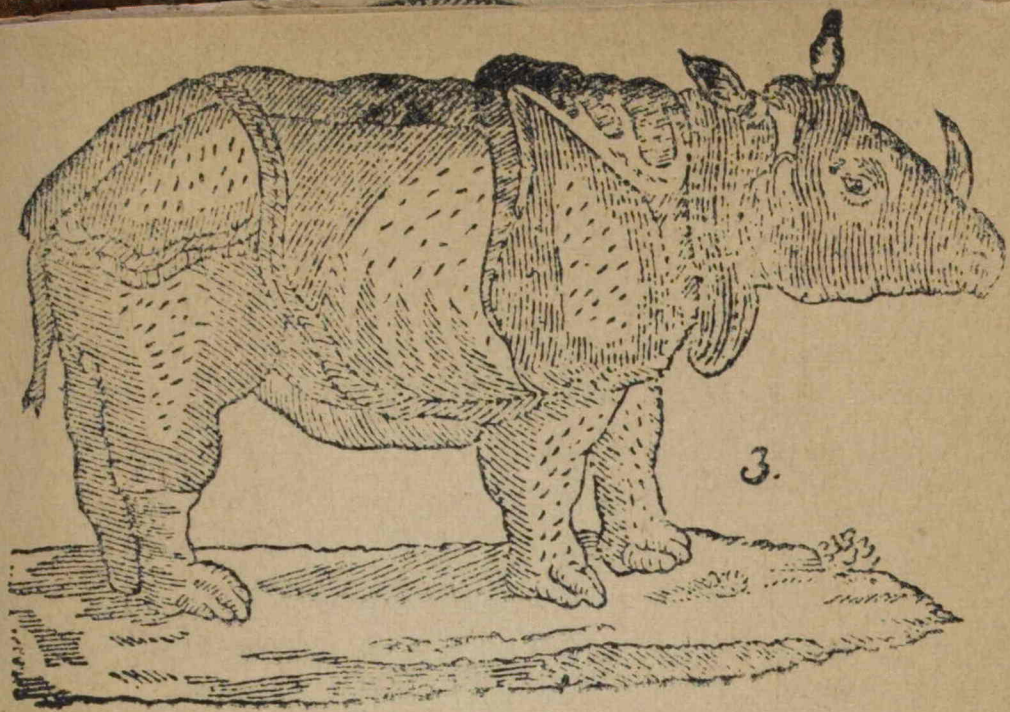
$$\begin{array}{r|l} 9801 & 99 \\ \hline 891 & 99 \\ 891 & \\ \hline 891 & \\ \hline 0 & \end{array}$$

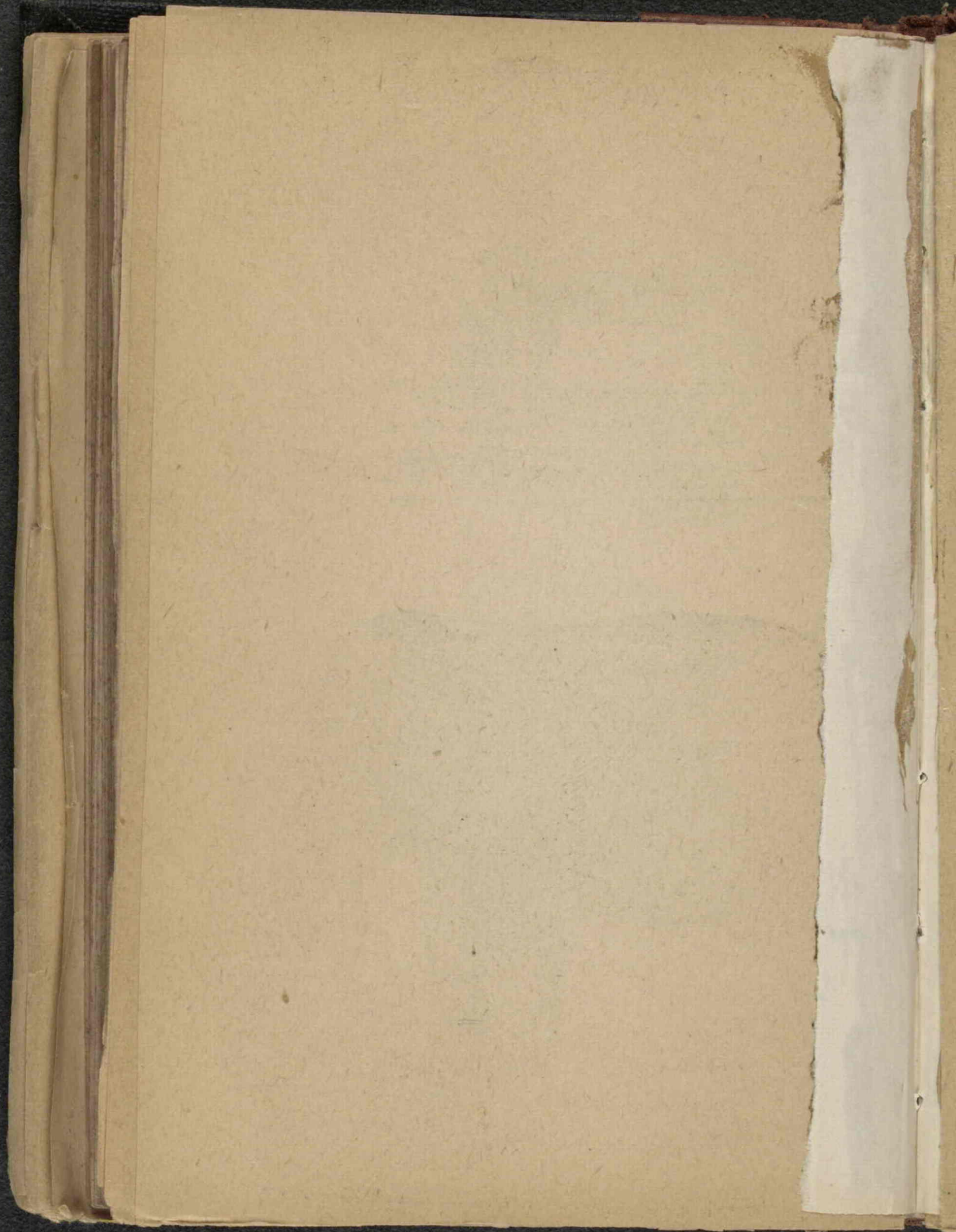
Но който зѣмни дѣсать книжки подарѣваемы го сѣсъ
 зѣмни сто, подарѣваемы го сѣсъ двѣдесать.
 Господина Добра Гаврокала-та, и въ Османъ па
 и Ладанаса Хаѣи Керовича. И при настоятель аты
 фрашор' или въ Бѣкѣрець.

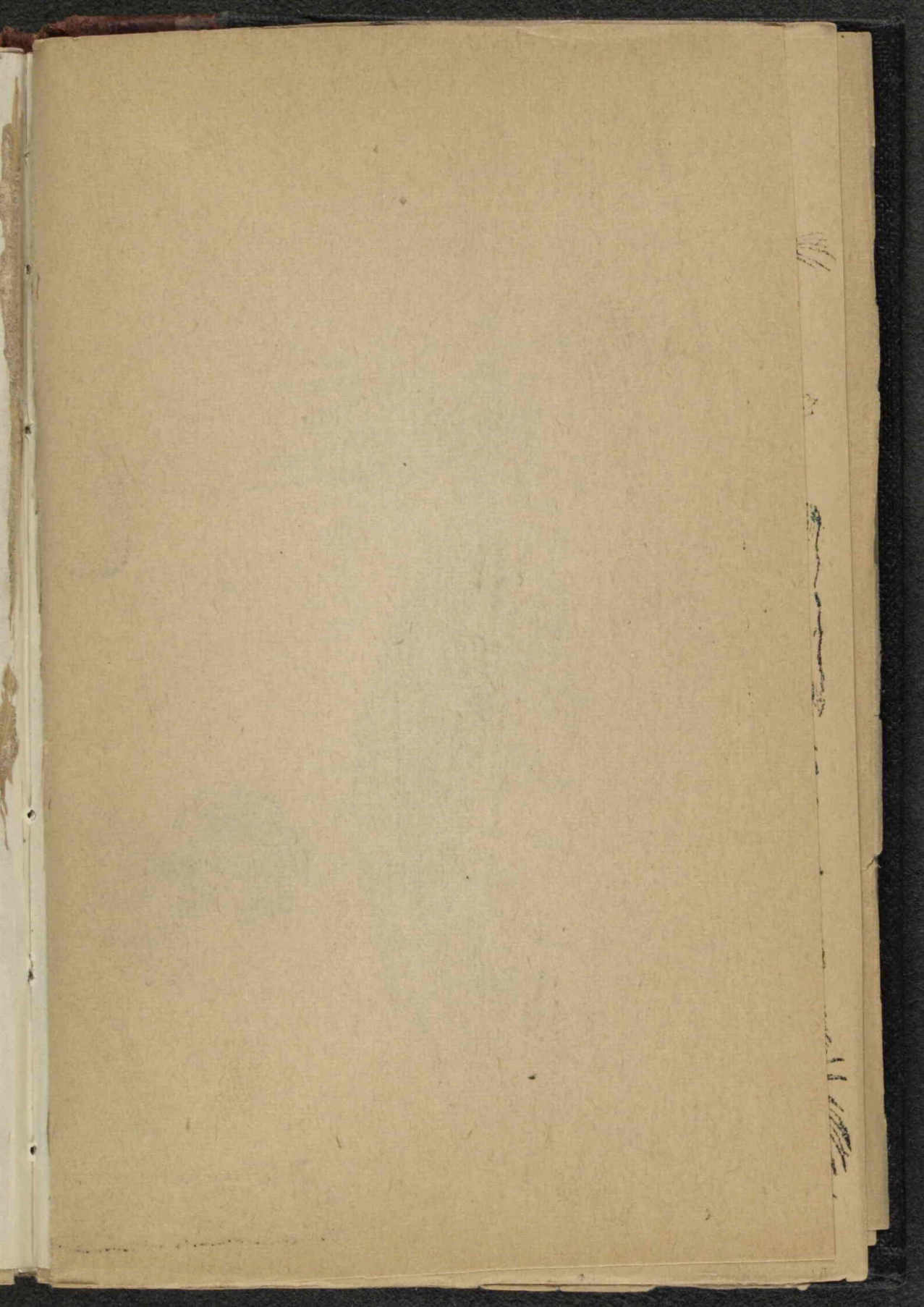

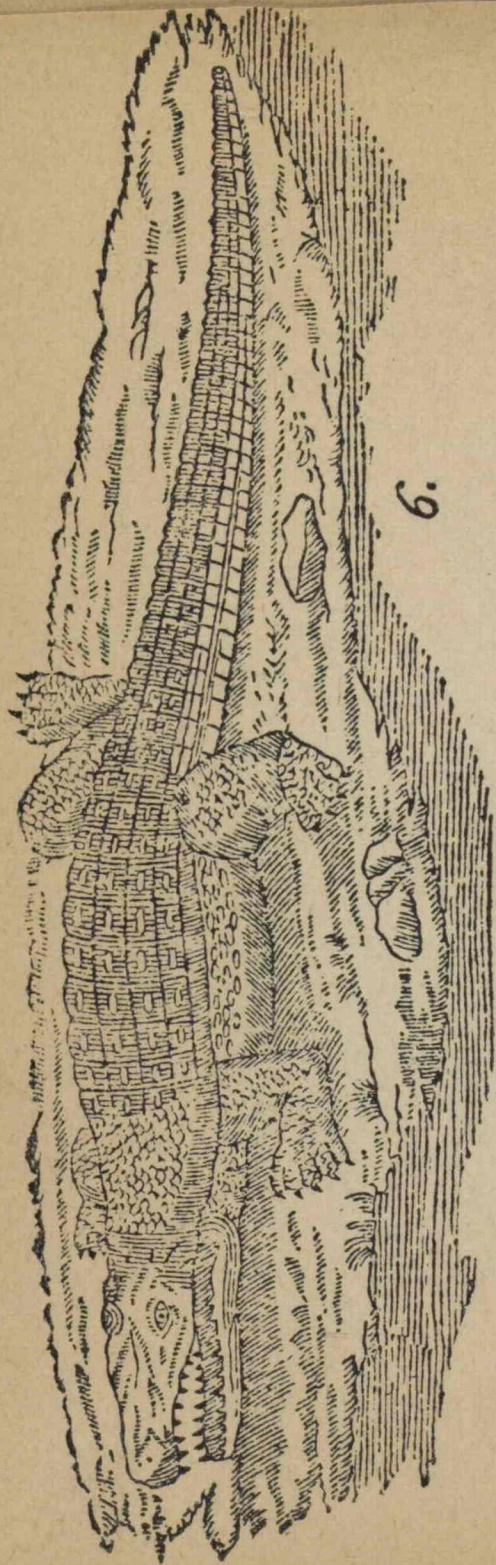

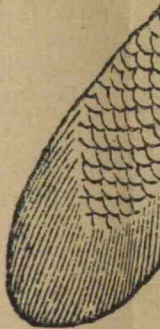

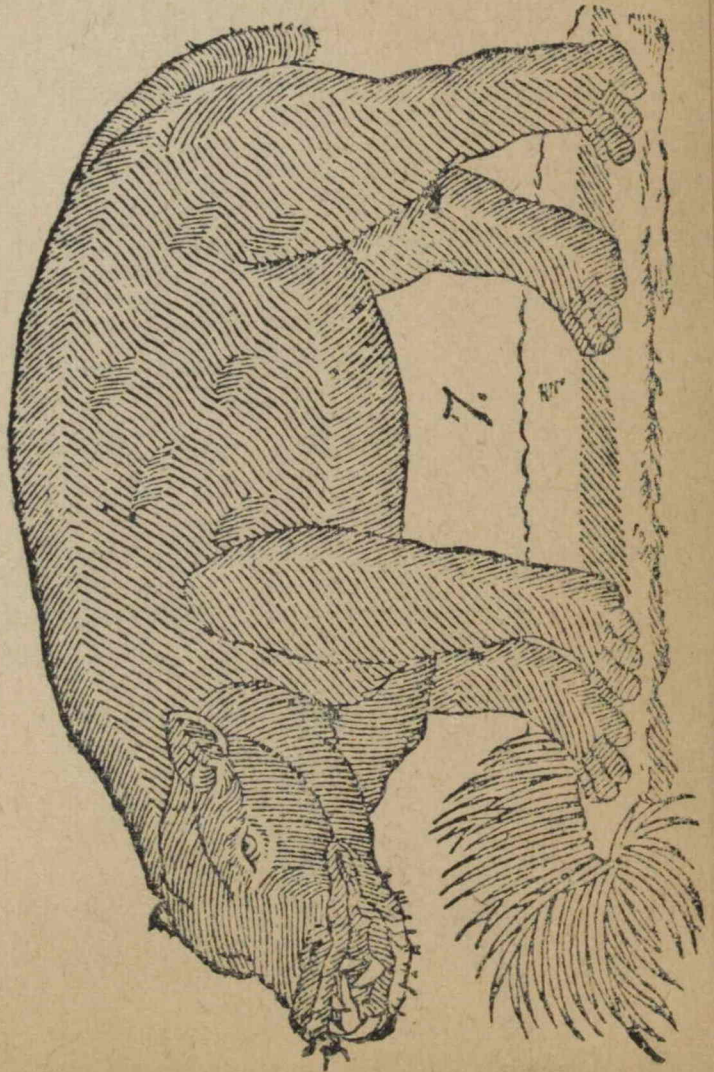
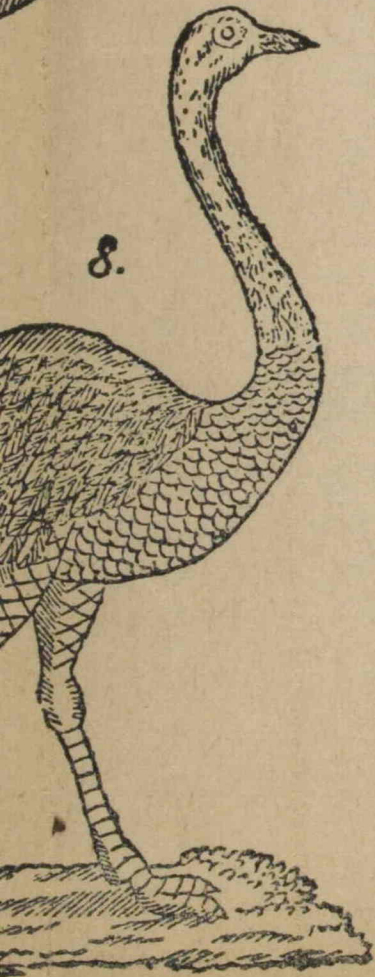

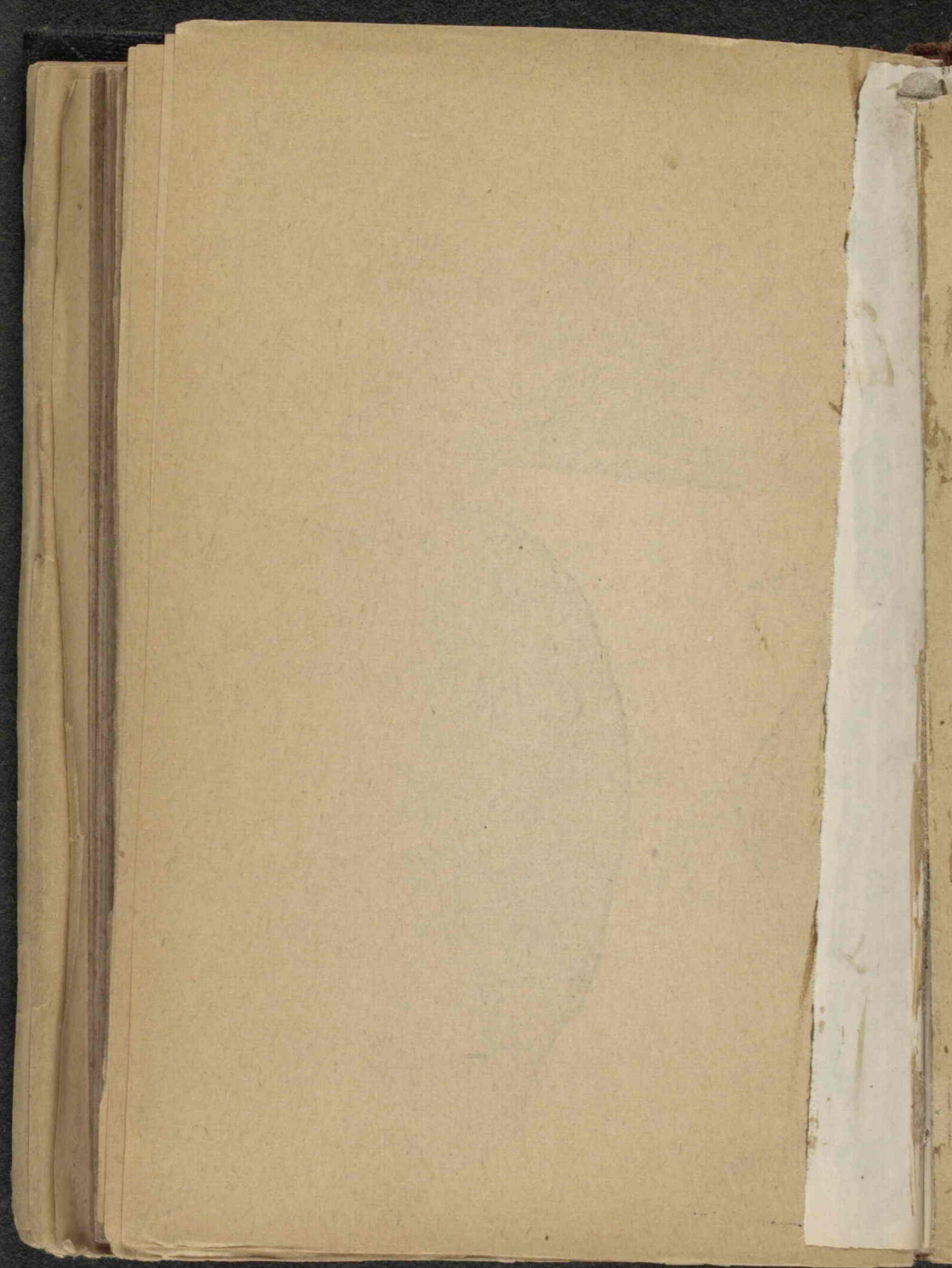

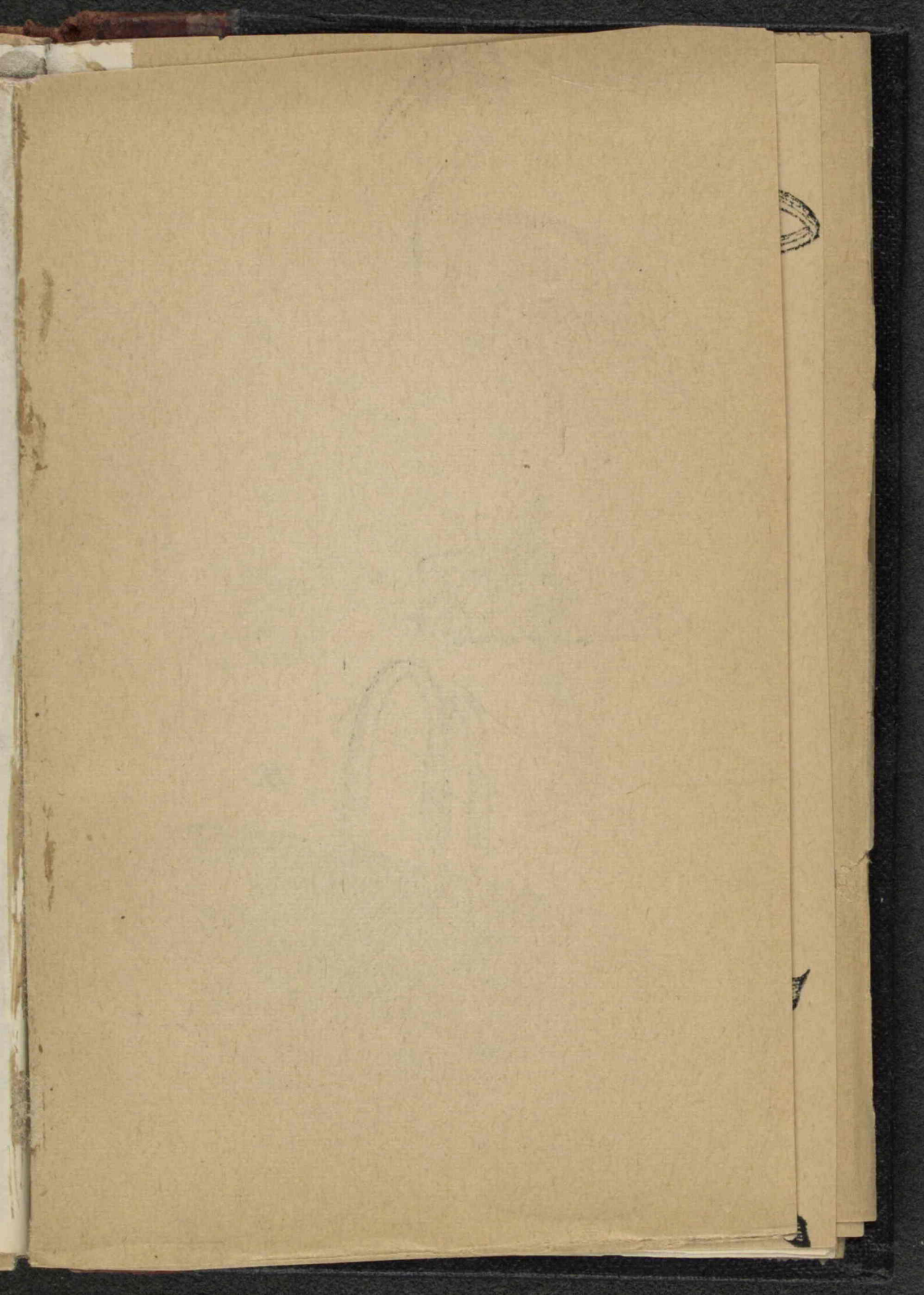

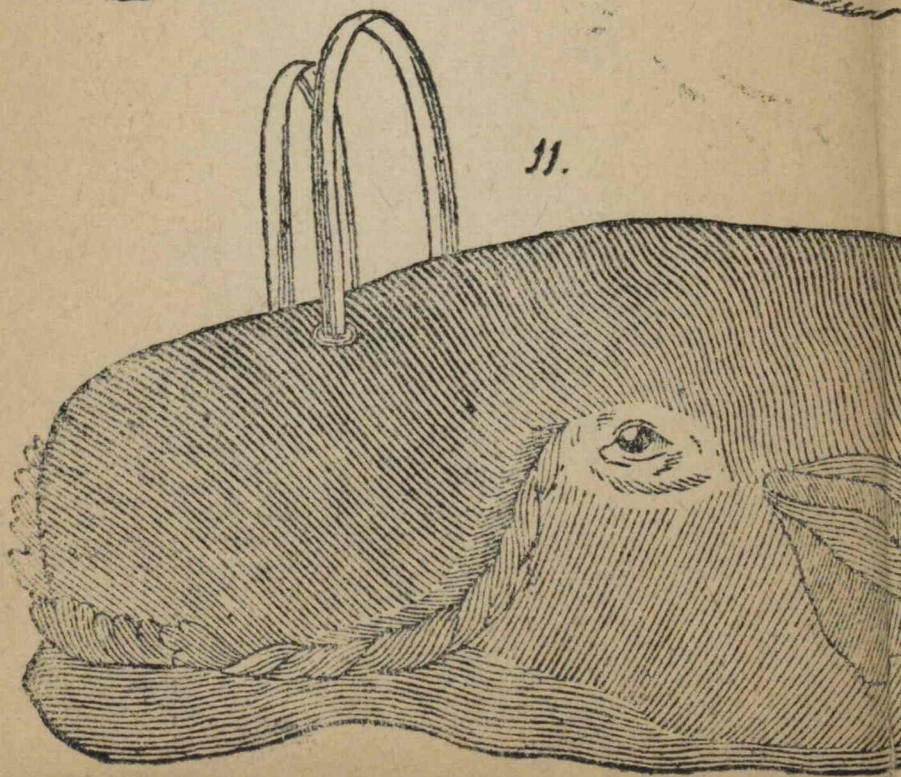
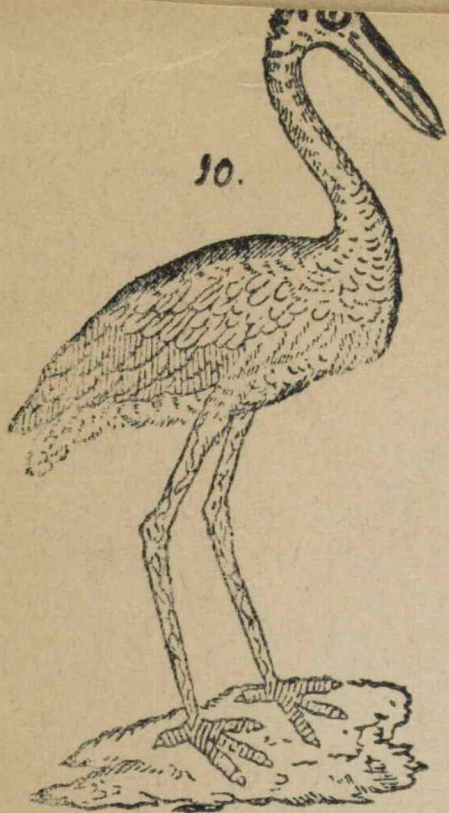
6.

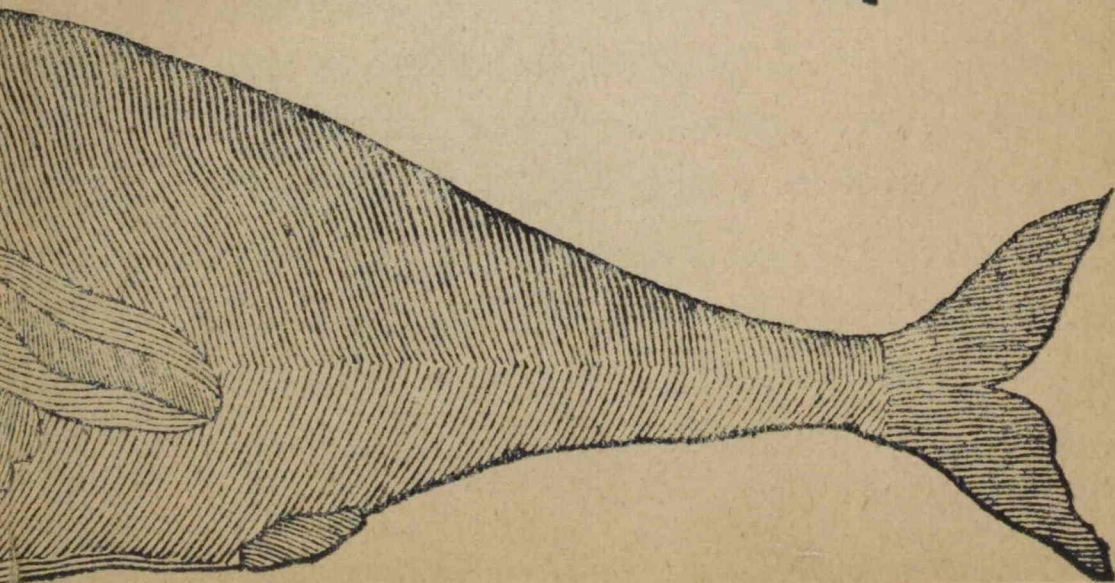
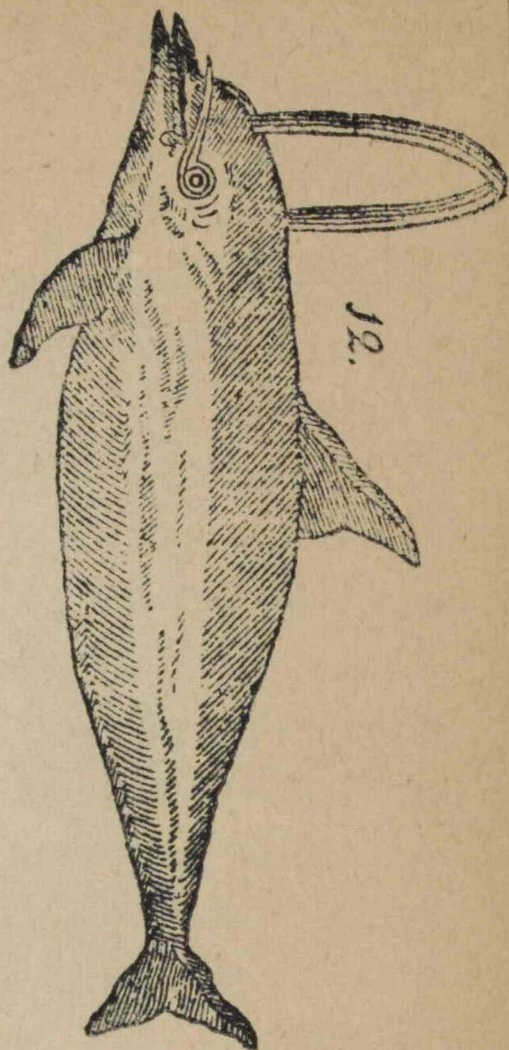

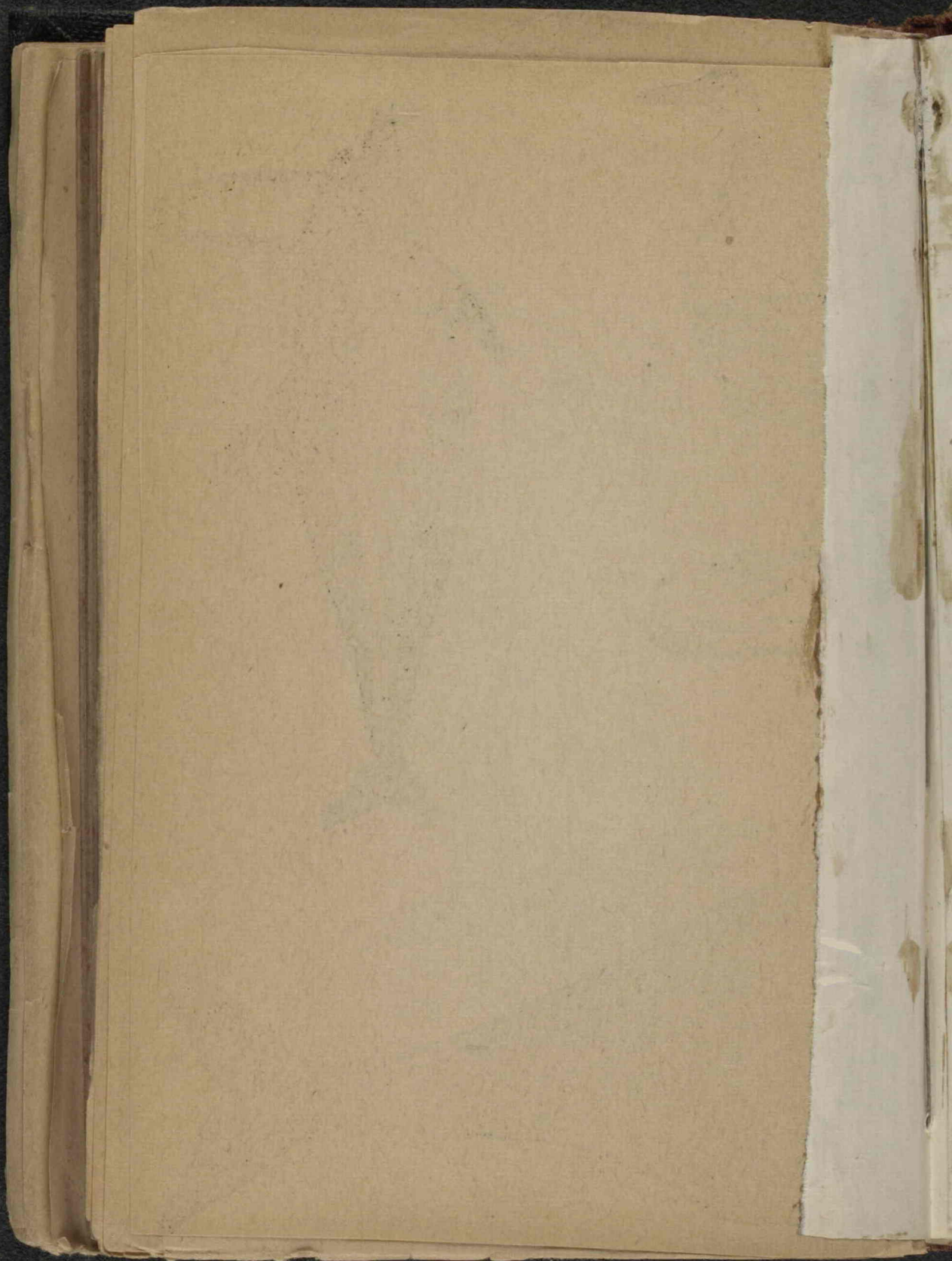

ЛЮБЕЗНЫ ЕДНОРОДНЫ!

МНОГѢ ПОХВАЛНО Е ОУСЕРДІЕ-ТО НА ЕДНОГѢ
ЛЮБОРОДНАГѢ, СЪ КОЕТО ИЩЕ ДА ПОКАЖЕ
ТОЙ НА НЕГОВ-АТЬ СИ РОДЪ КАКЪ ЖЕЛАЕ ОБЩО-
ТО ДОБРО, А НЕ ЧИ САМО ЗА СЕБА СИ ГЛѢДА,
ЗАТО ВСАКІЙ ИМА ТАЗИ ДОЛЖНОСТЪ, КОЙ КАКЪ
МОЖЕ, ТАИ ДА СТВОРИ. ПОХВАЛНИ СЯ ГОСП ХА.
ІОРДАНЪ ХА ГЕНОВИЧЪ, И ГОСП. ВАСИЛІЙ
И. НЕНОВИЧЪ ЗАЩО ПРИЕХА ТАГОТЯ-ТА ДА БЪ-
ДАТЬ ЕПІТРОПИ ШТ СТРАНА НАШЕГѢ НАРОДА ЗА
ДА НАСТОЯТЬ ТОЛЬКОЗИ ЗА ПРЕТОЛКОВАНІЕ-ТО
НОВАГѢ ЗАВѢТА (ЕВАНГЕЛІЕ, АПОСТОЛЪ, И АПО-
КАЛИПСИС) КОЛЬКОТО И ЗА ДРУГИ ПОЛЕЗНИ КНИГИ
НА НАШІ-АТЪ ПРОСТЪ АЗЫКЪ ДА СЯ ТУПАРАТЪ.
НО НЕ СЯ МАЛКО ПОХВАЛНИ И ОНИ, КОИТО НА-
РѢДИХА ТѢХЪ ЗА ЕПІТРОПЫ НА ЕДНА ТАКѢЗИ
СВАТА РАБОТА, ЗАЩО СЪ ВРЕМЯ МОЖЕ МНОГО
ДОБРО ДА СЛѢДУВА ШТ ТОВА. КОЛЬКО ВЪЗЧЕСТІЕ
И СРАМЪ ДОКАРЪВА НА НАШІ-АТЪ НАРОДЪ ЕДИНЪ
ЛОШЕВЪ ПРЕВОДЪ, КАКЪВ-ТО ОНЪ, ДѢТО ГО ПРО-
ВОДИ АРХЪ ТЕОД. ВЪ ПЕТЕРБУРГЪ НА БИБЛЕЙСКО-
ТО ОБЩЕСТВО, ЗА КОГѢТО И НАШИ-ТѢ ПИСАХА
ТАМЪ, И СЯ ПРИМОЛИХА ДА НАРѢДАТЪ ОУЧЕНІЕ
ЛЮДИ ДА ГО ПРИГЛѢДАТЪ, И ДА ГО ПОПРАВЯТЪ, ДА
БЫ СТАНАЛЪ ДОБАРЪ, ДА РАЗУМѢВА ВСАКІЙ БОЛ-
ГАРИНЪ.

гаринъ. Дѳлжность ѳмамы, който позна-
ваемы колька польза доносе едно таквози
нѳшо. да возблагодаремы всѳкоги на тѳзи
ѳпѳтропы, и частю да ги подканемы съ пи-
ема, като да ѳмъ возведѳмъ оусердѳе-то,
и ѳт всѳки градъ мѳжемъ да пишемъ къ нѳхъ
колко книги ѳт Нѳвы-атъ Завѳтъ трѳбватъ,
чи да ѳматъ грѳжа да проведатъ.

Тѳзи ѳпѳтропи настоѳватъ за подѳлни-
тѳ книги да сѳ тупарѳтъ на нашъ ѳзыкъ
какъто хорѳтѳвамъ, който ѳнди ѳше да
бѳди спомоцивовѳтель или стицатель (сун-
дромитѳе) нѳка ѳви, да мѳ сѳ пише ѳма-то
въ книги-тѳ.

„Сващѳнное цвѳтоверѳнѳе, собрано ѳт
ѳѳтѳхѳ-атъ и нѳвы-атъ Завѳтъ.

„Лезѳконъ малкѳй на 4. ѳзыцы: Болгарски,
Грѳчески, Влѳшки, и Русскѳйски. тѳй направѳнъ
като да мѳже всѳкѳй сѳмъ, и безъ дѳскалъ,
да наѳчи който ѳзыкъ щѳ ѳт тѳзи.

„Грамматическа ѳтѳмологѳа на тѳзи 4.
ѳзыцы.

„Катѳхис на наша православна вѳра.

„Сващѳннаѳ ѳсторѳа, заради дѳца-та.

„Граммѳтѳка болгарска.

Има і̀ще дрѹги недописани книги, които
кога са свѣршатъ, тогази щѣтъ ѡбъави епі-
тропы-тѣ. Обрѣкѹхася нѣкѣи люборода-
ны да провѣдатъ болгарска-та і̀сторіа и
дрѹги полѣзни книги да са чупарѣтъ.
Който инади има въ рацѣ тѣ си рѹкописни
книги, нѣка ги провѣди къ епітропы-тѣ да
нащѡятъ да са чупарѣтъ. А който може да
сочини или да преведе, нѣка са покаже въ
нихъ. Или който знае гдѣ рѹкописна кни-
га, нѣка ѿ препише чи да ѿпрѡвѣди въ
Брашовъ, или да ѿви на епітропы-тѣ, да
пишатъ тамъ гдѣто са намира да ѿдобы-
атъ. Требова да са сілемъ колько е воз-
можно да са шамбѡсатъ доста книги на
наші-атъ ѡзыкъ за наѹченіе-то нашагѡ
народа, защѡ стѣга какъ са намира ѡт
толькози времѡ въ темнота безъ наѹка. Да
даде богъ! да са разпострѣ оѹсердїе-то и
ревностъ-та на сѣчки-тѣ наши еднопле-
мѣнници; и да са оѹмножи наѹка-та въ
наше-то отѣчество. Многѡ полѣзно е ко-
га оѹчимъ пѣрвомъ нашѣ-атъ ѡзыкъ съ грам-
матически правила, чи послѣ дрѹги ѡзыкъ.

Кратко писмо за оныѣ, които щѣтъ
да пишатъ къ епітропы-тѣ:

Милостивы попечители!

Благородны Господіе!

Госп. Хѣ: Іордане Хѣ: Геновичь!

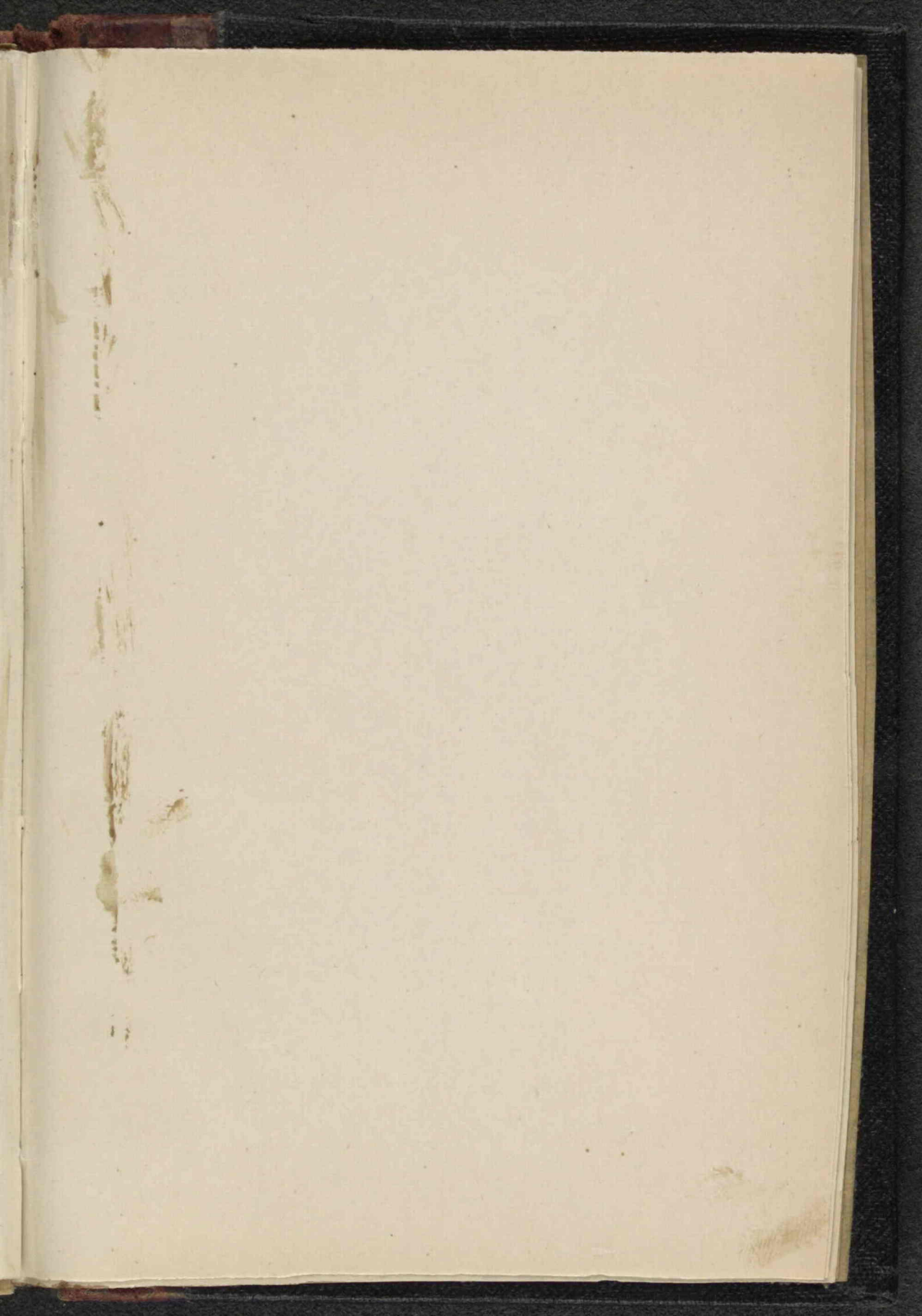
и Госп. Василіе Н. Неновичь!

Похвална є ваша-та рѣвность, която имате за добро-то нашегѡ Народа, и любов-атъ вы къмто него є извѣстни. Да даде Богъ! да сѣ оумножи ваше-то оусердіе за обща-та полза. Молимъ васъ и мы, да имате попеченіе колко є възможно за добро-то нашихъ соотечественниковъ и обратій, да бѣдите погрѣдственницы на все то, което приносыва полѣзность на наши-тѣ Болгары, и єпітропы совершєнны сѣ съ всѣма волномощь и власть на тази свата работа, да створите какъ Богъ бы навчи за общо-то добро, и такъ мы вѣстакамы благодарны и должны на ваше-то оусердно слѣженіе, и бы почитавамы за добродѣлатели нашегѡ народа.

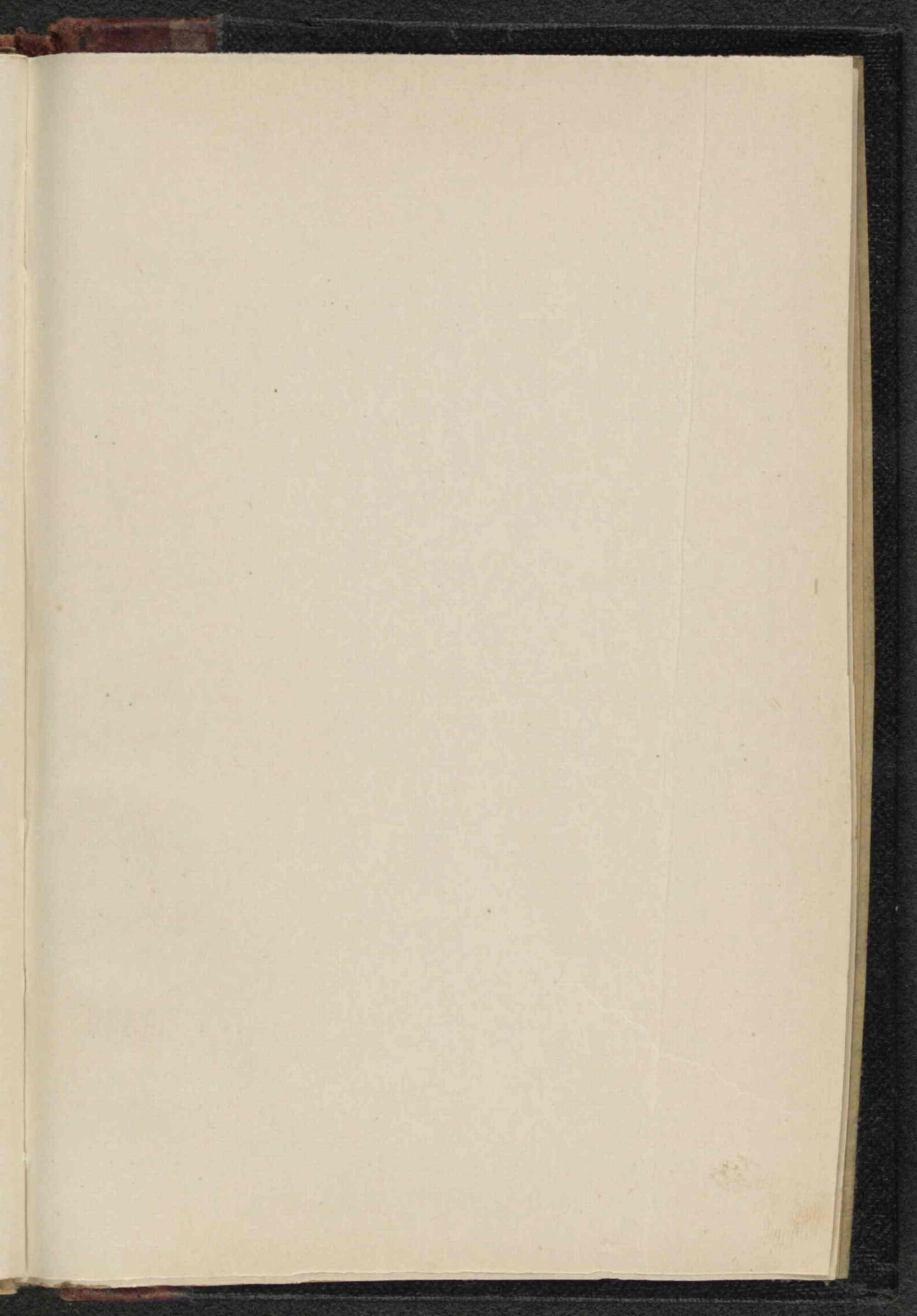
Благосклонны

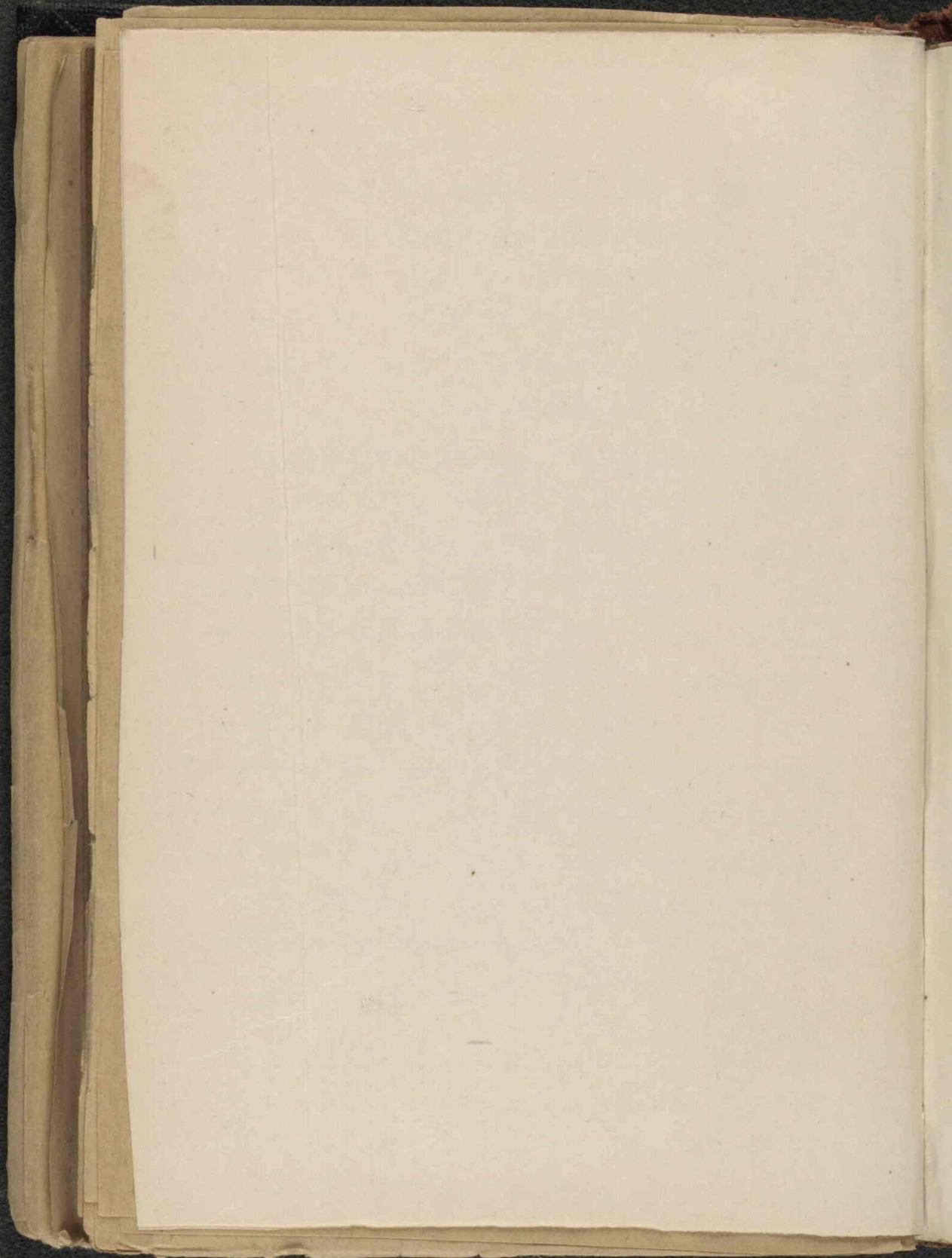
и покорны.

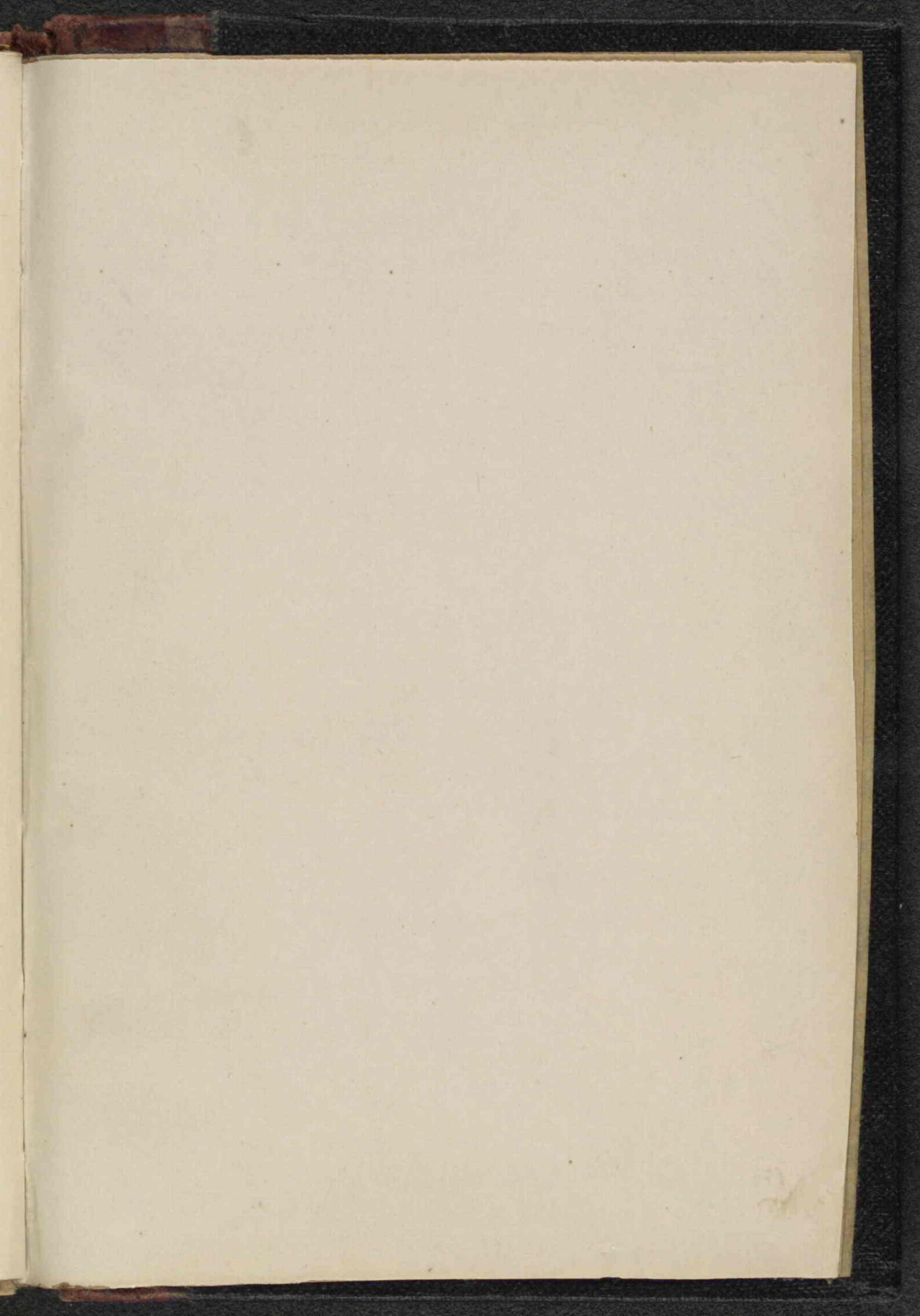
Мола оучители-тѣ да поправатъ съ перо-то гдѣ видатъ погрѣшеніа въ тупарь ать въ таа вишжа, като да читатъ дѣца-та проку.

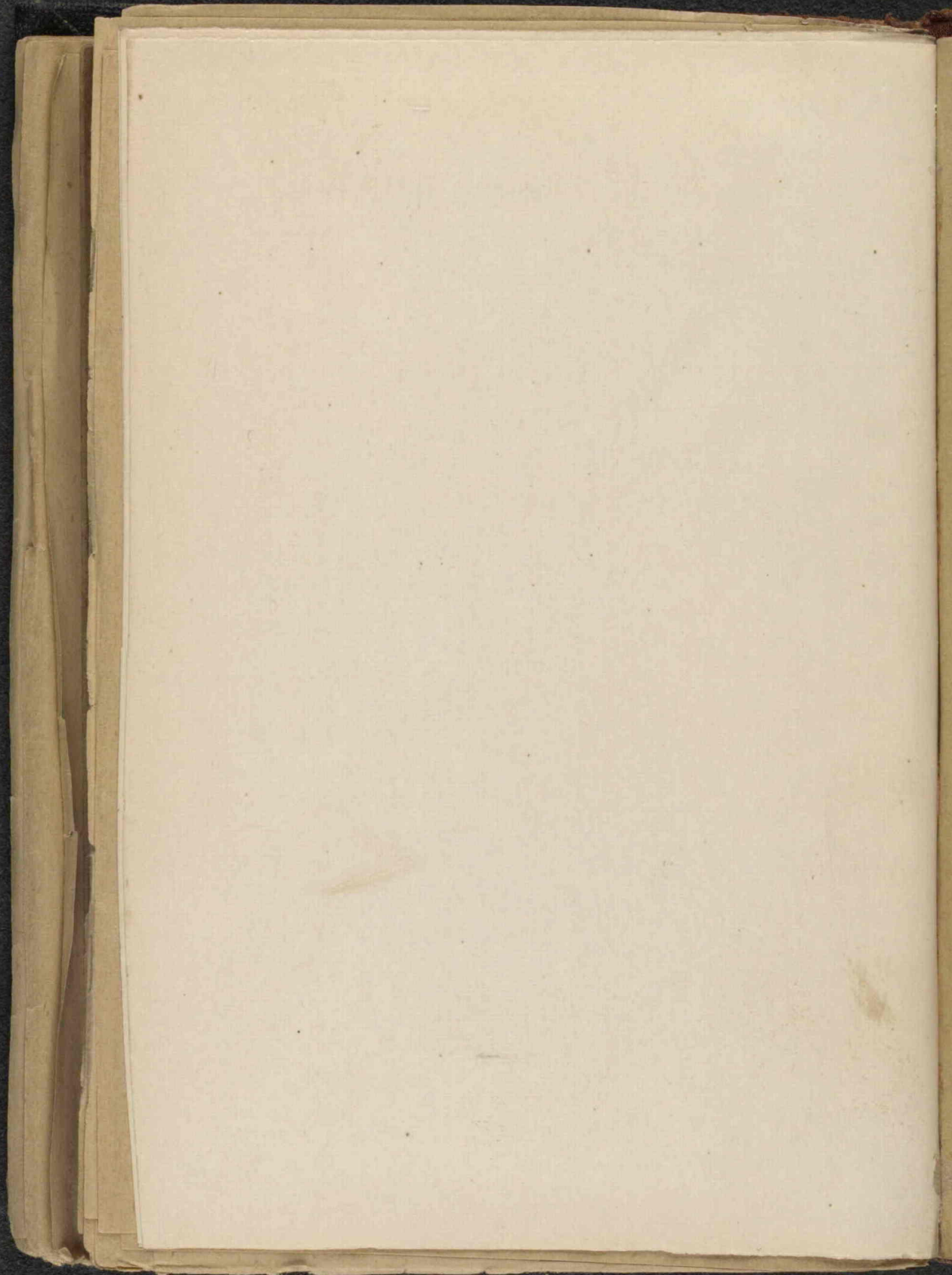

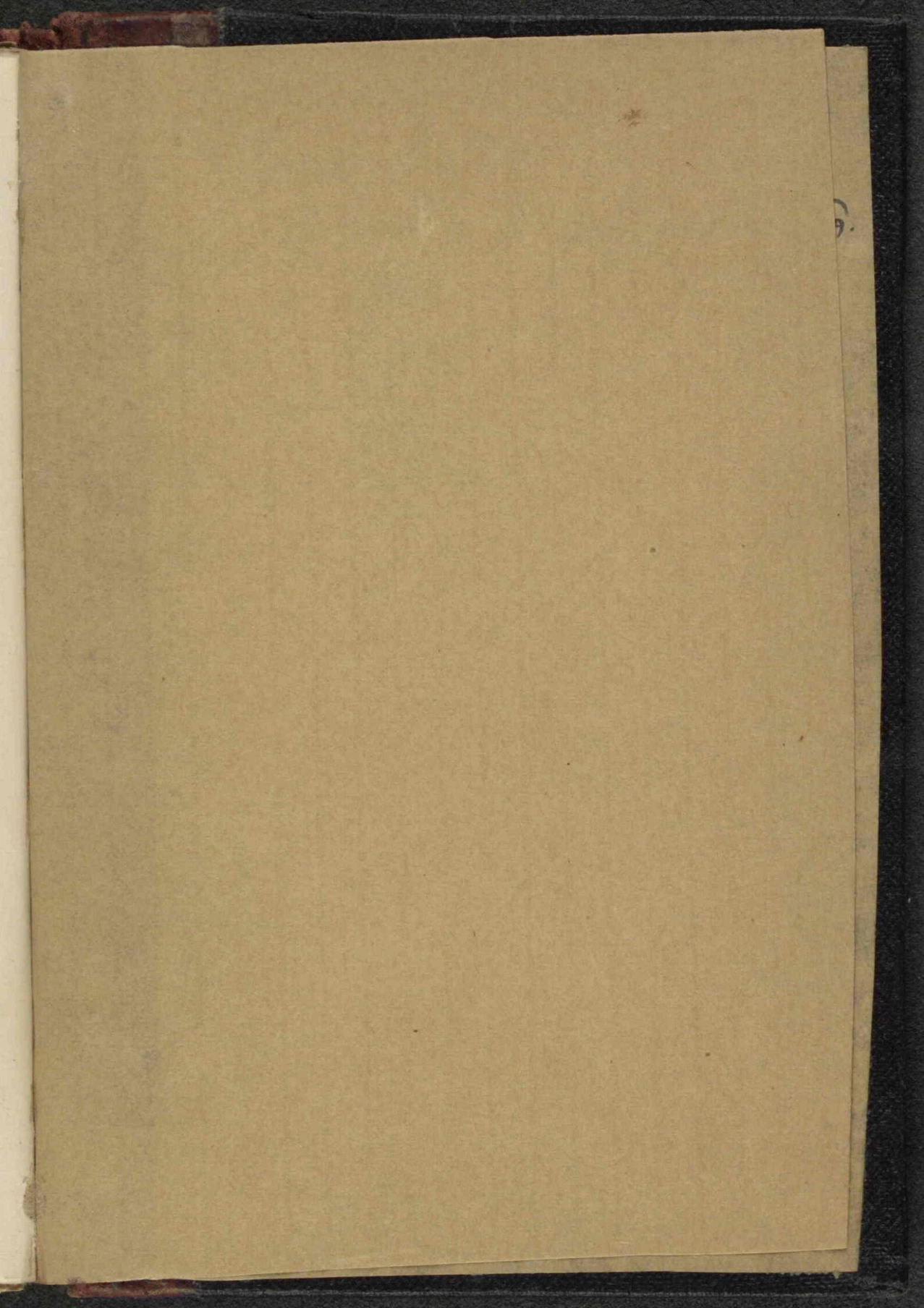
Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several paragraphs and appears to be a formal document or letter.

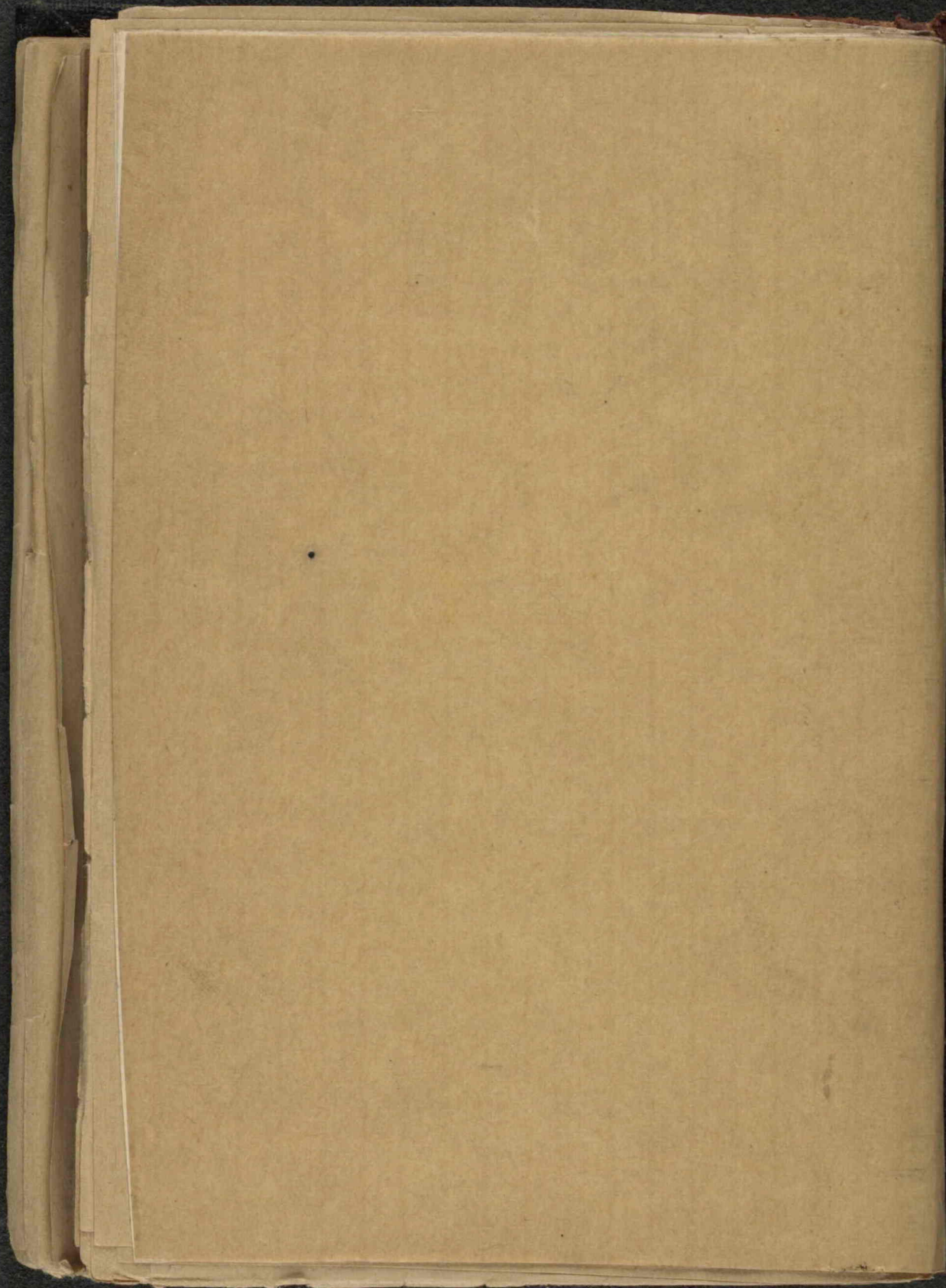

BERON, PETŮR.

"Bukvar' s rŕzličny poučeníā.

1824.

PG 837

.B365

1824

Rare Bk

Coll

RLAish 23 Apr 76.

